

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Faktory vedoucí k odchodu dětí z vybraného basketbalového
klubu**

Bakalářská práce

Vedoucí diplomové práce:
Mgr. William Crossan, Ph.D.

Vypracovala:
Nikola Zvrškovcová

Praha, říjen 2020

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracovala samostatně, a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce, ani její podstatná část, nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

Nikola Zvrškovcová

.....

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především vedoucímu práce Mgr. William Morea Crossanovi, Ph.D. za velkou vstřícnost, podporu, odborné vedení bakalářské práce a cenné připomínky, které mi v průběhu psaní poskytoval. Zároveň bych ráda poděkovala vedení klubu, které mi umožnilo výzkum realizovat, a všem respondentkám, které se na výzkumu podílely. Nakonec patří poděkování i mé rodině za neutuchající podporu.

Abstrakt

- Název:** Faktory vedoucí k odchodu dětí z vybraného basketbalového klubu
- Cíle:** Hlavním cílem této práce je provést případovou studii pomocí elektronických dotazníků a hloubkových rozhovorů, přijít na důvody odchodu bývalých hráček ve věku 12-18 let za poslední dvě uplynulé sezóny z vybraného basketbalového klubu.
- Metody:** V práci bylo využito kombinace kvantitativního výzkumu, přesněji rozeslání dotazníků do elektronických schránek bývalých hráček a hloubkových rozhovorů se třemi hráčkami a manažerem klubu. Pro vyšší přesnost a lepší porovnání výsledků, byly otázky konstruovány podle již provedených studií na ukončení sportovní činnosti dětí a mládeže.
- Výsledky:** Nejdůležitějším důvodem, kvůli kterému dívky z klubu odešly, byl pocit, že o ně nemají zájem. Z prvních deseti důvodů jsou dva strukturální, dva interpersonální a šest intrapersonálních. Strukturální důvody se obecně projeví jako méně důležité.
- Klíčová slova:** Organizovaný sport, ukončení sportu, vrcholový sport, basketbal, přístup k dětem, specializace

Abstract

Title: Motives for drop out of children in chosen basketball club

Objectives: The aim of this thesis is to conduct a case study via questionnaires and deep interviews find out reasons for drop out of female former players from the age categories 12-18 during the two last seasons from chosen basketball club.

Methods: In thesis was used a quantitative method, more precisely questionnaires were sent via email to former female players and their parents. Along with in-depth interviews with three players and the club manager. For better accuracy and comparison of the results questions were constructed based on previously published studies about youth sport drop out.

Results: The most important reason for drop out was feeling, that team is not interested in them. Of the ten most cited reasons two were structural and two interpersonal, six of them are intrapersonal constraints. Structural constrains appeared overall to be the least important.

Keywords: Organized sport, drop out, competitive level, basketball, approach to children, specialization

Obsah

Abstrakt.....	5
Abstract.....	6
1 Úvod.....	12
2 Teoretická východiska.....	14
2.1 Sport.....	14
2.1.1 Rozdělení sportu.....	14
2.1.1.1 Organizovaný sport.....	15
2.1.1.2 Neorganizovaný sport.....	15
2.1.2 Vrcholový versus rekreační sport.....	15
2.2 Basketbal v České republice.....	18
2.2.1 Kategorie a soutěže.....	18
2.2.2 Basketbal v číslech.....	19
2.3 Děti a pohyb.....	20
2.3.1 Adolescence neboli dospívání.....	20
2.3.1.1 Somatický vývoj.....	21
2.3.1.2 Psychologický vývoj.....	22
2.3.1.3 Sociální vývoj.....	23
2.3.1.4 Aplikace ve sportu.....	24
2.4 Sport a jeho význam pro děti.....	25
2.5 Důvody odchodu dětí z organizovaného sportu.....	27
2.5.1 Fáze sportovní účasti.....	27
2.5.2 Důvody odchodu.....	29
2.5.2.1 Systematický souhrn studií Crane & Tample.....	29
2.5.2.2 Vědecký souhrn – Tek. B. Dangi a Peter A. Witt.....	29
2.5.2.3 Faktory odchodu dle Michael Wall a Jean Côté.....	31

2.5.2.4	Retrospektivní studie – Janice Butcher.....	32
2.5.2.5	Důvody ukončení sportovní činnosti podle sportů.....	34
2.5.3	Korelace mezi motivací a odchodem ze sportu.....	35
2.6	Nové pokyny a standardy mládežnického basketbalu.....	39
2.6.1	Inspirace z USA.....	39
2.6.2	FIBA U14 Get Together & Mini Basketball Convention.....	40
2.7	Důsledky a rizika ukončení sportovní činnosti.....	42
2.7.1	Z pohledu dítěte.....	42
2.7.2	Z pohledu klubu.....	43
3	Cíle a úkoly.....	45
4	Metodika.....	46
4.1	Metodika kvantitativní.....	46
4.1.1	Zdroje dat.....	46
4.1.2	Výzkumný soubor.....	46
4.1.3	Metody a techniky sběru dat.....	46
4.1.4	Struktura dotazníku.....	47
4.1.4.1	Operacionalizace.....	49
4.1.5	Pilotáž.....	50
4.1.6	Analýza dat.....	50
4.2	Metodika kvalitativní.....	50
4.2.1	Výzkumný soubor.....	51
4.2.2	Sběr dat.....	51
4.2.3	Struktura otázek pro manažera.....	52
4.2.4	Struktura rozhovoru hráčky.....	52
4.2.5	Analýza dat.....	54
5	Výsledky dotazníku.....	55

5.1 Demografické a úvodní grafy.....	55
5.1.1 Kolik je vám let?.....	55
5.1.2 V jaké kategorii jste skončila?.....	56
5.2 Celkové výsledky.....	57
5.2.1 Výsledky všech respondentů.....	57
5.2.2 Výsledky podle věkových kategorií.....	58
5.3 Jednotlivé otázky.....	60
5.3.1 Intrapersonální důvody.....	60
5.3.1.1 Přišlo mi, že o mě nemají zájem.....	60
5.3.1.2 Necítila jsem se důležitou součástí týmu.....	60
5.3.1.3 Neměla jsem ráda trenéra/trenérku.....	61
5.3.1.4 Basket přestal být zábavný a hravý.....	62
5.3.1.5 Nelíbilo se mi soutěžení.....	62
5.3.1.6 Málo jsme vyhrávali.....	63
5.3.2 Interpersonální důvody.....	64
5.3.2.1 Cítila jsem velký nátlak od trenérů.....	64
5.3.2.2 Neměla jsem časové možnosti vidět se s kamarády.....	64
5.3.2.3 Měla jsem zájem o jiné činnosti.....	65
5.3.3 Strukturální důvody.....	66
5.3.3.1 Cítila jsem se vyhořele a přetrénovaně.....	66
5.3.3.2 Neměla jsem dostatek hracích příležitostí.....	67
5.3.3.3 Byla jsem často zraněná.....	67
5.3.4 Jiné důvody.....	68
5.4 Doplnující otázky.....	70
5.4.1 Jak dlouho jste hrála za klub Beta, než jste skončila?.....	70
5.4.2 Bavila jste se s někým o tom, že chcete skončit?.....	70

5.4.3 Věnujete se po skončení nějaké intenzivnější pohybové aktivity alespoň po dobu 30 minut?.....	71
6 Rozhovory.....	73
6.1 Rozhovory s bývalými hráčkami.....	73
6.1.1 Charakteristika respondentek.....	73
6.1.1.1 Rozhovor A: Bývalá hráčka Ágnes.....	73
6.1.1.2 Rozhovor B: Bývalá hráčka Bella.....	73
6.1.1.3 Rozhovor C: Bývalá hráčka Carmen.....	73
6.1.2 Interpretace rozhovorů.....	74
6.1.2.1 Působení v klubu.....	74
6.1.2.2 Tréninky.....	74
6.1.2.3 Hrací příležitosti.....	76
6.1.2.4 Trenéři.....	78
6.1.2.5 Týmová atmosféra.....	81
6.1.2.6 Důvod odchodu z klubu.....	82
6.1.2.7 Vliv klubu na odchod hráček.....	83
6.1.2.8 Současnost.....	83
6.2 Rozhovor s manažerem klubu.....	85
6.2.1 Charakteristika respondenta.....	85
6.2.1.1 Rozhovor D: Manažer Dalibor.....	85
6.2.2 Interpretace rozhovoru.....	85
7 Diskuse.....	89
7.1 Interpretace výsledků.....	90
7.1.1 Intrapersonální důvody.....	90
7.1.2 Interpersonální důvody.....	92
7.1.3 Strukturální důvody.....	92
7.1.4 Shrnutí.....	93

7.2 Konkrétní doporučení.....	94
7.2.1 Doporučení 1: Inspekce na trénincích.....	94
7.2.2 Doporučení 2: Nastavit si základní myšlenku a hodnoty klubu.....	95
7.2.3 Doporučení 3: Podpořit trenéry v celoživotním vzdělávání.....	95
7.2.4 Doporučení 4: Předávat si poznatky s jinými kluby.....	96
7.2.5 Doporučení 5: Zlepšení dostupnosti služeb.....	96
7.2.6 Doporučení 6: Retrospektivní studie.....	96
7.3 Limity práce.....	96
7.4 Náměty na další výzkum.....	97
8 Závěr.....	99
Seznam použitých zdrojů.....	100
Seznam obrázků.....	112
Seznam tabulek.....	112
Seznam grafů.....	112
Seznam příloh.....	114

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zaměřuje na faktory vedoucí k odchodu dětí staršího školního věku a brzké adolescence z vybraného basketbalového klubu Beta. Má vlastní zkušenost s vážným zraněním, v důsledku nátlaku na výkon a výhru, zapříčinila upřímný zájem o to, jaký je vůbec systém vrcholového sportu, jaký je přístup k dětem a mládeži, čím je sport významný a proč to navenek vypadá, že medaile a vítězství je vše, na čem záleží.

Sport se za několik let výrazně změnil, ať už rozsahem, dostupností, významem pro společnost či jako podnikatelské odvětví. Stejně tak se začínají na povrch vynořovat odlišné motivace a očekávání od sportu na straně účastníků, trenérů, rodičů i manažerů. Ne vždy dochází k sjednocení těchto proměnných a může tak dojít k nedorozumění, neuspokojení potřeb, konfliktů a následnému odchodu od sportu. Důležité je, abychom pracovali na sjednocení potřeb a nechali vyslyšet hlasy dětí a dospívajících, které jsou často opomíjeny a přehlušovány dospělými autoritami.

Děti si ze sportu neodnášejí pouze pravidla hry, ale mnohem důležitější složky, které se zásadně projeví na jejich osobnosti a budoucím životě. Utvářejí si pohled na sport, úspěch/neúspěch, disciplínu, kolektiv i zodpovědnost. Učí se také přijímat kritiku, hodnocení a práci se stresem. Rolí trenérů však není pouze vystavit děti takovému prostředí, ale měli by aktivně pomáhat s tím, aby se s danou situací uměly správně vypořádat. (Santos a Camiré, 2016)

Při odchodu dětí ze sportu nemusíme přicházet pouze o nadané talenty, ale o možná celou budoucí aktivní generaci, která může, kvůli špatným zážitkům, vnímat sport jako negativní součást jejich života. Pozornost dospělých by měla z dlouhodobého pohledu primárně směřovat na ty, kteří sport vykonávají (hlavně děti) než na to, co je jím dosahováno (výhra, peníze). Velice komplexní otázkou zůstává, zda-li by měl být finanční příjem jednotlivých klubů závislý na dosahovaných výsledcích v organizovaném sportu. Jedná se totiž o další prvek nátlaku na manažery, trenéry i svěřence a větší svázanost rukou při snaze snížit počet končících hráček a zlepšení systému vně klubu.

Cílem této práce je teoreticky obsáhnout psychické i fyzické nároky dětí, které je nutno uspokojovat ve sportovním prostředí, dále motivaci dětí ke sportu a detailně popsat již vyzkoumané nejčastější důvody jejich odchodu od sportovní kariéry.

V praktické části bude práce zaměřena na situaci vybraného basketbalového klubu. Pomocí získaných dat od dívek, které zde ukončily kariéru, bude možno přímo poukázat na to, proč klub přišel o tyto děti a jestli se jedná o důvody, které má ve svých rukách a může tak aktivně zasáhnout. Zároveň lze v návaznosti na odpovědi dívek zhodnotit stav a kvalitu trenérů, tréninkových strategií, přístupu a péče o mládež. To vše poslouží jako informační prostor pro vybudování lepšího zázemí a kvality sportovního klubu, což může vést k intenzivnější péči o děti a zajištění tak spokojenější a zdravější generace.

2 Teoretická východiska

2.1 Sport

V rámci posledních let si začínáme uvědomovat úzké propojení sportu jako hry a soutěže s širším pojetím, které zdůrazňuje jeho sociální, kulturní i ekonomický aspekt. Sekot (2008, s. 14) říká, že se jedná o sociální fenomén, který se nestává, ale dlouhodobě je součástí naší kultury.

Není pochyb, že sport zasahuje za hranice pohybové a herní aktivity, neboť význačně ovlivňuje sportovcovu prestiž v blízkém okolí, jeho míru sebevědomí, možnost sociálních kontaktů, příležitosti ve vzdělávání, budoucího uplatnění i kvalitu života. (Sekot, 2006)

Základním obrazem, pod kterým dnes zná sport většina populace, je výstižně popsána Evropskou chartou sportu: „*sportem se rozumí všechny formy tělesné činnosti, která ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoliv si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné a psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních*“. (MŠMT, 2002, s. 2)

2.1.1 Rozdělení sportu

Dělení sportu jsou mnohá. Za zmínku stojí například autorka Slepíčková (2005), která ho klasifikuje podle úrovně výkonnosti, etap jeho vývoje a motivace.

Dále můžeme brát v úvahu sociologické hledisko, podle kterého dělí Sekot (2003) sport na:

- Rekreační, výkonnostní, vrcholový, elitní
- Organizovaný, neorganizovaný
- Soutěžní, nesoutěžní
- Masový, alternativní
- Divácky populární sporty
- Silně, slabě medializovaný sport
- Mužský a ženský sport

Díky konkrétnímu zaměření v mé práci, bych se ráda zaobírala především rozlišením mezi organizovaným a neorganizovaným sportem, následně také rozdíly vrcholového a rekreačního sportu.

2.1.1.1 Organizovaný sport

Jedná se o „*uvědomovanou a koordinovanou sportovní aktivitu sdružených (organizovaných) sportovců s cílem dosažení nejlepších výkonů v soutěžích.*“ (Sekot, 2003, s. 17).

Stejný autor dále popisuje, že jde o aktivity často konané pod záštitou tělovýchovných jednot, spolků či klubů, a měla by být dodržována platná pravidla pro konkrétní sporty. Do organizovaného sportu by z velké většiny spadaly sporty na výkonnostní, vrcholové a elitní úrovni. (Sekot, 2003)

2.1.1.2 Neorganizovaný sport

Jak již vyplývá z názvu, je jasné, že se jedná o sportovní činnosti, které nejsou pod záštitou konkrétní organizace. Sekot (2003, s. 17) k tomu dodává, že může být „*chápán jako individuální sportovní aktivita realizovaná mimo rámec předchozí společné domluvy účastníků, bez uvědomované vazby na jiné sportovce a postrádající primární motiv výkonu, výsledku, vítězství či odměny.*“

2.1.2 Vrcholový versus rekreační sport

Vrcholový sport

Dostat se na vrchol a nejlépe se tam udržet co nejdéle. To je základní pointa vyšší úrovně sportu. Ne každý při vstupu do organizovaného sportu má takové silné ambice a mnozí si ani nedokážou představit, jak velké jsou strasti i slasti vrcholového sportu.

Sekot (2006) uvádí jeho hlavní charakteristiky:

- Klade důraz na sílu, rychlost, posouvání lidských možností a ovládnutí protivníka
- Je založen na snaze překonávat rekordy, výkony své i ostatních za pomoci svého těla ve spojení s dostupnou technologií
- Sportovní mistrovství je vnímáno jako výsledkem úspěchu a odměna za sportovní přípravu, ochotu a bolest

- Je tvořen hierarchickou autoritativní strukturou, kde jsou sportovní podřízení trenérům a ti dále vlastníkům a správcům klubů
- Pěstuje přístup ke sportu, kde jsou soupeři vnímáni jako nepřátelé

Faktem zůstává, že při vstupu na vrcholovou úroveň už nejde pouze o jednoho sportovce. Ten se totiž brzy dostane do uvědomění, že výkon neovlivňuje pouze jeho samotného, ale také uspokojení trenérů, rodičů, příznivost diváků, podporu sponzorů a zisky majitelů.

„Tato vzájemná utilitární propojenost vede k enormnímu kvantitativnímu zájmu publika o světové sportovní události a dále tak k značnému kvalitativnímu růstu sportovních výkonů, a tím i k růstu výkonnostního očekávání ve všech sportovních disciplínách. Vítězství versus prohra je sice nepochybně hnacím motorem vrcholového sportu, avšak pozitivní společenský přínos je spíše problematický.“ (Sekot, 2006, s. 56)

Rekreační/Zájmový sport

Sekot (2006) popisuje hlavní rozdíl mezi vrcholovým a zájmovým sportem. V prvním případě je sportovní úspěch primárním cílem, zatímco ve druhém případě mají sportovci další osobní ambice (např. vzdělání, kariéru, rodinu) a sport je spíše doplňkovou aktivitou zaplňující volný čas jedince.

Nutno poznamenat, že se můžeme setkat především s rekreačními sportovci, kteří v jednu dobu patřili i mezi ty vrcholové. Jak již bylo zmíněno výše, jsou to často lidé, kteří museli se sportovní kariérou skončit, nebo měli jiné ambice v odlišném odvětví.

I tento druh sportu má specifické faktory:

- Důraz je kladen na osobní projev, prožitek, dobrý zdravotní stav a rozvíjení vztahů mezi lidmi
- Účast není jednoznačně omezena dovednostmi a schopnostmi jedinců
- Princip není soutěžit proti někomu, ale naopak s někým a je vyzdvihována kooperace a sdílení moci
- Sportovci zde nejsou „prodávající“, nýbrž „kupující“

(Sekot, 2006)

I když je rekreační a vrcholový sport v mnohém podobný, neboť se jejich prvky vzájemně přelévají, výsledný dopad těchto dvou sfér na společnost a jedince nelze přehlédnout.

Findlay a Bowker (2009) ve své studii poukazují na to, že účast v organizovaném sportu na vrcholové úrovni má významný pozitivní vliv a to v rámci vlastní kompetence, sebevědomí a vnímání sebe sama ve společnosti. Zatímco jedinci, kteří sportují rekreačně či vůbec, mají osobní hodnocení a sebevědomí nižší.

Když to ovšem vezmeme i z druhé strany, Merkel (2013) v podstatě říká, že to, co je v přechodím odstavci uvedeno jako pozitivní vliv sportu, může být ve špatném prostředí naopak dopadem negativním. Uvádí, že pokud je dítě zařazeno do kategorií, ve kterých nezvládá hrát a je na něj vyvíjen nátlak, může to způsobit úzkosti, deprese, stres i nízké sebevědomí.

Sport vrcholový i rekreační mají svá specifika, pozitiva i negativa. Nelze tedy jednoznačně a globálně říct, že jeden je lepší než druhý.

2.2 Basketbal v České republice

Hlavním orgánem, který se v České republice stará o pravidla, chod a organizaci basketbalu, je Česká basketbalová federace (dále jako ČBF), jenž je „zájmovým spolkem fyzických a právnických osob provozujících basketbal“. Zároveň je členskou organizací FIBA (Mezinárodní basketbalová federace), České unie sportu a Českého olympijského výboru. (Česká basketbalová federace, 2014, s. 1)

2.2.1 Kategorie a soutěže

Základní rozdělení basketbalových soutěží v České republice jsou:

- a) Mistrovské – Jedná se o postupové soutěže pod řídicím orgánem ČBF, kde se bojuje o prvenství v ČR, oblasti či okresu.
- b) Nemistrovské – Spadají pod ně všechny ostatní soutěže, například turnaje.
- c) Mezinárodní – Soutěže pořádané mezinárodním orgánem FIBA či jiným nadnárodním orgánem.

(Česká basketbalová federace, 2020b)

Tabulka č. 1: Přehled kategorií a příslušných ročníků

Kategorie	Označení	Ročník	Přehled soutěží
Nejmladší minižákyně	U11	2010 a mladší	Přebor - přípravná liga
Mladší minižákyně	U12	2009 a mladší	
Starší minižákyně	U13	2008 a mladší	
Mladší žákyně	U14	2007 a mladší	Žákovská liga
Starší žákyně	U15	2006 a mladší	Žákovská liga Nadregionální liga
Mladší dorostenky/Kadetky	U17	2004 - 2005	Extraliga Liga Nadregionální liga
Starší dorostenky/Juniorky	U19	2002 - 2003	Extraliga Liga Nadregionální liga
Ženy	-	2001 a starší	1. Liga 2. Liga

Zdroj: Vlastní zpracování z Česká basketbalová federace (2020a)

Mistrovských soutěží se mohou účastnit již kategorie nejmladších minižákyně. Povinností při účasti v jednotlivých ligách je kvalifikovanost trenéra a zároveň platné lékařské prohlídky celého družstva. Jednotlivé hráčky mohou hrát za svou kategorii, ale

také nejbližší vyšší kategorii. Zajímavou možností pro kluby je také „*postaršování*“ hráček. Lze totiž v kategoriích U13 a U15 u „*sportovně vyspělejších a talentovanějších*“ jedinců provést přesun do vyšší kategorie. K tomuto činu je ovšem nutná podrobnější lékařská prohlídka, souhlas rodiče a uznání komisí. (Česká basketbalová federace, 2020b)

2.2.2 Basketbal v číslech

Podle České unie sportu (2020) a jejich ročenky za rok 2019 má ČBF celkem 42 207 členů. Z toho je v kategorii dorostenky 3101 a v žákyních 5679 dívek.

Co se týká množství odehraných zápasů, tak se průměrně v Extralize u kategorií U15, U17 a U19 hraje 22 zápasů za sezónu. Pro přesnější představu se jedná o jeden zápas týdně. U kategorií U14 a mladší je to zápas jednou za dva týdny, respektive 14 zápasů za sezónu. (Česká basketbalová federace, 2020a)

Tato čísla se ovšem mohou lišit podle toho, jestli je hráčka nasazena i do týmu ve vyšší věkové kategorii, pak by hrála zápas každý víkend. Samozřejmě může být i poměrně vysoká odlišnost v počtu odehraných minut v rámci hracích příležitostí, které hráčka má.

2.3 Děti a pohyb

Krása pohybu je především v jeho přirozenosti a nenucenosti, obzvláště u dětí. Ty jsou totiž motivované poznáváním a objevováním sebe i svého okolí.

Ačkoliv jsou ke hře děti stavěny přímo biologicky, velký vliv na to, jakým způsobem a jak moc dítě objevuje, je dáno lidmi v jeho okolí a prostředím, které je mu blízké. (Lester a Maudsley, 2007)

I přes zmíněnou přirozenost, nejnovější reporty World Health Organization (2014) ukazují, že v rámci celé Evropy se s vyšším věkem pravidelný pohyb a sport u dětí stále snižuje. V České republice provádí mírnou aktivitu po dobu 60 minut ve věku 11 let 20 % dívek, ve věku 15 let už pouze 13 %. (World Health Organization, 2014) Faktorů, které tuto situaci zapříčiňují, je spousta a určitě tomu nepomáhá ani dnešní digitální doba.

Kučera (2011) uvádí, že čas, ve kterém neprovozujeme žádnou aktivitu, by se měl přímo rovnat času, který věnujeme pohybu. U malých dětí se jedná o poměr spánku a aktivity, u mládeže a následně dospělých hovoříme o vyrovnání statického sezení ve škole a práci. Aktivity by měly mít smíšený charakter, ve kterém se zapojují prvky síly, rychlosti, obratnosti a vytrvalosti.

Dále popisuje, že děti pohyb potřebují, jelikož se jedná o vhodnou výplň volného času. Nutností jsou podle něj pravidelné změny v kvalitě a kvantitě sportovní činnosti, především na vrcholové úrovni. (Kučera, 2011)

Důležité je brát zřetel na psychický i fyzický vývoj dítěte v určitých stádiích života v rámci sportovní přípravy a frekvence tréninku. *„Rádoby úměrné snížení zátěže vůči dospělým není postačující, svým obsahem totiž nerespektuje časové posloupnosti dozrávání jedince, nemůže vyvolat očekávanou odezvu. Biologické dospívání má své zákonitosti a ty jsou třeba respektovat.“* (Křištofič, 2006, str. 10)

2.3.1 Adolescence neboli dospívání

V praktické části se budu zabývat výpověďmi dívek ve věku 12-18 let, z tohoto důvodu je nutné, aby došlo k porozumění dané věkové kategorii. Důležité je také ve všem nepřirovnávat děti k dospělým a brát v potaz, že obzvláště v dospívání dochází k významnému vývoji osobnosti na poli psychickém, somatickém i sociálním.

Ve většině publikací je adolescence rozdělována na:

- Pubescenci - období mezi 11-15 rokem života.
- Pozdní adolescence - období mezi 15-20 rokem života

Pro jednoduchost budou obě období popisována v rámci celého dospívání. Zároveň mezi pozdní a ranou adolescencí není mnoho rozdílů, na které by v práci musel být kladen důraz.

Slepička (2009, s. 42) říká, že je to „*období pohlavního dospívání a nového začleňování osobnosti do společnosti.*“ Dále poukazuje na časté změny jedince (ať už interní nebo externí), které mohou být podmíněny biologicky, ale zároveň prostředím a lidmi, mezi kterými se pohybuje a dochází tak k jeho zásadnímu ovlivnění. Tyto změny popíši ve třech oblastech vývoje.

2.3.1.1 Somatický vývoj

Tělesné proměny neodmyslitelně patří k dospívání a jsou jedny z prvních ukazatelů vývoje, kterých si všímají děti i dospělí.

Projevuje se změnou hormonů, růstem postavy, proměny proporcí, vývojem sekundárních pohlavních znaků, funkcí pohlavních orgánů aj. (Vágnerová, 2012).

Další významná proměna je v oblasti zrání mozku. Santrock (2013) říká, že dochází k dozrávání prefrontální mozkové kůry, která je centrem pro rozhodování, uvažování a chování dospívajících. Proměnu podstupuje také limbický systém, který je centrem emočního prožívání. Tato skutečnost ovlivňuje zpracovávání různých problémů, u kterých může být logika zastřena zvýšenými emocemi, se kterými neumí jedinci správně pracovat.

Problematiku dospívání popisuje Mareš (2006) jako období, kdy dochází ke sledu nevysvětlitelných zdravotních obtíží. U dětí se objevují často a jsou spjaté právě s prožíváním změn a dospíváním, z důvodu chybějící schopnosti komunikovat své pocity dospělým.

Nazývá to jako proces somatizace, kdy prožívaný distres není vyjádřen psychologicky, ale naopak v tělesné rovině, ve formě různých tělesných příznaků. Až 10 % dospívajících prožívá často opakované příznaky jako bolest hlavy, břicha, hrudi a únavy. Jedná se ale o příznaky somatizace, proto je nutné hledat řešení v oblasti psychologie a životního stylu. (Mareš, 2006)

Jelikož je toto období doprovázeno hledáním vlastní identity, je možné, že při tělesných změnách, které tvoří naši osobnost, budou tyto proměny přispívat k pocitům nejistoty a pochybnosti. Vágnerová (2012) uvádí, že právě zevnějšek je první informací, kterou o druhém získáváme. Proto je reakce lidí v okolí zásadní a má velký vliv na to, jak se dítě samo vnímá.

Stejná autorka dále říká, že zejména dívky se zaměřují na vlastní tělo a projevuje se tendence sebekritického hodnocení. Neberou totiž své tělo jako něco daného, ale vědí, že by mohly vypadat i jinak – lépe. Ke srovnání ani nepřispívá fakt hodnoty mládí a fyzické krásy, na který se klade důraz v podobě kulturních standardů. (Vágnerová, 2012)

Také nevnímat vliv marketingu, reklamy a vykreslené reality je náročné, obzvláště pro dospívající děti dnešní doby.

2.3.1.2 Psychologický vývoj

Dospívání není z psychologického hlediska jednoduchou záležitostí. Ačkoliv si děti začínají tvořit vlastní názory a pohled na svět, nejsou často ve společnosti jejich přístupy přijímány s otevřenou náručí, což může podporovat jedincovu negativní emoční reakci, uzavřenost a strach z nepřijetí.

Jak popisuje Vágnerová (2012, s. 391) dospívající si procházejí takzvaným emočním egocentrismem. „*Bývají přesvědčeni, že nikdo jiný nemůže mít tak intenzivní prožitky, věří, že jejich pocity jsou výjimečné. Proto jsou často uzavřenější a introvertnější a poji se s tím také typická nechuť projevovat své city navenek.*“

Dalším významným milníkem je změna v myšlení a přístupu k poznávání. Keating (1991) říká, že se v tomto období dostávají za hranice reality a začínají se vynořovat myšlenky o budoucnosti, podpořeny hypotetickými scénáři. Připouštějí si variabilitu různých možností a logických východisek při konkrétních problémech. Dále získávají schopnost systematického uvažování a efektivnější manipulovatelnosti s informacemi, s čímž se pojí experimentování s vlastními úvahami a flexibilním přemýšlením.

Ovšem musíme mít na paměti, že i dospívající mají stále velké existenční potřeby a nároky, které nemůžeme přehlížet.

Vágnerová (2012) uvádí tři základní psychologické potřeby dospívajících:

1. Potřeba jistoty a bezpečí

Tato potřeba je spojena s přechodem od jisté minulosti k neznámé budoucnosti a vstupu do dospělého života. Pokud dochází k pocitům nejistoty, může se jedinec cítit v ohrožení.

2. Potřeba seberealizace

Dospívající začíná uvažovat o svých možnostech a chce se realizovat podle svých přání a tužeb. Dochází také k uvědomění, že současný úspěch nemusí trvat věčně. To je realita, kterou si mladší děti ještě neuvědomovaly, protože neuvažovaly o budoucnosti.

3. Potřeba otevřené budoucnosti

Budoucnost začíná mít subjektivní význam, když je o ní jedinec schopen uvažovat.

Nutno přiznat, že v rámci vývoje je zkrátka adolescence doprovázena hlubšími negativními emocemi, které mohou vést k úzkosti a depresi. Vyššímu sklonu prožívání smutku, znechucení, zlosti a komplexnímu negativismu vůči všemu možnému. (Nolen-Hoeksema, 1990)

I tak je důležité přistupovat k dětem s láskou, respektem a porozuměním, které v této době kriticky potřebují.

2.3.1.3 Sociální vývoj

„Pubescent se začíná osamostatňovat z vázanosti na rodiče, značný význam pro něho mají vrstevníci, s nimiž se ve větší míře než dříve ztotožňuje.“ Slepíčka (2009, str. 43)

V rámci poznávání vlastní identity začínají dospívající zapadat do určitých sociálních skupin. Vytvářejí se hlubší přátelství, návaznosti na různé idoly a inspirující osobnosti.

Vágnerová (2012) popisuje sociální vývoj především ve změně vztahů a vnímání dospělých. Dospívající odmítají podřízené postavení (nadřazenost autorit), především u rodičů a učitelů. Bývají velice kritičtí k jejich vyjádření a snaží se o to, aby byli bráni rovnocenně.

Dále říká, že *„adolescent se hádá s autoritami ne, aby ji zlikvidoval, ale aby se jí sám stal.“* (Vágnerová, 2012, s. 395)

2.3.1.4 Aplikace ve sportu

Otázkou není, zda by děti měly sportovat, ale měly bychom se ptát na to, jak je nejlépe vést ke kvalitnímu a celkovému vývoji skrze jejich sportovní zážitky. (Humphrey, 2003)

Pokud lidé, kteří pracují s dětmi, neberou v potaz potřeby dítěte, jak z psychické, tak fyzické stránky, může dojít spíše k jeho poškození. (Bailey, 2013)

Jak ve své publikaci uvádí Humphrey (2003, s. 4), „*lidské bytosti by měly být brány jako celek, nikoliv jako jednotlivé části. Všechny komponenty vývoje – fyzické, sociální, emocionální i intelektuální jsou vysoce propojené a na sobě závislé. Celková souhra se pak odráží na kvalitě jejich života.*“

Podle Weber (2009) při vysoké tréninkové intenzitě nemusí dojít ke správnému somatickému vývoji, jelikož tělu nezůstává dostatečné množství energie, které je pro vývoj potřebné. Proto je volba správné sportovní přípravy klíčovou pro budoucí dobro dětí.

Například u sociálního vývoje, jak uvádí Slepíčka (2009), se v procesu socializace mohou děti dostat do konfliktu sociálních rolí v rámci vrcholového sportu, které nejsou schopni naplňovat, a to může negativně ovlivňovat jejich osobnostní rozvoj.

Dále z výše uvedeného psychologického vývoje adolescentů vyplývá, že by se tato sféra rozhodně neměla podceňovat. Heinemann (1998 cit. v Slepíčka 2009, s. 111) říká, že „*by součástí sportovní přípravy měla být i ta psychická, která by zajistila větší emoční odolnost a zvýšení frustrační tolerance.*“

Podle Zahradníka (2012) tráví dospívající děti v etapě vrcholového tréninku zhruba 300-330 dnů v roce. Je zřejmé, že při takovém množství se trenér stává často přítomnou osobou v životech svých svěřenců.

Stejně tak i jeho přístup k neúspěchu, výhře, tréninku, dětem i soupeřům ovlivňuje vnímání sebe sama, ostatních i sportu jako takového. Pokud nebudou naplněny a uspokojeny potřeby dětí, může je to nejen poškodit, ale zároveň odradit od sportu vrcholového i rekreačního.

2.4 Sport a jeho význam pro děti

Na první pohled se může zdát, že sport má pro děti naprosto stejný význam jako pro dospělé. To v rámci benefitů, které nám pravidelná pohybová aktivita přináší, může být pravdou. Ovšem zásadním rozdílem je právě skutečnost, že vztah ke sportu se tvoří především v útlém věku. Pokud dítě nebude mít šanci vybudovat si pozitivní vztah ke sportu již v dětství, existuje velká pravděpodobnost, že v dospělosti už vůbec ne. (Sekot, 2006)

Gatz (2002) uvádí šest sfér významu sportu pro děti:

1) Zdraví, fitness a kvalita života

Přiměřená tělesná aktivita je spojena s dobrým zdravotním stavem. Napomáhá tomu fakt, že u pravidelně sportujících dětí je menší pravděpodobnost vzniku obezity, a tím se preventivně opatřuje riziko onemocnění spojených s nadváhou, například kardiovaskulárních onemocnění. (Gatz, 2002)

K fyzickým benefitům se přidává i Perič (2010), který uvádí pozitivní vývoj všestranných dovedností a rozvoje pohybových schopností jako je vytrvalost, rychlost, síla, pohyblivost a obratnost.

Dalším příspěvkem sportu můžou být jeho antistresové účinky. Jak uvádí Slepíčka (2009), moderní člověk nevyužívá přirozené reakce svého těla jako je útěk, či útok a tak se jeho stresové metabolity postupně ukládají v krvi a za čas mohou přispět ke vzniku civilizačních onemocnění. Sportovní námaha může po stresovém dni pomoci se spotřebováním těchto metabolitů, a tím působit preventivně k ochraně zdraví.

2) Rozvoj sociálních schopností

„Jelikož je sport sám o sobě sociální aktivitou (tvorba přátel, sociálních sítí a snižování sociální izolace), podporuje tak rozvoj interpersonálních i intrapersonálních schopností. Za předpokladu, že jedinci musí operovat v týmu, vyvíjí se u nich atributy jako důvěra, empatie, zodpovědnost a spolupráce.“ (Holt, 2016, s. 21)

3) Osobní rozvoj, sebevědomí a zodpovědnost

Sport může představovat velkou výzvu v rámci seberozvoje, neboť se potýkáme například s:

- Nátlakem a příkazy od druhých

- Kontrolou a zvládním svých pocitů
- Zodpovědností za vlastní výkonnosti
- Udržováním morálních a etických standardů

(Gatz, 2002)

Dá se hovořit o individuálním vnímání kompetence, jejíž úroveň se ve sportu vyvíjí nejen tím, jestli se v něčem dítě zlepšuje, ale přidává se do toho porovnávání se spoluhráči i protihráči. Gatz (2002) také popisuje, že v organizovaném sportu nelze uniknout vlivu rodičů a přístupu trenérů, kteří mají na sebevědomí hráčů obrovský vliv. Oproti dětem, které nejsou vystaveny takovému prostředí, mají možnost – při překonání překážek, dojít k rychlejšímu a komplexnějšímu rozvoji.

4) Vývoj morálních hodnot

Sportování umožňuje praktické prožití hodnot tvrdé práce, fair-play, touhy něčeho dosáhnout, vhodného chování a dobrého sportovního ducha. Hlavní argumentem pro vývoj morálních hodnot však není jen jeho učení, ale především názorná demonstrace v praxi příkladovým chováním a reakcemi samotných trenérů a pracovníků organizace. (Gatz, 2002). Nejlepší výsledky podle Debusk a Hellison (1989) jsou vysledované při kombinaci morální výchovy a praktické demonstrace v rámci sportovního programu.

5) Agrese a násilí

Děti se nejvíce učí podle vzorů, kterým jsou pravidelně vystavovány. Mohou tak pochytit vhodné i nevhodné chování. Velké množství mládeže sleduje sportovní utkání, ve kterých jsou často přítomné násilné a agresivní projevy, a i když jsou za ně hráči trestáni, zřídka se tato stránka následků dostane mezi veřejnost. To může vytvářet iluzi, že se jedná o běžné a společensky přijatelné chování. Pozitivní přínos členství ve sportovních klubech je v alternativě, kterou poskytuje jedincům místo chození do klubu, poflakování a podílení se na nebezpečných až kriminálních aktech. (Gatz, 2002)

6) Vzdělání

Jeziorski (1994) poukazuje na studie, které vypovídají o vysoké hodnotě fyzické aktivity ve vzdělání. Nejenže mají pravidelně sportující studenti lepší soustředěnost, paměť, chování, známky i hodnocení. Dokonce mají vyšší tendenci k splnění úkolů a menší pravděpodobnost odchodu ze školy před jejím dokončením.

2.5 Důvody odchodu dětí z organizovaného sportu

Podle National Council of Youth Sport (2008) skončí v Americe do věku 13 let se sportem zhruba 70 % dětí. Data z evropských zemí vypovídají o tom, že od 14 let účast v organizovaném sportu strmě klesá. (Borgers, 2014; Eime RM, 2013). Jedná se o poměrně alarmující zprávu, která by možná v rámci normálního pracovního prostředí vyvolala alespoň snahu o změnu či zlepšení dosavadního systému.

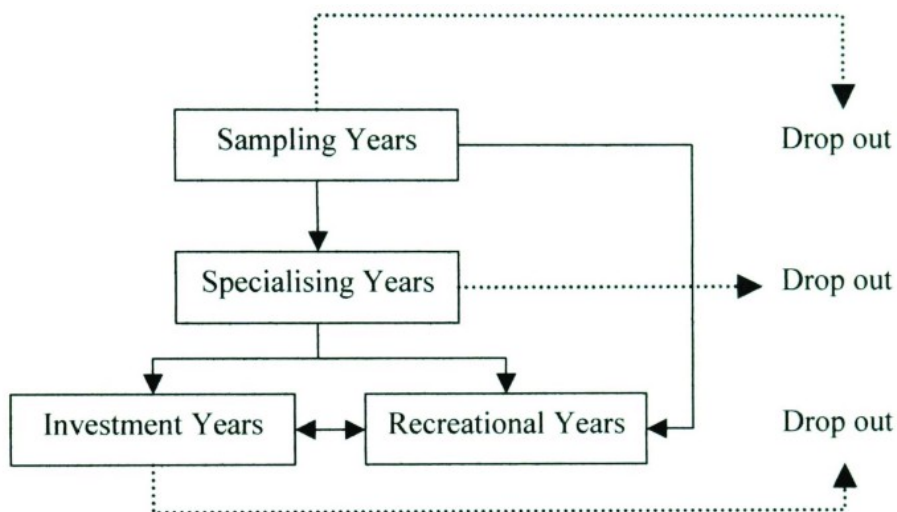
Avšak čísla se nijak zásadně nemění. Předpokladem toho může být mylné zdání, že děti je a bude stále dost. Bohužel, jak bylo poukázáno v kapitole 2.3, počet sportujících dětí se neustále snižuje. Je tudíž zřejmé, že z toho mála dětí, které pravidelně sportují, si kluby nemohou dovolit nezbytně přicházet o další.

Odchod hráček z klubů tak může být dobrým znamením pro manažery a trenéry k tomu, aby věnovali čas na revizi, která může odhalit problémy vně organizace. Může tak zabránit potenciální ztrátě talentů a co možná u dětí nejdůležitějšímu – ztrátě zájmu o sport jako takový.

Na otázku, proč děti končí s vrcholovým sportem, není jednoduchá odpověď. Studie, které byly na toto téma zpracované, sice vypovídají o hlavních důvodech, ale sami autoři uznávají, že k zjištění závěrů k této složité problematice by bylo potřeba vypracovat daleko komplexnější a hlubší výzkum. Butcher (2002) uvádí, že nehraje roli pouze situace v oddíle, ze kterého chce dítě odejít, ale také úroveň intenzity předchozí sportovní účasti, vliv okolního prostředí a věk jedince. Důvody se totiž výrazně liší podle vývojových fází, kterými si svěřenci postupně prochází, ať už ze strany sociální, somatické i psychické.

2.5.1 Fáze sportovní účasti

Cóte a Hay (2002) se pokusili identifikovat fáze v kariérním vývoji elitních sportovců. Popsali celkem tři fáze sportovní účasti od útlého dětství po pozdní adolescenci. V každé fázi se dítě může přesunout do té následující ale i skončit – buď úplně, nebo pokračovat rekreačně.

Obrázek č. 1: Fáze sportovní účasti Côté a Hay (2002)

Jelikož se jedná o období, u kterých registrujeme nejvyšší počet odchozích dětí, ráda bych se těmito fázemi chvíli zabývala.

1. „*Sampling years*“ = Roky poznání (věk 6–12)

Prvotní stádium, kde hrají roli především rodiče, kteří představí sport svým dětem. Jedinec by si měl vyzkoušet několik aktivit, pro rozvoj všestranných dovedností a posílení jeho schopností. Hlavním elementem v tomto věku by měla být zábava a radost. (Côté a Hay, 2002)

2. „*Specializing years*“ = Roky specializace (věk 13–15)

Druhé stádium je znamením výběru. Dítě si z mnohých činností vybírá jednu či dvě pravidelné aktivity. V jakých sportech bude nadále pokračovat, můžou určovat faktory jako vztah s trenérem, úspěch, zábava, povzbuzení rodičů a jiné. Hra je stále základním stavebním kamenem, který udržuje zájem dítěte. Avšak její význam pomalu dorovná důležitost vývoje potřebných dovedností. (Côté a Hay, 2002)

3. „*Investment years*“ = Roky investivní (věk 16 +)

Třetí stádium je výsledkem úspěšného projití předchozích fází. Dítě se vědomě zavazuje pokračovat ve sportovní činnosti s cílem dosáhnout elitní výkonnostní úrovně v jednom sportu. Nejdůležitějšími faktory jsou: strategie, soutěžení, vývoj dovedností. Rodiče se zavazují časem i penězi. Jedinci, kteří se rozhodnou nespecializovat, vstupují do oblasti rekreačního sportu. (Côté a Hay, 2002)

2.5.2 Důvody odchodu

Tématem odchodu dětí ze sportovních klubů se zabývalo více autorů a bylo provedeno několik studií. Výpovědi dětí se ale různí, jelikož jsou subjektivní a liší se individuálně, nemluvě o různorodosti v jednotlivých sportech. Podařilo se však úspěšně pojmenovat alespoň to, co dětem nejvíce chybí, nebo čeho je naopak nadmíru.

2.5.2.1 Systematický souhrn studií Crane & Tample

Významným zdrojem dat k odchodu dětí z organizovaného sportu je metaanalýza Crane and Tample (2014). Tento souhrn poskytuje přehled všech 43 publikovaných studií na téma ukončování sportovní činnosti u dětí a mládeže. Studie se liší zkoumanými sporty, věkem respondentů i místem, kde se výzkum prováděl.

Výsledkem Crane and Tample (2014) bylo zjištění, že obecně se jako důvody odchodu uvádějí více intrapersonální důvody. Mezi ty byl nejčastěji uváděn nedostatek zábavy, nuda, negativní vnímáním vlastní kompetence (fyzická kondice, výkon apod.) a také negativní dynamika v týmu (špatná atmosféra, nedostatek spolupráce).

Z interpersonální byl zmiňován nátlak od trenérů, rodičů i spoluhráčů. Pak také přání dělat i jiné činnosti a ostatní sociální aktivity.

Strukturální důvody byly zkoumány pouze v 15 studiích. Mezi tyto důvody patřila časová náročnost a zranění. Nejmenší důležitost měl faktor ceny a nákladů na sport.

2.5.2.2 Vědecký souhrn – Tek. B. Dangi a Peter A. Witt

Autoři Witt a Dangi (2016) vytvořili souhrn, který kombinuje výsledky vyplývající ze systematického prozkoumání Crane a Tample (2014) – 43 vědeckých publikací z Ameriky, Austrálie a Evropy s modelem rekreačních a volnočasových omezení. (Crawford, 1991; Jackson, 2017)

Důvody odchodu dětí ze sportu byly díky tomuto propojení rozděleny do tří kategorií:

- A) Interpersonální (nátlak od trenérů, rodičů, přátel, jiné sociální priority)**
  - **Tlak od rodičů** – přehnaná začleněnost rodičů, kteří se často projevují, dávají nevyžádané rady a mají autokratický styl vedení, může vést ke ztrátě sebevědomí, vlastní motivace a kompetence. (Farrey, 2008) Někteří rodiče, také často prožívají své vlastní cíle a fantazie skrze aktivity svých dětí. Druhou skutečností je vytváření nátlaku na úspěch a udržení se v klubu, protože si

sportem svých dětí vydobily nějaké sociální postavení i uznání a bojí se jeho ztráty. (Fraser-Thomas et al., 2008)

- **Nedostatek času na jiné aktivity** – Wagnsson et al. (2013) uvádí, že specializace a vrcholová úroveň může ovlivňovat akademické výsledky, vzbuzovat pocity strádání (málo času na přátele, vztahy, socializaci a školu).

B) Intrapersonální (pocity k týmu, trenérům, tlak a stres, nedostatek zábavy a nuda)

- **Nedostatek zábavy** – Podle Kelley and Carchia (2013) 38% dívek říká, že důvodem odchodu je právě nedostatek zábavy a hry. To může být zapříčiněno neflexibilitou tréninkového plánu a přísnými pravidly během tréninků i zápasů, které nenechávají zábavě prostor. (West a Strand, 2016)

- **Úzkosti a nervozita z nadměrného množství kritiky** – U dětí může panovat strachu z dělání chyb a zklamání lidí, kteří od nich mají nějaká očekávání. K tomu se přidává i pocit, že získání si úcty a respektu je možné pouze úspěchem a výhrou. Spadají sem také pocity, jako “nejsem dostatečně dobrý” a pochyby o sobě samém. (Rotella et al., 1991)

- **Špatné vztahy s trenéry a nátlak** – Fraser-Thomas et al. (2008) popisují, že někteří trenéři mají špatné komunikační schopnosti, autokratický způsob vedení a těžko se dokážou vcítit do svých svěřenců (na jejich pocity a problémy). Problémem je také víra trenérů, že brzká specializace je klíčem k úspěchu. Nucení dětí k jednomu sportu může způsobit nepříjemnou atmosféru. (Matz, 2014)

C) Strukturální omezení (čas na trénink, cestování, zranění, finance, špatné vybavení)

- **Zranění** - přes 3,5 milionu mladých amerických sportovců ročně utrpí nějaké zranění kvůli sportu a 62 % z nich nastanou během tréninku. (Stanford Children 's health, 2020) Často se děti ke sportu zase vrátí, ale někteří nemusí. Stává se, že rodiče ani děti nechtějí podstupovat riziko budoucích zranění a jejich závažnějších následků. (Witt a Dangi, 2018)

- **Vyhoření/přetrénování** – Strand a Stubbe (2016) uvádí, že je po dětech vyžadováno více tréninků a zasvěcení do vybraného sportu, což může vést k psychickému i fyzickému vyhoření. Zároveň opakované využívání stejných

svalových skupin výrazně zvyšuje riziko zranění, přetrénování a odchodu ze sportu.

- **Nedostatek hracího času** – cílem většiny trenérů je výhra a úspěch. Proto čelíme skutečnosti, že vybírají na zápasy více talentované hráče a ty, s „méně dovednostmi“ nechávají na lavičce. Demotivace z neúčasti v zápase může odvést děti ze sportu. (Fraser-Thomas et al., 2008)
- **Chybějící faktor hry, zábavy a šance být dítětem** – strádání pocitu spontánnosti a svobody hrát si bez pravidel určených dospělými. (Martens, 2012)
- **Finance** - chudší rodiny si nemohou dovolit platit zájmové kroužky (platby za trenéry, členství, turnaje, jízdné, vybavení atd.). Děti tak nemají možnost zapojit se, nebo ve sportu nadále pokračovat. (Witt a Dangi, 2018)

Z nálezů Kelley and Carchia (2013) také vyplývá, že zhruba 33 % dětí, které v jedné organizaci skončily, pokračují po pauze v jiné, anebo se vrací na předešlé místo.

2.5.2.3 Faktory odchodu dle Michael Wall a Jean Côté

Wall a Côté (2007) uvádí několik vyzkoumaných důvodů, kvůli kterým děti opouštějí organizovaný sport.

- Konflikt zájmů s jinými aktivitami
- Až moc velký závazek
- Nedostatek zábavy a hry
- Nedostatek hracího času
- Vysoký nátlak
- Problém s kompetencí

Ačkoliv nám tato data říkají konkrétní důvody, nemusí jít o jedinou proměnnou. „*Studie a výzkumy zabývající se tímto tématem, jsou ovlivněny tím, čeho si samotná hráčka všimne v daném prostředí. Nezabývají se pořádně kontextem jako například brzkou specializací, jinou sportovní účastí a tréninkovým procesem.*“ (Wall a Côté, 2007, s. 77)

Proto se Côté věnoval především brzké specializaci, o které i Baker et al. (2005) tvrdí, že není správná, naopak je podle něj možné dosáhnout elitních a dlouhotrvajících výsledků při diverzifikovaných aktivitách a nestrukturovaných pohybových činnostech.

Côté spojil brzkou specializaci i s vědomou hrou (tzv. „Deliberate play“) – respektive opakem brzké specializace a její vliv na odchod dětí ze sportu. Côté a kol. (2003) publikovali výsledky z případové studie v ledním hokeji. Závěr ukázal, že zábava a hra je velice důležitým faktorem v období „Sampling years“, jak u hokejového tak i mimo hokejového tréninku jako je posilování, kolo a běhání.

Jeho výsledky ohledně specializace v útlém věku nalézají shodu i se shrnutím od autorky Merkel (2013, s. 155), která uvádí, že za poslední dvě dekády soustředěnost na jeden sport stále roste a dodává: „*I přesto, že několik studií ukazuje, že se na výkonnost atleta v brzkém věku nedá při posuzování jeho talentů a schopnosti do budoucna spoléhat, mnoho rodičů se stále snaží své děti specializovat co nejdříve.*“

Podle Myer et al. (2015) vede brzká specializace k vyhoření, přetrénování a zvýšenému riziku zranění, a takové problémy jsou doprovázeny celkovým snížením výkonnosti.

2.5.2.4 Retrospektivní studie – Janice Butcher

Butcher (2002) dotazovala ve svém výzkumu 1387 studentů od druhé třídy až po první ročník středních škol.

Tabulka č. 2: 12 hlavních důvodů odchodu

Hlavní důvody odchodu podle odpovědi					
Důvody odchodu	Celkové hodnoty		Pohlaví		F-value
	Hodnota	Pořadí	Ženy n=1024	Muži n=1248	
Nedostatek zábavy	3.65	1	3.61 (1)	3.71 (1)	0.6
Chtěl/a jsem více času na jiné aktivity	2.99	2	3.02 (2)	2.96 (2)	0.3
Ostatní sporty zabíraly hodně času	2.86	3	2.88 (3)	2.85 (3)	0.1
Nebyl/a jsem tak dobrý/á	2.67	4	2.78 (4)	2.57 (4)	6.5
Velký nátlak na dobrý výkon	2.61	5	2.70 (6)	2.53 (5)	4.3
Nedostatek času na školu	2.59	6	2.72 (5)	2.47 (6)	8.0
Kvůli trenérovi	2.32	7	2.34 (8)	2.30 (7)	0.3
Zranil/a jsem se	2.23	8	2.38 (7)	2.15 (9)	4.4
Nedostatek hracích příležitostí	2.20	9	2.32 (9)	2.16 (8)	2.1
Práce	1.83	10	1.74 (11)	1.90 (10)	4.6
Bylo to příliš drahé	1.71	11	1.73 (12)	1.76 (11)	0.1
Moje rodiče nechtěli, abych hrál/a	1.71	12	1.76 (10)	1.68 (12)	1.5

Zdroj: Vlastní zpracování dle Butcher (2002)

Nejčastějším důvodem byl podle sesbíraných dat nedostatek zábavy, u kterého se s přibývajícím věkem dětí ukázalo, že jim na tomto faktoru záleží čím dál méně.

Tabulka č. 3: 12 Hlavních důvodů podle tříd

Hlavní důvody odchodu podle tříd				
Důvody odchodu	1. stupeň základní školy	2. stupeň základní školy	Střední škola	F-value
Nedostatek zábavy	4.5 (1)	3.6 (1)	3.1 (2)	44.4
Chtěl/a jsem více času na jiné aktivity	2.8 (2)	3.1 (2)	3.0 (3)	2.0
Nebyl/a jsem tak dobrý/á	2.8 (3)	2.6 (5)	2.8 (5)	2.5
Ostatní sporty	2.5 (4)	2.9 (3)	3.0 (4)	7.2
Velký nátlak	2.5 (5)	2.6 (6)	2.8 (6)	2.6
Nedostatek hracích příležitostí	2.1 (6)	2.2 (9)	2.2 (10)	.5
Kvůli trenérovi	2.1 (7)	2.4 (7)	2.3 (8)	4.7
Škola	1.8 (8)	2.6 (4)	3.1 (1)	57.9
Zranění	1.8 (9)	2.3 (8)	2.5 (7)	15.9
Bylo to příliš drahé	1.8 (10)	1.7 (12)	1.6 (12)	1.4
Moje rodiče nechtěli, abych hrál/a	1.7 (11)	1.7 (11)	1.7 (12)	.6
Práce	1.3 (12)	1.8 (10)	2.3 (9)	41.2

Zdroj: Vlastní zpracování dle Butcher (2002)

Z výsledků dále vyplývá velký rozdíl mezi ročníkem dětí. S přibývajícím věkem začíná být problémem nedostatek času na školu a práci, trenér, zranění a časová náročnost.

Jelikož může mít úroveň, na jaké děti sport provozovaly, vliv na to, jaké důvody ukončení sportovní činnosti důležité, byly rozděleny do čtyř kategorií.

- „*Sampler*“ tzv. „*Sběrač*“ – dítě, které skončilo se sportem po méně než roce
- Účastník nízké úrovně – dítě, které skončilo se sportem po déle než roce s nízkou intenzitou
- Účastník vysoké úrovně – dítě, které skončilo se sportem po déle než roce s vysokou intenzitou
- Elita - dítě, které se dostalo do reprezentace a pak skončilo

Tabulka č. 4: 12 Hlavních důvodů odchodu podle kategorií

Hlavní důvody odchodu podle kategorií				
Důvody odchodu	„Sampler“ = Sběrač N=516	Účastník nízké úrovně N=601	Účastník vysoké úrovně N=1106	Elitní úroveň N=41
Nedostatek zábavy	3.9 (1)	3.8 (1)	3.5 (1)	2.7 (6)
Nebyl/a jsem tak dobrý/á	3.1 (2)	2.8 (4)	2.5 (6)	1.4 (12)
Chtěl/a jsem více času na jiné aktivity	3.0 (3)	2.9 (2)	3.0 (2)	2.8 (5)
Velký nátlak	2.7 (4)	2.5 (5)	2.6 (5)	3.9 (1)
Ostatní sporty	2.5 (5)	2.9 (3)	3.0 (3)	2.5 (8)
Škola	2.5 (6)	2.5 (6)	2.7 (4)	3.0 (3)
Nedostatek hracích příležitostí	2.3 (7)	2.4 (7)	2.1 (9)	2.0 (9)
Kvůli trenérovi	2.3 (8)	2.3 (8)	2.4 (8)	2.9 (4)
Zranění	2.1 (9)	2.0 (9)	2.4 (7)	3.5 (2)
Moje rodiče nechtěli, abych hrál/a	1.7 (10)	1.8 (10)	1.7 (12)	1.7 (11)
Práce	1.7 (11)	1.7 (11)	1.9 (10)	1.9 (10)
Bylo to příliš drahé	1.5 (12)	1.6 (12)	1.9 (11)	2.6 (7)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Butcher (2002)

Dále bylo možné zaznamenat vyšší nárůst odchodů ze sportu v 6. a 7. třídě, nejvyšší počet ukončení byl v období nástupu na střední školu.

Tato retrospektivní desetiletá studie nám významně přiblížila faktory vedoucí k odchodu dětí ze sportu a také ukázala, že proměnných je v této problematice více, než se může zdát.

2.5.2.5 Důvody ukončení sportovní činnosti podle sportů

Molinero (2009) vytvořil studii, která měla zjistit důvody odchodu z fotbalových klubů a porovnat odpovědi s bývalými hráči basketbalu a volejbalu. Jednalo se o mládež ve věku 14–18 let. Strukturou dotazníku byl „*Questionnaire of Reasons for Attrition*“ Gould (1982).

Tabulka č. 5: Hlavní důvody pro jednotlivé sporty

Hlavní důvody pro jednotlivé sporty			
Důvody odchodu	Fotbal	Basketbal	Volejbal
Chtěl jsem dělat jiné činnosti	2.54 (1)	2.72 (1)	3.36 (1)
Neměla jsem rád trenéra	2.33 (2)	2.54 (2)	2.26 (2)
Necítil jsem týmového ducha	2.05 (3)	2.34 (3)	2.11 (3)
Přišlo mi, že o mě nemají zájem	2.03 (4)	1.99 (8)	1.40 (11)
Tréninky byly příliš těžké	1.93 (5)	1.88 (11)	1.70 (6)
Měl jsem pocit nedostatečné týmové spolupráce	1.85 (7)	2.35 (4)	1.65 (7)
Málo jsme vyhrávali	1.87 (6)	1.93 (9)	1.61 (8)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Molinero (2009)

Z výsledků vyplynulo, že mezi tři nejdůležitější faktory u fotbalistů patří „*Chtěl jsem dělat jiné činnosti*“, „*Neměl jsem rád trenéra*“, „*Necítil jsem týmového ducha*“. V porovnání s jinými sporty vyvstalo pár důvodů, které byly v hodnocení mezi jednotlivými sporty poměrně odlišné, čehož si lze povšimnout díky odlišnému pořadí v tabulce.

2.5.3 Korelace mezi motivací a odchodem ze sportu

Abychom mohli někoho motivovat, respektive pobídnout a podnítit chování jedince, je nutné poznat jeho motivy, které se ale mohou v průběhu času měnit. (Sang, 1999) Pod motivy si můžeme představit například potřeby, názory, zásady, ideály, postoje, přesvědčení a hodnoty. (Smékal, 1989)

Z výše uvedeného vyplývá, že i autority, jako jsou samotní trenéři, musí respektovat tyto potřeby a nejlépe dopomoci k jejímu dosažení. Jak uvádí Côté et al. (1995), efektivní trénování významně spočívá v poznání a řešení potřeb mladých sportovců.

Zda-li jsou ovšem trenéři schopni takového porozumění, je nasnadě. Podle Sportscoach UK (2011b) má velké množství trenérů relativně nízkou úroveň kvalifikace a zároveň musí bojovat s vlastními hodnotami, přesvědčením a nutno zmínit i vnějším nátlakem vyšší autorit. (Jones et al., 2012)

Mnozí autoři Fredricks a Eccles (2005), Light a Lemonie (2010), Weiss a Patlickhoff (1989) se tak začali zabývat výzkumem motivace k účasti ve sportu. Bailey et al. (2013), který se zabýval revizí mnohým studií k tomuto tématu, dospěl k 5 u dětí nejčastěji zmiňovaných motivací účasti ve sportu.

1. Vnímaná kompetence – Jednou z důležitých motivací dětí je být kompetentní ve sportu, úspěšného dosahování vytýčených cílů, kterým je často naučení se a osvojení si nějaké dovednosti. (Harter, 1978). Dokud se dítěti daří uspět, cítí se pozitivně a zvyšuje se jejich úroveň motivace dále pokračovat. (Carroll a Loumidis, 2001) Woods et al. (2007) ale dodává, že pokud se dítěti této potřeby nedostává, motivace klesá a zvyšuje se pravděpodobnost ukončení sportovní činnosti.

2. Radost a zábava – Je považována za primární motiv. Avšak podle studií, které cituje Bailey (2013) je vnímání zábavy, radosti a nudy u dětí odlišné. Takzvaně, je zde velká subjektivita dětí, ať už kvůli jejich individualitě či odlišnosti sportů.
3. Rodiče – Babkes a Weiss (1999) říkají, že aktivní rodiče, kteří se sami věnují sportu, nebo jsou zahrnutí do sportovních aktivit svých dětí, se stávají výrazným motivačním prvkem. Naopak rodiče, kteří se vůbec o sport potomků nezajímají, nebo jsou z druhého úhlu pohledu až přemíru zainteresovaní, své děti demotivují. (Light a Lemonie, 2010)
4. Učení se nových dovedností – Samotnou potřebou dětí je získání nových dovedností či vylepšení vlastních schopností. Podle MacPhail et al. (2010) se jedná o potěchu z překonávání výzev, které učení se nových věcí obnáší.
5. Přátelé a kamarádi – Výzkumy, které provedl Smith et al. (2006), Light a Lemonie (2010), MacPhail et al. (2010) ukazují, že důležitým motivačním faktorem je týmová práce, týmový duch a získání uznání v sociálních kruzích. Pokud je dítě naopak porovnáváno a ponižováno svými kamarády, může se cítit demotivovaně a znechuceně, a nechce dále ve sportu pokračovat. (Sagar et al., 2007)

Zřejmé je tedy to, že pokud nebude poptávka dětí (nalezená a uspokojená motivace) protnuta s nabídkou klubů (prostor, kde by se potřeby mohly uspokojit), dost pravděpodobně budou nespokojené a najdou si místo někde jinde.

Bailey (2013) klade důraz na trenéry, aby si uvědomili, o jaký závazek se jedná, a snažili se o celoživotní vzdělávání v rámci profesního vývoje. Lemrye et al., (2007) uvádí, že dosažené vzdělání nemusí být vše. Místo toho se doporučuje dlouhodobá spolupráce mezi trenéry, mentorství a předávání si poznatků, které může být nejvíce prospěšné, zvláště u tak komplexní problematiky jako je role trenéra. (Bransford et al., 2000)

Významnými teoriemi, které se zabývají motivací z trochu jiné stránky, jsou „*Achievement goal theory*“ (dále už jako AGT) (Nicholls, 1984) a „*Self-determination theory*“ (dále už jako SDT). (Deci a Ryan, 2000)

AGT je teorie, která vyčleňuje dvě rozdílné cílové orientace: úkolovou orientaci „*task orientation*“ a orientaci na ego „*ego-orientation*“. Hlavní myšlenkou teorie je, že motivace dětí záleží na tom, jakou orientaci mají. Jedinci s „*task orientation*“ mají sklon

k osvojení si nových dovedností a hodnotí sami sebe kriticky tím, zda překonali výzvu či splnili úkol. Naopak „ego-orientated“ jedinci jsou zaměřeni na získání sociální postavení, nadřazenosti a porovnávají svůj výkon vůči ostatním. (Nicholls, 1989)

Bailey (2013) uvádí, že tyto orientace mají důsledky pro trenéry, protože prostředí, které dětem vytvoří, do značné míry ovlivňuje jejich motivaci.

SDT od Deci a Ryan (2000) se zabývá tím, že pro porozumění motivace je důležité brát v úvahu 3 složky, které jsou brány jako základní psychologické potřeby: Kompetenci, autonomii a propojení. Poznatkem je, že sociální prostředí hraje velkou roli při jejich uspokojení, tedy i styl jakým trenéři k dětem přistupují. Ve sportovním prostředí bylo neuspokojení těchto psychologických potřeb propojeno s vyhořením a nízkou vitalitou sportovců. (Bartholomew et al., 2011; Castillo et al., 2012)

SDT se také propojuje s řídicím stylem trenérů. Deci a Ryan (2000) uvádí, že máme dva základní styly vedení: podporující autonomii (demokratický) a kontrolující (autokratický). Na této škále může existovat i neutrální přístup či kombinace obou. Smoll a Smith (2002) ovšem uvádí, že styl jakým trenéři vedou svůj tým, značně ovlivňuje psychologický zážitek z účasti ve sportu a motivaci dětí. Styl založený na autonomii svěřenců, podporuje „*Self-determination*“, jelikož napomáhá k uspokojení základních psychologických potřeb.

Na stranu druhou Blanchard et al. (2009), Deci a Ryan (1985) popisují, že při autokratickém kontrolujícím stylu vedení, můžou způsobit změnu vnitřní motivace na vnější, z čehož se najednou stává motivace řízená vnějším subjektem. Chování jedinců a jejich motivace je pak vynucováno danými kontrolujícími strategiemi, které shrnuli dohromady autoři Bartholomew et al. (2010):

- Odměny a chvály, kdy se pomocí očekávané odměny, nutí jedinci k dosažení výkonnostních standardů či splnění zadaných úkolů, což vede k snižování vnitřní motivace. (Amorose a Horn, 2000; Vansteenkiste a Deci, 2003)
- Používání viny, studu, ponižování a strachu – Nejčastěji používané v momentě, kdy je postavení a reputace samotných trenérů závislá na výkonu jejich svěřenců. Zranitelnost dětí vůči manipulacím a nátlaku se zvyšuje v momentě, kdy je hodnota výkonu vyšší než jejich hodnota jako člověka. (Conroy a Coatsworth, 2007)

- Neprojevování lásky, pozornosti a náklonosti v situaci, kdy jedinci nesplňují požadavky zadané trenérem. (Assor et al., 2004) Mageau a Vallerand (2003) k tomu dodávají, že děti poté dělají, co se jim řekne jenom kvůli strachu ze ztráty vztahu s danou autoritou.
- Jako další strategií uvedl Barber (2002) nadměrnou osobní kontrolu. To souvisí například se snahou ovlivnit aktivity, které děti dělají ve svém volném čase. Dále také zakazování jiných sportů a vynucování dodržování striktních pravidel. (Fraser-Thomas a Côté, 2009) Spadá sem i tvrzení trenérů, že sport je nejdůležitější a je nadřazen trávení času s rodinou, školou či přáteli.

Je nutné zmínit skutečnost, že trenéři nemohou být dobrou rolí a průvodcem pro děti, pokud ani jejich základní potřeby nejsou uspokojeny. Bartholomew et al. (2014) říká, že například stres je výrazně spojen s demotivací trenéru na jakýkoliv profesní vývoj.

Stebbins et al. (2011) jako první propojily prvky kontextu prostředí trenérů a jejich tréninkovým stylem. V momentě, kdy se trenérům nedostávalo uspokojení základní psychologických potřeb, vedlo to negativně k vývoji autoritativnímu stylu řízení. Na druhou stranu, pokud došlo k uspokojení potřeb, trenéři měli tendenci mířit k autonomnímu stylu řízení tréninků. A jak bylo uvedeno výše, tyto styly souvisí s SDT.

Pokud se má tedy zvýšit počet dobrých a kvalitních trenérů, kteří budou věnovat dětem individuální péči, dbát na jejich potřeby a vývoj a tím pádem omezit jejich odliv, musí i jejich pracovní prostředí vytvářet takové podmínky a prostor, kde se dostane pozornosti i potřebám trenérů.

2.6 Nové pokyny a standardy mládežnického basketbalu

2.6.1 Inspirace z USA

Nejvyšší basketbalová liga v Severní Americe tzv. NBA (Národní basketbalová asociace) a USA basketbal spojily své síly k vytvoření novodobých standardů pro mládežnický basketbal. Jejich hlavním cílem je zajištění pozitivního a zdravého sportu s ohledem na věk a vývoj dětí a mládeže. Na vzniku se podílelo několik expertů a odborníků pro tuto oblast. (NBA, 2016)

Je jasné, že americký basketbal se určitým způsobem liší od evropského. Technické i systémové rozdíly poukazuje ve své práci Skýval (2009). Ovšem předávání si znalostí a vědeckých poznatků zakomponovaných do systému a možností různých zemí, může otevřít dveře k novým přístupům a být tak více než prospěšný.

Mezi hlavní body a novými pokyny v příručce NBA (2016) jsou:

- Podporovat osobní zapojení – vytvářet smysluplné vztahy a přijímat výzvy ve vedení mládeže ke zlepšení jejich celkového vývoje
- Sport dětí by měl zahrnovat jak organizované tak neformální, dětmi vedené aktivity
- Děti by se měly účastnit různých sportů – podporovat diverzifikaci činností
- Odsouvat brzkou specializaci basketbalu až do 14 let dítěte – souvisí s přechozím bodem
- Zajistit dostatek odpočinku od organizovaného basketbalu alespoň jednou týdně
- Limitovat účast na velkém množství turnajů a soutěží – může vést k vyhoření a zraněním
- Zahrnout do tréninků program na prevenci zranění
- Při vytváření cílů a očekávání, by měli trenéři a rodiče brát v potaz kognitivní, sociální i fyzický vývoj dětí a mládeže

V následující tabulce můžeme vidět nové standardy ke konkrétním věkovým kategoriím.

Tabulka č. 6: Doporučení a pokyny pro účast

Doporučené pokyny pro účast					
Věk	Délka hry	Počet zápasů za týden	Délka tréninku	Počet tréninků za týden	Počet hodin strávených basketbalem
7-8 let	20-28 minut	1	30-60 minut	1	3
9-11 let	24-32 minut	1-2	45-75 minut	2	5
12-14 let	28-32 minut	2	60-90 minut	2-4	10
9-12 třída	23-40 minut	2-3	90-120 minut	3-4	14

Zdroj: Vlastní zpracování z NBA (2016)

2.6.2 FIBA U14 Get Together & Mini Basketball Convention

V roce 2015 proběhl 3. ročník konference zaměřené na rozvoj mládežnického basketbalu v Evropě. Na prezentacích se podíleli odborníci na mládežnický sport a jednotlivé státy přednášeli své tréninkové modely a přístupy k dětem.

„Mapování v jednotlivých státech bychom chtěli využít k tomu, abychom v ČR implementovali co možná nejvhodnější model. Existují již obecná pravidla, ale minibasketbalem se v této míře začíná FIBA zabývat teprve nyní.“ (Česká basketbalová federace, 2015, s. 1)

Významným bodem projednávání bylo vzdělávání trenérů. Rozšířen byl důraz na morální vlastnosti, komunikaci a pedagogický přístup.

Shrnutí a doporučení z pohledu českých účastníků

- Zajištění všestrannosti, radosti z pohybu a lásky ke sportu
- Filozofie – dítě je na prvním místě, ne výsledky za každou cenu
- Psychologie a pedagogika – motivace dětí, sociální i osobní rozvoj
- Rozvoj osobnosti dítěte – fair play, vztah ke sportu
- Práce s rodiči – komunikace a zapojení rodičů
- Spolupráce s rozhodčími

(Česká basketbalová federace, 2015)

Je vidět, že se dětem a mládeži ve vrcholovém sportu dostává pozornosti. Ovšem jednou věcí je vytváření příruček a nových doporučení a druhou jejich skutečné zavedení do praxe. Taková skutečnost není náročná pouze z hlediska financí, ale samotné vůle a otevřenosti současných i stávajících trenérů, manažerů i rodičů.

„Cílem těchto seminářů musí také být předávání hlavních myšlenek trenérům, aby pochopili, proč se určitá opatření (např. pravidla) dělají a hlavně, jaký mají dopad na dlouhodobou výchovu hráčů.“ (Česká basketbalová federace, 2015)

2.7 Důsledky a rizika ukončení sportovní činnosti

Jak uvádí Wagnsson et al. (2013), nesmíme při tvoření závěrů zapomenout odlišit různé typy odchodu dětí od sportu. Je totiž velký rozdíl mezi hráčkou, která odejde z klubu a vstoupí do jiného, či si osvojí nový sport a tým, jestli skončí se sportem většinou či úplně. Od toho se následně odvíjí šíře a velikost důsledků a možných rizik.

V této kapitole se budeme zabývat tím druhým případem, jelikož skutečnost, že dítě přestane sportovat, má mnohem větší dopad, než přechod z jednoho klubu do druhého. Pro klub se totiž jedná o ztrátu v obou situacích. Možné dopady a problém budou pojaty z pohledu dvou hlavních subjektů – dítěte a klubu.

2.7.1 Z pohledu dítěte

Jelikož byl v kapitole 2.4 detailně popsán význam sportu pro děti jako vyšší kvalita života, možnost socializace, prostor pro seberozvoj, zdraví a lepší schopnost učit se, můžeme odvodit, že při nedostatečné fyzické aktivitě o většinu z pozitivních přínosů jedinec přichází. Z tohoto důvodu nebudou znovu opakovány, autorka by však ráda zmínila hlavní rizika.

Obezita

Mezi sníženou fyzickou aktivitou a obezitou existuje spíše nepřímá než přímá korelace. Wiklund (2016) popisuje, že obezita je jasně způsobená vyšším kalorickým příjmem a nízkým výdejem, vše nakumulované za delší časové období. Studie podle autora především podporují propojení nízké sportovní aktivity k neregulovaným chutím a přejídání, vyššímu kalorickému příjmu a následné obezitě. Nelze proto dát tyto dva ukazatele zcela jednoznačně do rovnosti. Pietilainen a Kaprio (2008) proto říkají, že se při snížené fyzické aktivitě výrazně zvyšuje riziko obezity dospívajícího jedince.

Navazující zdravotní rizika

Když uvážíme propojení mezi neaktivními jedinci a obezitou, dosáhneme skupiny nabalujících se možných ohrožení a rizik. Nejčastěji zmiňované jsou se zvyšujícím se BMI (body mass index) výskyt cukrovky, vyššího cholesterolu, žlučových kamenů, hypertenze a srdečních chorob. Dále také pevnost kostí a postavení těla. (Dubbert, 2002)

Mentální zdraví

Dubbert (2002, s. 122) poznamenává, že „údaje z prospektivních studií zjistily souvislost mezi nízkou úrovní fyzické aktivity a následný rozvoj depresivních příznaků u žen i mužů.“

Samotné riziko zvýšené váhy až obezity může, především u dívek, vyvolat psychické problémy. (Dubbert, 2002)

2.7.2 Z pohledu klubu

Kluby jsou poskytováním sportu brány jako vykonavatelé veřejně prospěšné činnosti a jsou tedy podporovány z veřejného rozpočtu. (MŠMT, 2019)

Durdová (2015) říká, že i když je obecně pro sport v České republice nejvýznamnějším zdrojem financí veřejný rozpočet, je značně nedostatečný. Tento názor nám nepřímo potvrzují i data z Analýzy financování sportu v ČR, kde naše země skončila jako třetí s nejnižšími výdaji na sport na jednoho obyvatele z 26 států EU. (MŠMT, 2009)

Stanovení kritérií pro výši příjmu z veřejného rozpočtu je poměrně komplikované. Jedním z nich podstatných faktorů jsou neměřitelné externality, které sport přináší. Patří mezi ně například kvalita života, vzdělání a zdraví. (Hobza, 2014)

Zjednodušeně lze tedy říct, že je klub ohodnocován podle toho, co přináší široké veřejnosti a jaký je jeho hospodářský přínos.

Veřejný rozpočet není jediným zdrojem financování, těch je naopak několik. Podle Andreffa (2016) máme tři základní modely financování sportovních oddílů:

- Amatérský sportovní model – Příjmy plynou převážně z členských příspěvků, vstupného a podpory z veřejných rozpočtů s vedlejší činností reklamy a sponzoringu
- Profesionální tradiční model – Hlavním zdrojem financí je vstupné, sponzoring a veřejný rozpočet
- Profesionální model – Zdrojem příjmu jsou média, prodej reklamních produktů a propagace

(Andreff, 2016)

European Union (2011) dělala „*Study on the funding of grassroots sports in the EU*“, podle které jednotlivé české basketbalové kluby uvádějí, že největším zdrojem financí

jsou peníze z veřejného rozpočtu a kolem 20 % to jsou příjmy z členských příspěvků. Jelikož se však jednalo o dotazování samotných klubů, není známá informace, které a jak vysoce postavené basketbalové kluby tyto informace uváděly. Hodnoty tak nemusí být zcela vypovídající.

Hájek (2015) totiž uvádí trochu jiná čísla. Říká, že do roku 2008 pocházelo až 57 % příjmů ze strany domácností, tedy členských příspěvků. Čísla dnes pravděpodobně nebudou o tolik jiná, stejný zdroj „*Study on the funding of grassroots sports in the EU*“ totiž potvrzuje, že výše členských příspěvků se postupně od roku 2008 zvedala a naopak výdaje na sport ze státního rozpočtu se neměnily či klesly. Zároveň má Česká republika v rámci basketbalu oproti ostatním evropským státům nejvyšší počet členů v klubech, oproti ostatním porovnávaným zemím EU, průměrně okolo 250 členů. (European Union, 2011)

To vše napovídá k úsudku, že spadáme spíše pod „*Amatérský sportovní model*“. Klubům tedy nezbyvá, než se spolehnout na příjmy z domácností.

Lze tedy konstatovat, že odchod či ukončení sportovní činnosti hráček v klubu je finanční ztrátou. Za prvé, i přesto, že se některá čísla neshodují, z většiny jsou oddíly závislé na členských příspěvcích a zisk z nich se odráží na počtu plátců.

Za druhé, problém nastává i v tom, že samotné dotace ze státního rozpočtu zahrnují kritérium související s počtem členů z řad dětí a mládeže a jejich podílu na členské základně zastřešující organizace. (Novotný, 2011)

Za třetí, pokud by si chtěl klub zažádat o dotace v rámci dotačních programů je podle MŠMT (2015) jejich udělování také závislé na dosažených výsledcích svazů (tzv. Podílu sportovní zdárnosti), které mohou být o to nižší, pokud kluby ztrácejí talentovanou mládež.

Další stránkou dopadu ukončení sportovní činností u mládeže, a to možná tou pozitivní, je šance pro vedení klubu na zhodnocení situace. Z manažerského pohledu se může jednat o promluvu s trenéry a rodiči, potažmo samotnými hráčkami. Může proběhnout revize frekvence a intenzity tréninků i soutěží, porovnání přístupu jednotlivých trenérů ke svým svěřenkyním, dále vytvoření postupných kroků sloužících k eliminaci faktorů vedoucích k odchodu hráček, které má klub ve svých rukách.

3 Cíle a úkoly

Hlavním cílem této práce je pomocí elektronického dotazování a hloubkových rozhovorů přijít na důvody odchodu bývalých hráček, v rámci posledních dvou uplynulých sezón, ve věku 12-18 let z vybraného basketbalového klubu. Tedy případovou studii jednoho klubu, kde je hlavním cílem zjistit, jaké jsou motivy odlivu těchto hráček, a jak tyto faktory bývalé hráčky vnímají.

Vycházející dílčí úkoly jsou:

- Předložit a porozumět odborné literatuře, která se pojí s tématem práce
- Definovat základní pojmy související s tématem
- Vyhledat a zahrnout do teoretické části studie, se kterými lze porovnat výsledky případové studie
- Operacionalizace, sestavení dotazníku a otázek na rozhovory, pilotáž
- Rozeslat dotazníkové šetření mezi bývalé hráčky
- Provést hloubkové rozhovory
- Sběr dat a jejich následná analýza
- Interpretace výsledků

4 Metodika

V kapitole metodologie bude popsán postup, jakým bylo dosaženo výsledků výzkumné části. V práci byla použita kombinace kvantitativní a kvalitativní metody, přičemž výsledná část, zaměřující se na kvantitativní výzkum, je založena na přechozích výzkumech popsaných v teoretické části, sloužících jako komparativní prvek. Dále zde budou zmíněny zdroje dat, výzkumné metody, popis výzkumného souboru, pilotáž, následně sběr a analýza dat.

4.1 Metodika kvantitativní

4.1.1 Zdroje dat

Empirická část vychází z dat primárních, která byla získána autorkou této práce. Použití již vytvořených dat nebylo možné, jelikož se jedná o případovou studii konkrétního basketbalového klubu, kde se žádný dřívější výzkum na stejné ani podobné téma nekonal. Sekundární data přispěla pouze při struktuře dotazníku.

4.1.2 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor musel splňovat určité náležitosti, které odpovídají tématu a cílům bakalářské práce. Práce je zaměřena na děti a mládež ženského pohlaví. Respondentky musely z klubu Beta odejít ve věkovém rozmezí 12–18 let a k tomuto aktu muselo dojít v posledních dvou sezónách. Dvě sezóny byly zvoleny kvůli tomu, abychom dosáhli většího vzorku respondentek, ale zároveň cílem práce nebylo dělat plně retrospektivní výzkum. Paměť a čerstvost vzpomínek byla pro zodpovězení otázek klíčová.

Žádný limit výzkumného vzorku nebyl stanoven. Snahou bylo získat do výzkumu, co nejvíce bývalých hráček. V rámci spolupráce s klubem a ochotou trenéra, bylo ze soupisek zjištěno, že za dvě sezóny zde skončilo celkem 28 dívek. Kontakty na respondentky a jejich rodiče byly také zajištěny skrze klub.

Z celkového počtu jmen se podařilo telefonicky spojit s 21 dívkami, které souhlasily s účastí ve výzkumu.

4.1.3 Metody a techniky sběru dat

Díky vyššímu počtu respondentek, byla pro prvotní část výzkumu zvolena metoda kvantitativní. Jelikož se jedná o případovou studii, nelze výsledky práce paušalizovat

pro všechny basketbalové kluby. Není to ale tak malý počet, aby se z toho nedaly poznatky aplikovat pro zkoumaný klub Beta.

Po získání telefonického souhlasu bývalých hráček s účastí na výzkum, zaslaly respondentky emailovou adresu, na kterou byl následně všem 21 dívkám zaslán s instrukcemi odkaz na elektronický dotazník, vytvořen pomocí Google forms. Sběr dat probíhal od 8. 10. – 20. 10. 2020, v tuto dobu již byly získány odpovědi od všech kontaktovaných dívek.

4.1.4 Struktura dotazníku

Pro získání nějaké vypovídající hodnoty výzkumu byl pro tvorbu dotazníku použit vzor „*Questionnaire of reasons for attrition*“ od Gould et al. (1982), který je dodnes využíván i v jiných studiích jako například Salguero (2004) či Molinero (2009).

Využité byly tvorbě dotazníku předložené důvody k ukončení sportovní činnosti.

Tabulka č. 7: Důvody k ukončení sportovní činnosti

<i>Item</i>	<i>Mean</i>	<i>SD</i>
Had other things to do	2.77	1.47
Did not like the coach	2.40	1.55
Not enough team spirit	2.18	1.35
No teamwork	2.00	1.30
Did not get enough recognition	1.91	1.27
Not interested in me	1.90	1.27
The training was too hard	1.87	1.07
Was not popular	1.85	1.23
Did not like to compete	1.84	1.03
Did not win enough	1.84	1.14
Not as good as wanted to be	1.83	1.04
Did not compete enough	1.82	1.21
Not enough fun	1.78	1.13
My skills did not improve	1.77	1.08
Not able to be with my friends	1.76	1.13
Did not feel important enough	1.76	1.09
Not in good enough shape	1.75	1.05
Wanted to play another sport	1.75	1.13
Did not travel enough	1.75	1.32
Not exciting enough	1.74	1.03
Did not like being on the team	1.71	1.22
Friends no longer compete	1.72	1.13
Did not like the pressure	1.71	1.17
Parents or friends no longer wanted me to compete	1.66	1.21
It was boring	1.40	0.86
Did not receive enough rewards	1.58	1.02
Did not meet new friends	1.52	1.01
I was too old	1.40	0.92
Did not like the awards	1.61	1.06

Zdroj: Molinero (2009)

Vzor dotazníku od Gould et al. (1982) byl dále zkombinován s teoretickým uvážením podle Witt a Dangi (2018), kteří uvádějí tři hlavní oblasti hrající roli v ukončení sportovní činnosti: intrapersonální, interpersonální a strukturální důvody. Cílem bylo zasáhnout danými otázkami všechny tyto jmenované oblasti, abychom dosáhli k co nejvíce komplexnímu zhodnocení.

Všechny důvody byly přeloženy do českého jazyka s důrazem na maximální přesnost a srozumitelnost. Po konzultaci s vedoucím práce byly vyřazeny některé důvody. Mezi takové patří například důvod „*Byla jsem příliš stará*“, kde bylo jasné, že u daného věkového rozmezí nebude otázka relevantní, stejně tak se vynechal důvod „*Nelibily se mi trofeje a ocenění*“, jelikož bylo námi subjektivně zhodnoceno, že to nevystihuje českou realitu. Otázka „*Tréninky byly moc náročné*“ nebyla vynechaná záměrně, bohužel byla při výzkumu opomenuta.

Některé důvody byly naopak přidány. Jako důležité, ale zároveň postrádané otázky, byly ty zabývající se zraněním. Vložena byla otázka „*Utrpěla jsem těžké zranění, které mi nedovolovalo pokračovat*“ a „*Byla jsem často zraněná*“. Zahrnut byl také prvek financí pod otázkou „*Neměla jsem peníze na vybavení a členské příspěvky*“. Mezi další strukturální důvody byly zařazeny důvody „*Cítila jsem se vyhořele a přetrénovaně*“ společně s „*Přestěhovali jsme se*“. V původním dotazníku byla uvedena otázka zabývající se nátlakem, ta byla v práci rozdělena na dvě separátní otázky „*Cítila jsem velký nátlak od trenérů*“ a „*Cítila jsem velký nátlak od rodičů*“. V poslední řadě byla rozšířena otázka „*Začala to být nuda*“ o sérii dvou otázek psaných z trochu jiného úhlu „*Basket už nebyl tak zajímavý a vzrušující*“ a „*Basket přestal být zábavný a hravý*“

U otázek „*Měla jsem zájem o jiné činnosti*“ a „*Chtěla jsem hrát jiný sport*“ byly po konzultaci s vedoucím práce přidány doplňkové otázky „*O jaké činnosti se jedná*“ a „*O jaký sport se jedná*“ s možností otevřené odpovědi.

Důvody v podobě jednotlivých otázek byly doplněny o otevřenou demografickou otázku „*Kolik je vám let?*“ a úvodní uzavřenou otázku zabývající se kategorií „*Ve které věkové kategorii jste skončila?*“.

Jelikož mohla nastat možnost, že by důvod respondentek nebyl zahrnut, byla uvedena otázka „*Měla jste jiný důvod, kvůli kterému jste skončila?*“. Na konci dotazníku byly vloženy 3 doplňující otázky k vytvoření lepšího kontextu příběhu hráček. Zájem byl o

odpovědi k: „*Jak dlouho jste hrála za klub Beta, než jste skončila?*“, „*Bavila jste se s někým o tom, že chcete skončit?*“, „*Věnujete se po skončení nějaké intenzivnější pohybové aktivitě alespoň po dobu 30 minut?*“. U doplňujících otázek se jednalo o kombinaci polootevřených a uzavřených otázek. Všechny důvody odchodu byly uzavřené otázky v podobě Likertovy škály, kde možnostmi byli odpovědi: 1 – Velmi nedůležité, 2 – Nedůležité, 3 – Mírně důležité, 4 – Důležité, 5 – Velmi důležité. Dohromady se tedy v dotazníku objevilo 33 důvodů odchodu hráček a 8 doplňujících otázek. Celkem 41 otázek. Všechny otázky jsou k nalezení v příloze č. 4.

4.1.4.1 Operacionalizace

Tabulka č. 8: Operacionalizace

Intrapersonální

- Neměla jsem ráda trenéra/trenérku
- Necítila jsem týmového ducha
- Měla jsem pocit nedostatečné týmové spolupráce
- Přišlo mi, že o mě nemají zájem
- Necítila jsem se populární a oblíbená
- Nelíbilo se mi soutěžení
- Nebyla jsem tak dobrá, jak bych chtěla
- Basket přestal být zábavný a hravý
- Moje dovednosti a schopnosti se nezlepšovaly
- Necítila jsem se důležitou součástí týmu
- Neměla jsem dobrou fyzickou kondici
- Basket už nebyl tak zajímavý a vzrušující
- Nechtěla jsem být součástí týmu
- Začala to být nuda
- Nedostalo se mi uznání za mé výkony

Interpersonální

- Chtěla jsem hrát jiný sport
- Měla jsem zájem o jiné činnosti
- Neměla jsem možnost vidět se s kamarády
- Z basketu mi odešly kamarádky
- Rodiče/kamarádi už nechtěli, abych dál hrála
- Nezískala jsem si nové kamarády
- Cítila jsem velký nátlak od rodičů
- Cítila jsem velký nátlak od trenérů
- Basketbal nebyl populární mezi mými vrstevníky
- Málo jsme vyhrávali

Strukturální důvody

- Neměla jsem dostatek hracích příležitostí
- Myslela jsem si, že budeme více cestovat
- Byla jsem často zraněná
- Utrpěla jsem těžké zranění, které mi nedovolovalo pokračovat
- Přestěhovali jsme se
- Neměla jsem peníze na vybavení a členské příspěvky
- Nebavilo mě na tréninky dojíždět
- Cítila jsem se vyhořele a přetrénovaně

Zdroj: Vlastní zpracování podle Witt a Dangi (2016)

Podle Witt a Dangi (2018) byly důvody odchodu ze sportu rozděleny do tří oblastí: Intrapersonální, které pod sebou mají 15 důvodů. Do interpersonálních, kam patří celkem 10 důvodů a pod strukturální 8.

4.1.5 Pilotáž

Obsah dotazníku byl před jeho finálním zpracováním konzultován s vedoucím práce. Aby bylo zajištěno správnosti otázek, srozumitelnosti a jejich formulování, byl dotazník poslán 10 lidem na otestování a případné navrzení změn. Pilotáž byla provedena týden před zveřejněním dotazníku. Na základě zpětné vazby byl do dotazníku přidán text před sekci s jednotlivými důvody, který lépe vysvětloval možné odpovědi. Dále byly provedeny některé technické úpravy jako vhodnější umístění otázek v dotazníku. Finální verze dotazníku je k nalezení v příloze č. 4.

4.1.6 Analýza dat

Příjem dotazníku byl uzavřen 20. 10. 2020. Poté byly odpovědi z Google forms převedeny do formátu Google sheets a následně do LibreOffice Calc. V něm byla data upravena do příslušné podoby a tabulek, pomocí kterých byly vytvořeny grafy.

V grafické podobě jsou znázorněny výsledky, jejichž zjištění bylo významné anebo jsou v určitém kontrastu se závěry ostatních studií.

4.2 Metodika kvalitativní

Jelikož se v rámci náležitostí výzkumu a specifikům případové studie nedalo získat validní množství respondentek pro kvantitativní výzkum, bylo na snaze získat hlubší informace a zkušenosti s klubem Beta pomocí rozhovorů. Lze tak získat bližší vhled do situace a kontext, který může odkrýt pravý důvod odchodu.

4.2.1 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor byl úzce spjat se souborem z kvantitativní části bakalářské práce. Původním cílem práce bylo získat alespoň 4–5 rozhovorů. Takové množství respondentek bylo vybráno z původních 21 dívek, které se již výzkumu účastnily. Výběr měl být jednoduchý, jelikož z celkového počtu dívek bylo zastoupeno 5 ročníků, záměr byl získat z každého ročníku jednu respondentku. Ve skutečnosti se ale možný výběr výrazně zúžil několika faktory. Problematická situace nastala už v tom, že několik hráček z těch, které se podařilo znovu kontaktovat, se nechtělo rozhovoru účastnit. Ty, které byly naopak ochotné, měly problém při získání souhlasu od rodičů a nově se do situace výzkumu přidala i Coronavirová pandemie, která odradila několik rodičů. Nakonec zbylo 7 možných respondentek, ale 4 z nich byly pod stejnou kategorií a při porovnání jejich výsledků z dotazníku bylo více, než pravděpodobné, že by práce z jejich odpovědí nenabyla příliš nových informací. Byly vybrány 3 hráčky, které byly rozdělené věkově a skončily pod jiným trenérem/trenérkou. Zároveň se jejich příběhy na první pohled lišily. Přepisy rozhovorů bývalých hráček jsou k nalezení v přílohách č. 5–7.

Dalším z cílů práce bylo získání rozhovorů s trenéry klubu, kde by mohl být zajímavý jejich vlastní pohled na situaci. Bohužel trenéři nedali najevo ochotu a chuť spolupracovat, takže nebylo možné tyto rozhovory uskutečnit. Podařilo se alespoň domluvit rozhovor s manažerem klubu. Celkem budou tedy v práci popsány rozhovory se 3 bývalými hráčkami a manažerem. Přepis rozhovoru s manažerem klubu je vložen v příloze č. 8.

4.2.2 Sběr dat

Sběr dat proběhl pomocí polostrukturovaných hloubkových rozhovorů. Před realizací rozhovorů, byl všem třem hráčkám i manažerovi zaslán informovaný souhlas na emailovou adresu. Rozhovor s jednou hráčkou a manažerem se konal v příslušném městě a byl nahráván na mobilní zařízení. Zbylé dva rozhovory se kvůli rozšíření pandemie a zachování bezpečnosti, konaly přes Skype, kde byly taktéž nahrávány. Po stažení nahrávek do počítače byly ze serveru nahrávky smazány. Se záznamem rozhovoru byli všichni dopředu srozuměni. Průměrná délka rozhovoru byla 1 hodina. Sběr dat, se u manažera konal 11. 9. 2020, u hráček probíhal od 20. 10. – 1. 11. 2020. Následně byly nahrávky přepsány do textové podoby, kde se všechny údaje, které by

mohly vypovídat o identitě respondentů, anonymizovaly. Posledním krokem před analýzou dat bylo zaslání přeepsaného textu respondentkám, které odsouhlasily jeho správnost a využití. Přepisy rozhovorů jsou zobrazeny v přílohách 5 – 8.

4.2.3 Struktura otázek pro manažera

Otázky byly vytvořeny v návazné konzultaci s vedoucím práce. Rozhovor s manažerem obsahoval 9 polostrukturovaných otázek. Pro představu uvedu položené otázky:

- Jaké je vaše postavení v klubu Beta a jak dlouho zde působíte?
- Otázky na odchod hráček
  - Zaznamenal jste za dobu vašeho působení odchody hráček z klubu v mládežnických kategoriích?
  - Máte nějaký vlastní názor na to, proč se toto děje?
  - Vedete si nějaké statistiky a čísla dívek, které končí?
- Otázky na přístup klubu
  - Je to něco, co probíráte s trenéry dětí a mládeže?
  - Vnímáte to jako problematiku, která by se měla pokud možno řešit? Příkladáte tomu velkou váhu?
  - Co si myslíte o prevenci odchodu hráček z klubu? Dají se podle vás změnit počty dívek, které končí?
- U žen máte celý realizační tým, využíváte některé dostupné služby v rámci zázemí klubu také pro děti a mládež?
- Jaké jsou podle vás současné problémy vrcholového sportu u dětí a mládeže a souvisí podle vás s odchody hráček?

4.2.4 Struktura rozhovoru hráčky

Otázky byly vytvořeny v návazné konzultaci s vedoucím práce. Rozhovor s respondentkami měl základní kostru 11 otevřených otázek a několik z nich bylo doplněno o menší podotázky. Mustr otázek zůstával u všech dívek stejný, ovšem rozhovor se také odvíjel od individuálních odpovědí z dotazníků, aby byl zajištěn osobnější přístup.

Cílem bylo zjistit kontext a celkový příběh dívek, vztah se sportem od dětství, počátky v klubu, průběh působení, ukončení činností v klubu až po současnou situaci. Důraz byl kladen především na fungování klubu, zkušenosti hráček a jejich pocity. Pro ukázkou uvádím všechny hlavní otázky a podotázky:

- Otázky zaměřené na počátky basketbalu
  - Popsala byste mi, jak jste se k basketu dostala?
  - Jaký byl váš vztah ke sportu od útlého věku?
- Otázky na působení v klubu
  - Jak to v klubu Beta postupně za ty roky fungovalo?
  - Měla jste za tu dobu více trenérů?
  - Vnímala jste nějaký rozdíl mezi trenéry? Jaký byl ten přechod?
- Otázky na téma tréninky
  - Jak u vás tréninky probíhaly?
  - Dělal jste třeba i nějaké jiné aktivity?
  - Jaká byla náročnost tréninku?
  - Mohla byste popsat, jaká byla atmosféra na trénincích a jak jste se cítila?
- Otázky na téma trenér/trenérka
  - Jak byste popsala váš vztah s trenérem/trenérkou?
  - Cítila jste, že za nimi můžete přijít a říct jim, co vám vadí?
  - Kdybyste mohla ohodnotit trenéra z pohledu profesní kvality a osobnosti jakou známku od 1 do 5 byste mu dala?
  - Jaká je vlastnost či přístup jakého byste si na trenérovi/trenérce nejvíce cenila?
  - Jak k vám trenéři přistupovali, když jste byla nemocná či zraněná?
- Otázky na tým
  - Jaká byla týmová atmosféra?
  - Vycházeli jste spolu dobře?
- Jaký byl hlavní důvod, kvůli kterému jste skončila?

- Otázky ohledně vlivu klubu na odchod hráček
  - Kdybyste si měla vybrat, řekla byste, že jste odešla kvůli důvodům, které klub mohl anebo nemohl ovlivnit?
  - Co by klub podle vás mohl/měl změnit? Co by se mělo stát, abyste pokračovala dál?
- Otázky na současnost
  - Začala jste se po basketu věnovat nějakému jinému sportu nebo činnosti?
  - Cítíte po tolika letech ve vrcholovém sportu, že se nějak změnil váš názor na vrcholový sport?

4.2.5 Analýza dat

Po přepsání rozhovoru do textové podoby byly odpovědi rozřazeny do kategorií, kterých se dotýkaly. Některá příliš citlivá data či odpovědi, které se netýkaly výzkumu, byly v analýze vyřazeny. Získaná data od respondentů byly tedy utříděny do sekcí a ty následně propojeny tak, aby byla vytvořena jistá návaznost.

5 Výsledky dotazníku

Výsledky jsou kvůli počtu 21 účastníků uváděny v absolutních hodnotách, pro jednoznačný a lepší přehled.

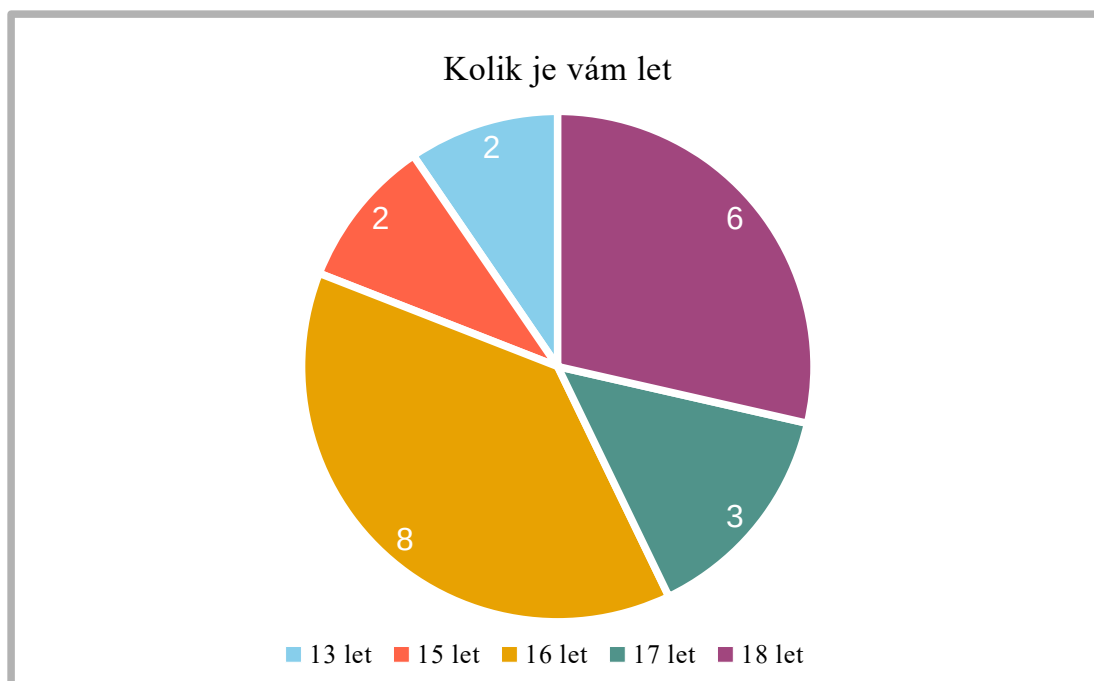
5.1 Demografické a úvodní grafy

5.1.1 Kolik je vám let?

Jelikož se data sbírala v rámci dvou posledních sezón, stala se tato otázka nápomocnou v získání informace, kdy přesně hráčka v klubu skončila. Respektive je jasné, že hráčka mohla být maximálně o dva roky mladší, když odešla.

Otázka „V kolika letech jste skončila“ nebyla bohužel do výzkumu vložena, jelikož došlo k jejímu opomenutí. Nejde o tak závažný problém, neboť tato informace není pro výzkum nijak zásadní. Naopak zjištění, v jakém věku se dívky na výzkumu podílely, bylo pro autorku hodnotnou informací kvůli následnému kvalitativnímu výzkumu.

Graf č. 1: Kolik je vám let?

Zdroj: Vlastní zpracování

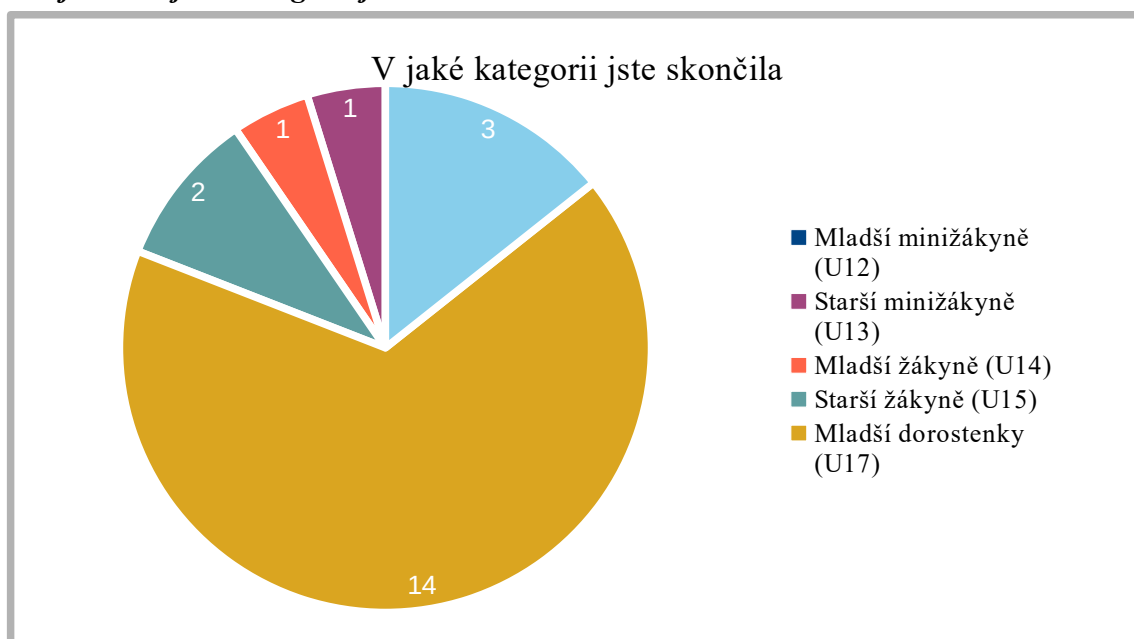
Z grafu č. 1 je vidět, že více než polovina respondentek odpovídala ve věku 15 a více let.

5.1.2 V jaké kategorii jste skončila?

Tato otázka má zřejmou vypovídající hodnotu. Její cílem bylo zjistit, v jaké kategorii v rámci dvou posledních sezón nejčastěji končí.

System kategorií je popsán v teoretické části v kapitole 2.2. Pro zopakování uvedu dělení. Začínáme kategorií mladší minižákyně (12 let a mladší), starších minižákyně (13 let a mladší), mladší žákyně (14 let a mladší), starší žákyně (15 let a mladší), mladší dorostenky (17 let a mladší) a nakonec pro tento výzkum kategorie starších dorostenek (19 let a mladší). Práce se věnuje dívkám, které skončily ve věkovém rozmezí 12–18 let. Proto nebyla v otázce zahrnutá kategorie nejmladších minižákyně a žen.

Graf č. 2: V jaké kategorii jste skončila?

Zdroj: Vlastní zpracování

V tomto grafu můžeme vyčíst, že žádná z respondentek neskončila v kategorii „mladších minižákyně“. Naopak nejvíce dívek, přesné číslo 14, odešlo v „mladších dorostenkách“. Každá z kategorií „starší minižákyně“ a „mladší žákyně“ v rámci výpovědí respondentek přišla o jednu hráčku. Počet 3 hráček vidíme u „starších dorostenek“ a ze „starších žákyně“ odešly respondentky 2.

5.2 Celkové výsledky

5.2.1 Výsledky všech respondentů

Hodnoty v tabulce určují průměr odpovědí od všech respondentů. Důvody odchodu jsou seřazené od těch nejdůležitějších po ty nejméně důležité.

Tabulka č. 9: Celkové výsledky

Pořadí	Jednotlivé důvody	Hodnoty	S. odchylka
1.	Přišlo mi, že o mě nemají zájem	3.52	1.60
2.	Cítila jsem velký nátlak od trenérů	3.48	1.33
3.	Neměla jsem časové možnosti vidět se s kamarády	3.43	1.40
4.	Neměla jsem dostatek hracích příležitostí	3.38	1.69
5.	Necítila jsem se důležitou součástí týmu	3.38	1.43
6.	Neměla jsem ráda trenéra/trenérku	3.33	1.11
7.	Cítila jsem se vyhořele a přetřénované	3.33	1.35
8.	Necítila jsem týmového ducha	3.10	1.45
9.	Basket přestal být zábavný a hravý	2.90	1.45
10.	Basket už nebyl tak zajímavý a vzrušující	2.86	1.42
11.	Z basketu mi odešly kamarádky	2.86	1.49
12.	Nebyla jsem tak dobrá, jak bych chtěla	2.86	1.35
13.	Měla jsem pocit nedostatečné týmové spolupráce	2.67	1.15
14.	Nedostalo se mi uznání za mé výkony	2.62	1.32
15.	Začala to být nuda	2.57	1.36
16.	Měla jsem zájem o jiné činnosti	2.48	1.21
17.	Moje dovednosti a schopnosti se nezlepšovaly	2.29	1.19
18.	Byla jsem často zraněná	2.29	1.62
19.	Necítila jsem se v týmu populární a oblíbená	2.10	1.37
20.	Utrpěla jsem těžké zranění, které mi nedovolovalo pokračovat	2.05	1.63
21.	Nebavilo mě na tréninky dojíždět	1.95	1.16
22.	Neměla jsem dobrou fyzickou kondici	1.90	0.89
23.	Nechtěla jsem být součástí týmu	1.76	1.18
24.	Nezískala jsem si nové kamarády	1.62	1.12
25.	Cítila jsem velký nátlak od rodičů	1.57	0.75
26.	Nelíbilo se mi soutěžení	1.57	0.98
27.	Málo jsme vyhrávali	1.29	0.56
28.	Myslela jsem si, že budeme více cestovat	1.29	0.46
29.	Neměla jsem peníze na vybavení a členské příspěvky	1.29	0.56
30.	Chtěla jsem hrát jiný sport	1.29	0.56
31.	Basketbal nebyl populární mezi mými vrstevníky	1.19	0.40
32.	Rodiče/kamarádi už nechtěli, abych dál hrála	1.19	0.60
33.	Přestěhovali jsme se	1.00	0.00

Zdroj: Vlastní zpracování

Na prvních třech příčkách se umístily důvody „*Přišlo mi, že o mě nemají zájem*“, „*Cítla jsem velký nátlak od trenérů*“ a „*Neměla jsem časové možnosti vidět s kamarády*“. Jednalo se o důvody, kde byla nejčastěji volená odpověď s hodnotou „5 – *Velmi důležité*“

Důvody, které byly nejméně důležité, jsou například „*Rodiče/kamarádi už nechtěli, abych hrála*“ a „*Basketbal nebyl populární mezi mými vrstevníky*“. Důvod „*Přestěhovali jsme se*“ byl dokonce všemi respondentkami ohodnocen jako 1 – *Velmi nedůležitý*.

Zároveň si lze z tabulky povšimnout, že u prvních deseti důvodů jsou dva strukturální, dva interpersonální a šest intrapersonálních. Nejdůležitější ze strukturálních důvodů dívky uvedly „*Neměla jsem dostatek hracích příležitostí*“ a s hodnotou 3,33 vystupuje také „*Cítla jsem se vyhořele a přetrénované*“. Z interpersonálních to jsou důvody jako „*Cítla jsem velký nátlak od trenérů*“, který je dokonce na celkovém druhém místě. Dále pak „*Neměla jsem časové možnosti vidět se s kamarády*“.

Obecně jsou ve vyšších příčkách více zastoupeny důvody intrapersonální, kterých je nutno poznamenat obecně více, ale nelze zcela říct, že by některé důvody byly v tabulce pouze dole či nahoře. Jedná se o prolnutí všech kategorií.

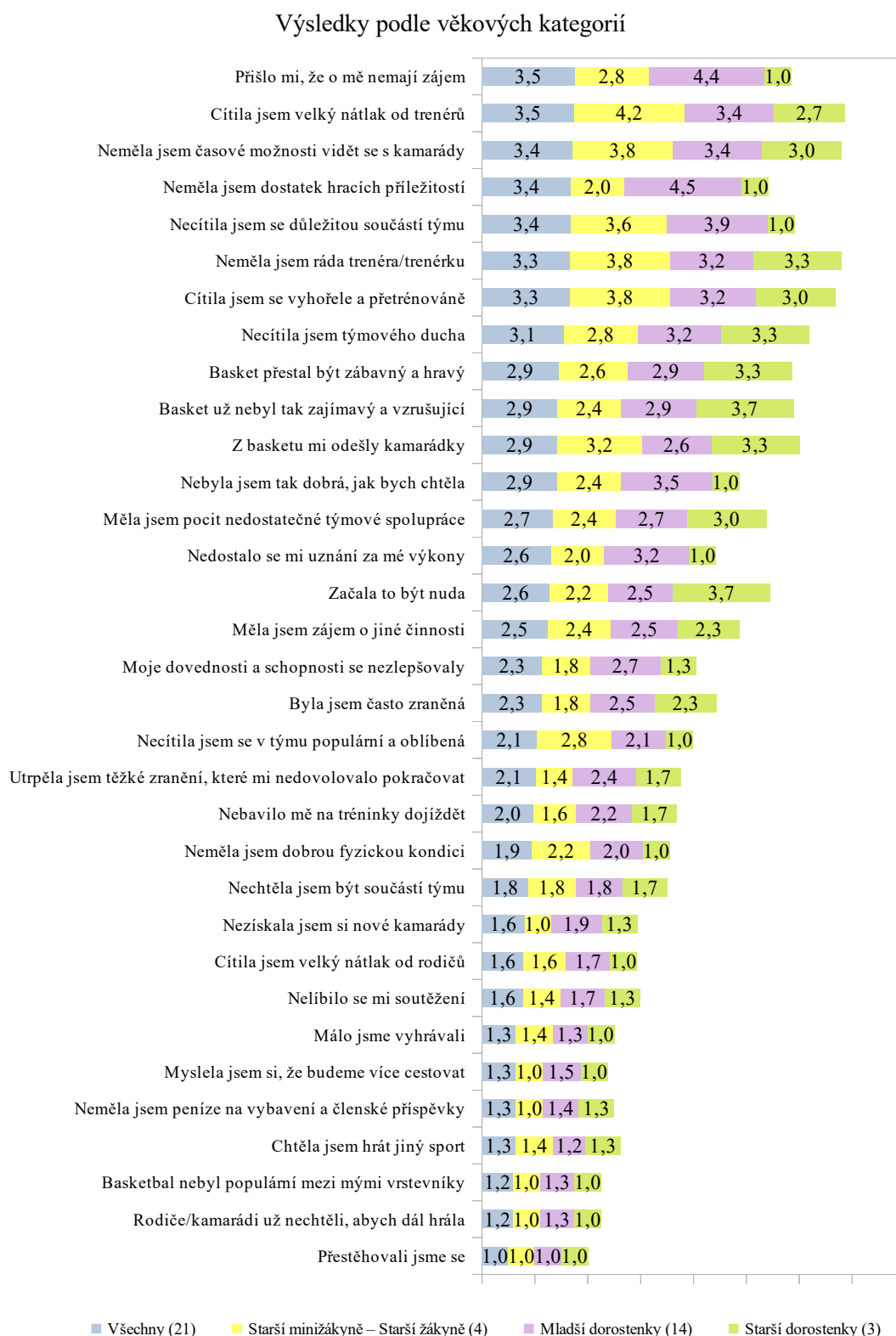
5.2.2 Výsledky podle věkových kategorií

Následující graf měl z dat zachytit, jestli se důvody k odchodu ze sportu nějak lišily podle jednotlivých věkových kategorií. Jelikož dívek, které skončily v kategorii minižákyň, až žákyň bylo málo, spojily se v grafu dohromady.

Ráda bych poznamenala, že kvůli celkově nízkému počtu respondentek, je tento graf nereprezentativní.

V grafu č. 3 vidíme, že největší rozdíl hodnot je u starších dorostenek a zbylými dvěma kategoriemi. Například u prvního důvodu „*Přišlo mi, že o mě nemají zájem*“ uvádějí starší dorostenky, že to pro ně nebylo vůbec důležité. To samé u „*Neměla jsem dostatek hracích příležitostí*“. S přibývajícím věkem si lze povšimnout zvyšujících se hodnot u zábavy a vzrušení z basketbalu a nudy. To může být způsobeno nízkým vzorkem, ale také tím, že ve vyšších kategoriích je sport zkrátka více zaměřen na výkon, profesionalitu a úspěch.

Graf. 3: Výsledky podle věkových kategorií

Zdroj: Vlastní zpracování

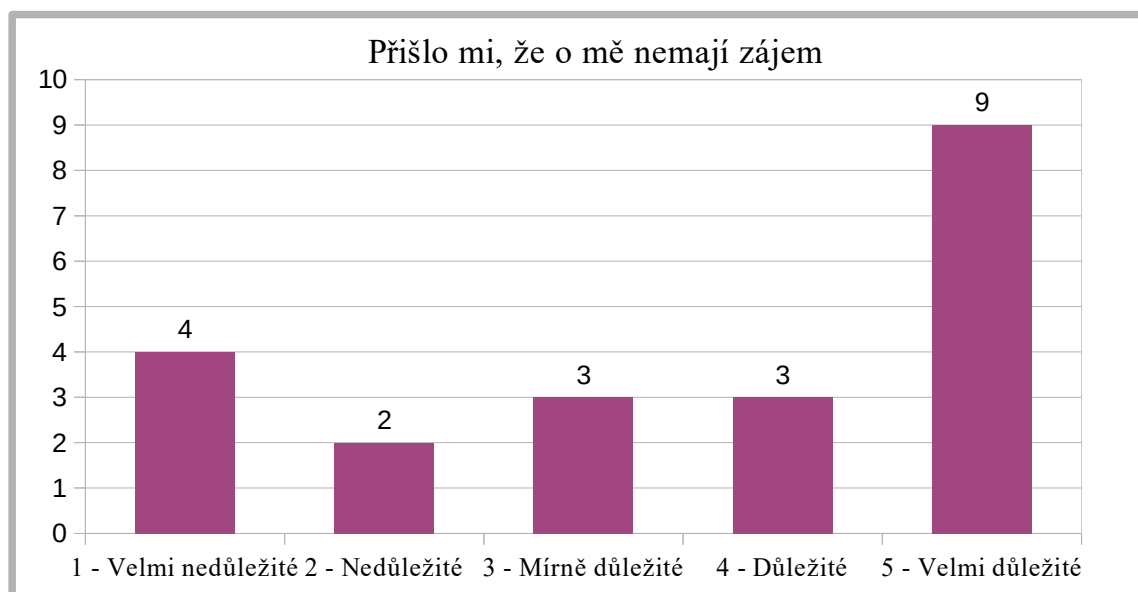
5.3 Jednotlivé otázky

V této kapitole budou graficky znázorněny otázky, konkrétně několik samotných důvodů k ukončení sportovní činnosti.

5.3.1 Intrapersonální důvody

5.3.1.1 Přišlo mi, že o mě nemají zájem

Graf č. 4: Přišlo mi, že o mě nemají zájem

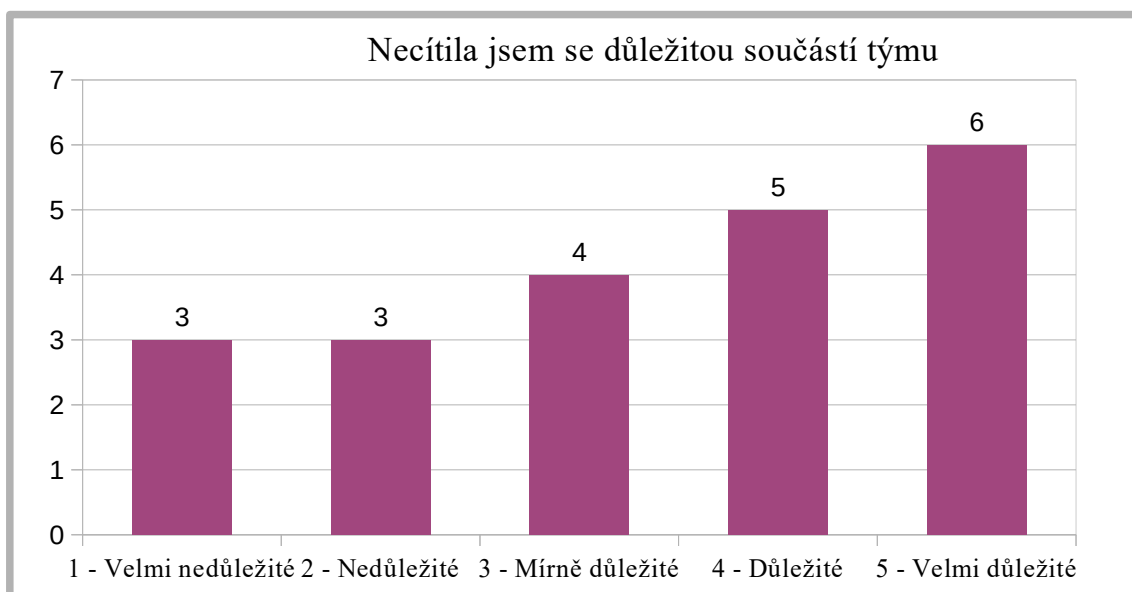
Zdroj: Vlastní zpracování

Na grafu č. 4 je nejčastěji vybrána odpověď „5 – *Velmi důležité*“ a to celkem 9ti respondentkami. Můžeme říct, že nedostatečný osobní přístup a zájem o samotné hráčky vedl většinu z nich k rozhodnutí ukončit působení v klubu.

5.3.1.2 Necítila jsem se důležitou součástí týmu

Graf č. 5 více rozděluje jednotlivé odpovědi, avšak stále je tu dohromady 15 dívek, které neměly pocit, že jsou důležitou součástí týmu. Celkově se tento faktor umístil na pátém místě.

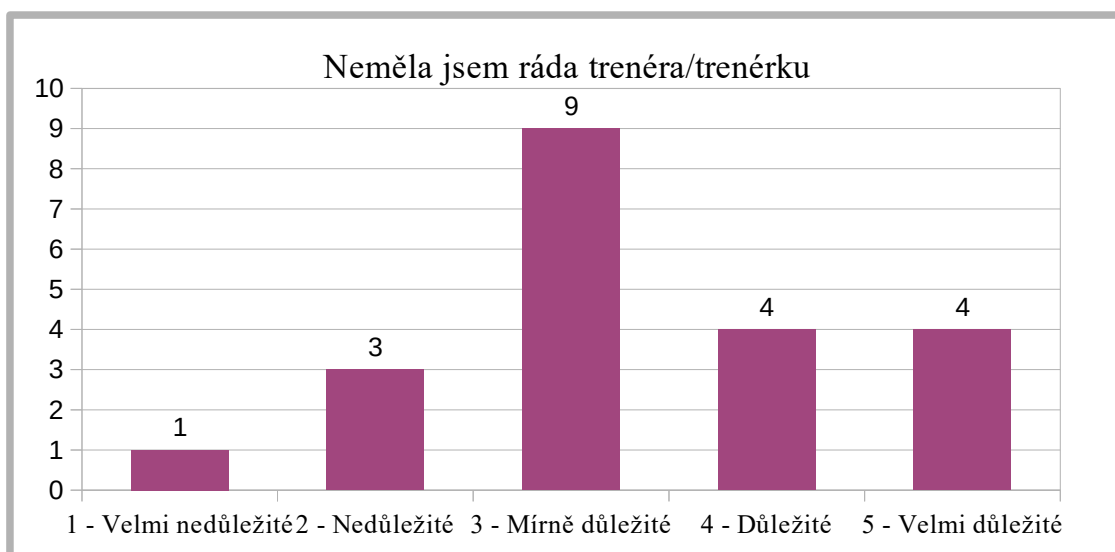
Graf č. 5: Necítla jsem se důležitou součástí týmu

Zdroj: Vlastní zpracování

5.3.1.3 Neměla jsem ráda trenéra/trenérku

Graf č. 6: Neměla jsem ráda trenéra/trenérku

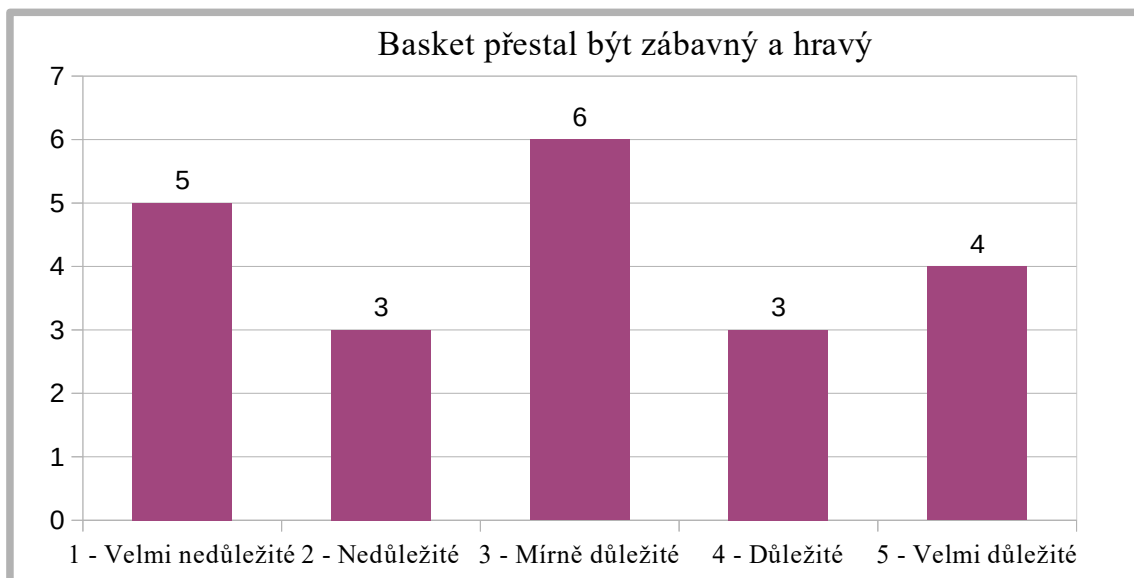

Zdroj: Vlastní zpracování

V grafu č. 6 je vidět, že devět dívek odpovědělo „3 – Mírně důležité“. „4 – důležité“ a „5 – Velmi důležité“ dohromady zvolilo poměrně vysoké číslo respondentek, konkrétně 8. Je tedy jasné, že postava trenéra hrála mírnou až velmi důležitou roli při odchodu dívek z klubu.

5.3.1.4 Basket přestal být zábavný a hravý

Graf č. 7: Basket přestal být zábavný a hravý

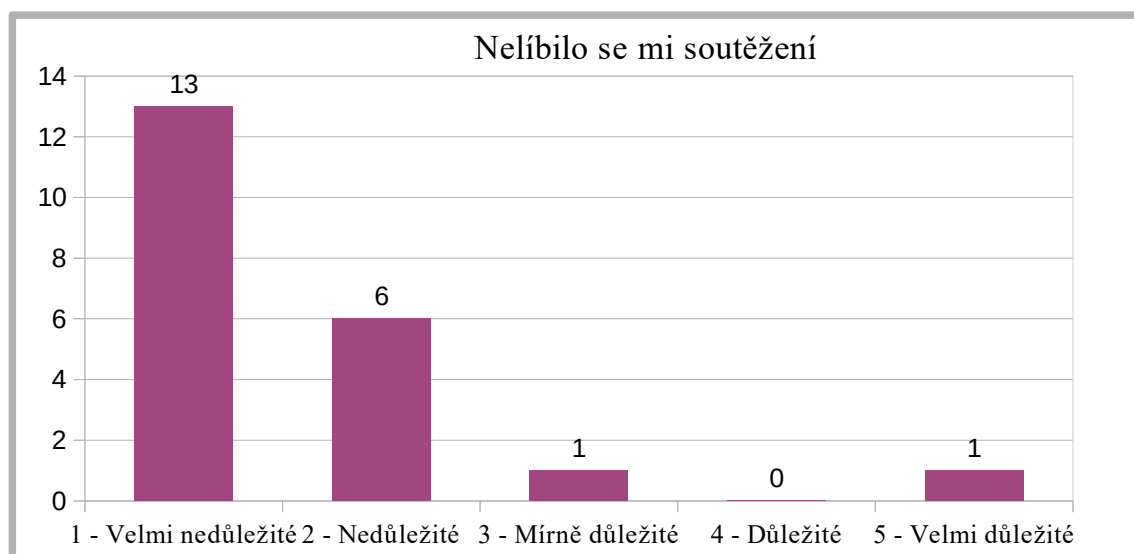

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 7 vypovídá o zábavě a hravosti na tréninku i při zápasech. Z dat nám vyplynuly poměrně stejné hodnoty na obou stranách spektra. Za nedůležitý důvod k odchodu ho považuje celkem 8 dívek. Za důležitý 7 respondentek. Nejčastěji volená varianta byla „3 – Mírně důležité“ a to u 6 děvčat. Dohromady se tento faktor umístil na celkovém devátém místě.

5.3.1.5 Nelíbilo se mi soutěžení

Graf č. 8: Nelíbilo se mi soutěžení

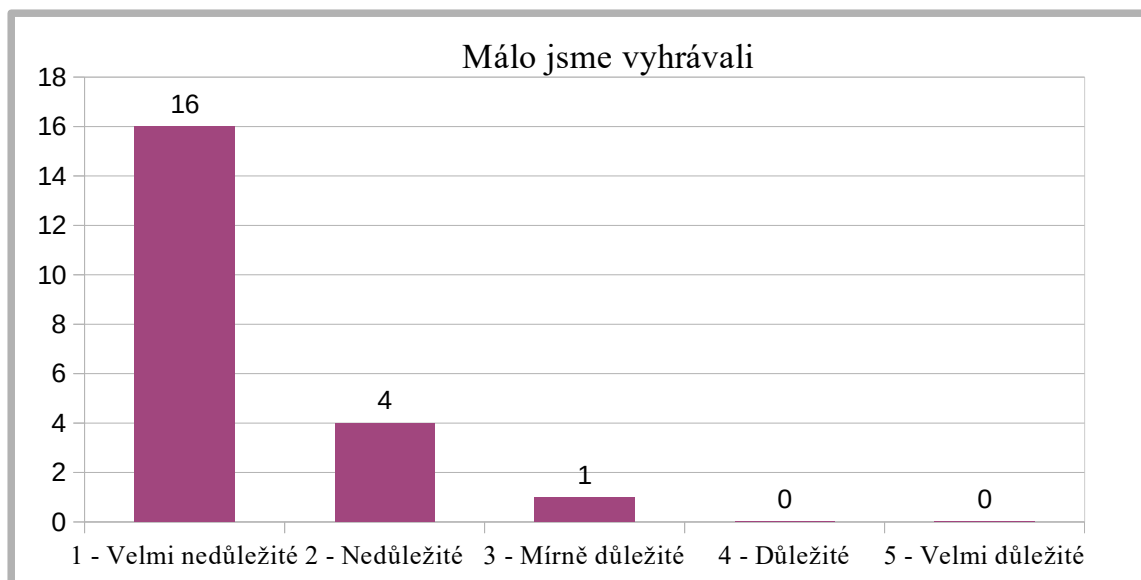

Zdroj: Vlastní zpracování

Na grafu č. 8 vidíme, že 13 respondentek odpovědělo „1 – *Velmi nedůležité*“. Variantu „2 – *Nedůležité*“ vybralo 6 dívek. Tyto výsledky jasně vypovídají o soutěžení jako jednom z pozitivních a líbivých prvků vrcholového basketbalu.

5.3.1.6 Málo jsme vyhrávali

Graf č. 9: Málo jsme vyhrávali

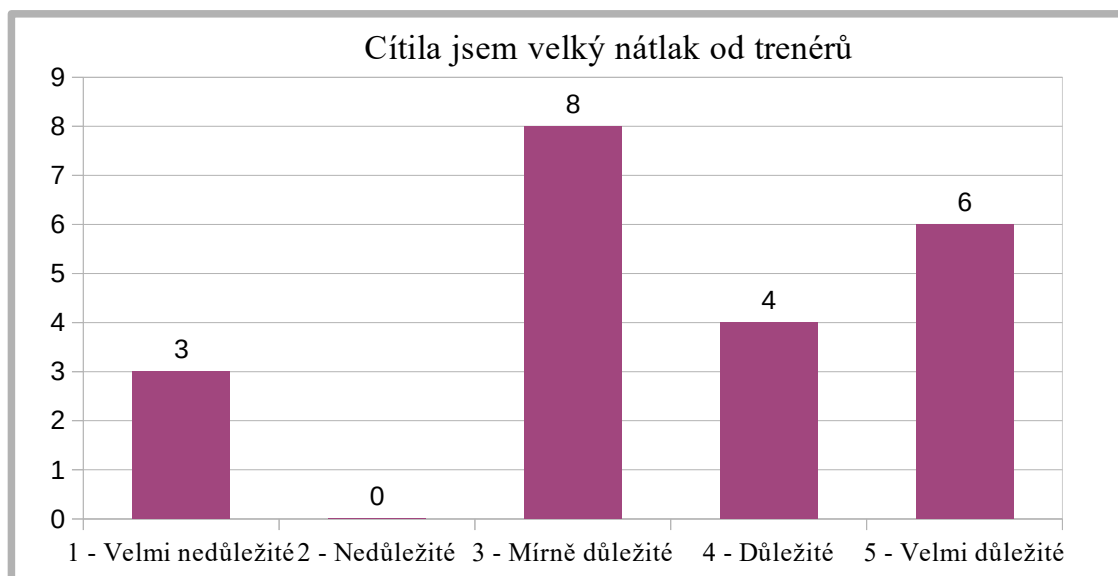
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 9 pojednává o tom, zda dívkám přišel při rozhodování odejít důležitý faktor výher. Výsledek je skoro jednoznačný. 4 hráčky zvolily „2 – *Nedůležité*“ a pouze 1 respondentka označila tento důvod za mírně důležitý. Celkem 16 dívek vybralo variantu „1–*Velmi nedůležité*“, což naznačuje, že většina z respondentek zažila pocit úspěchu a výhry a zároveň můžeme odvodit, že i kdyby málo vyhrávali, tak to pro ně nebylo důležité.

5.3.2 Interpersonální důvody

5.3.2.1 Cítíla jsem velký nátlak od trenérů

Graf č. 10: Cítíla jsem velký nátlak od trenérů

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 10 znázorňuje druhý nejdůležitější důvod, kvůli kterému hráčky skončily. Od „3 – Mírně důležité“ po „5 – Velmi důležité“ ho považuje 18 respondentek. Naopak za velmi nedůležitý ho považují 3 dívky. Nátlak ze strany trenérů byl zřejmě jeden z klíčových důvodů k odchodu.

Trenéři nejsou jediní, kteří mohou na děti vyvíjet nátlak. Otázce mířené na tlak ze strany rodičů byl v dotazníku také věnován prostor. Oproti trenérům, však tento důvod skončil až na 25. místě.

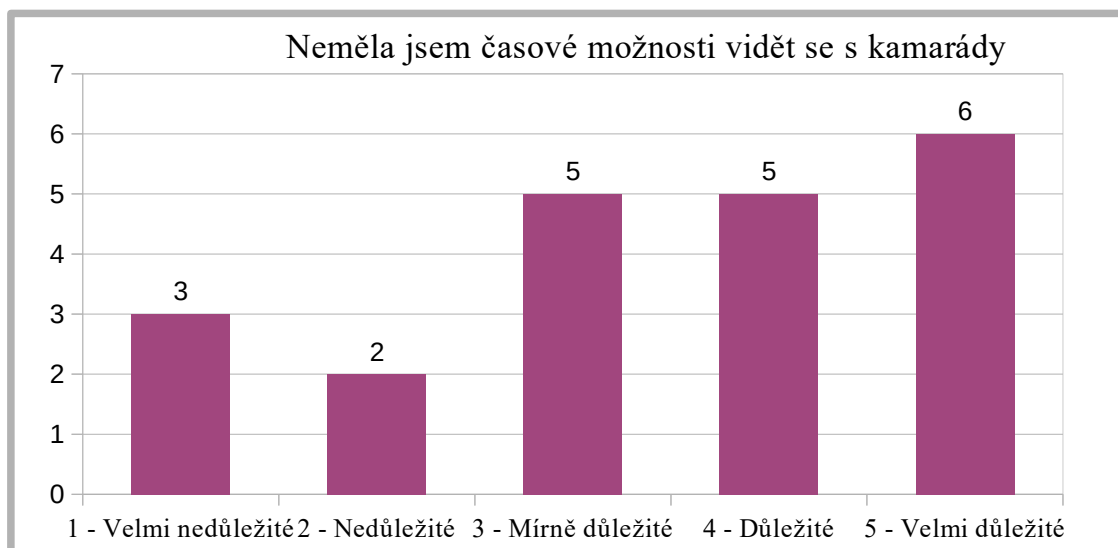
5.3.2.2 Neměla jsem časové možnosti vidět se s kamarády

Na grafu č. 11 je jeden z velice významných interpersonálních důvodů k odchodu z klubu. Pouze 5 hráček uvedlo, že to pro ně nebylo důležité. Za velmi důležité ho považuje 6 dívek, „3 – Mírně důležité a 4 – důležité“ zvolilo 10 respondentek.

Tato otázka vypovídá o velkém časovém vytížení, které zřejmě hráčkám nedovolovalo, aby se stýkali s přáteli i mimo jejich tým. Tento faktor měl pro všechny věkové kategorie poměrně stejný význam. Největší však pro kategorii starších minižákyň – starších žákyň, nejméně byl důležitý u starších dorostenek. Do věku 17 let se tento socializační prvek jeví jako velmi významný.

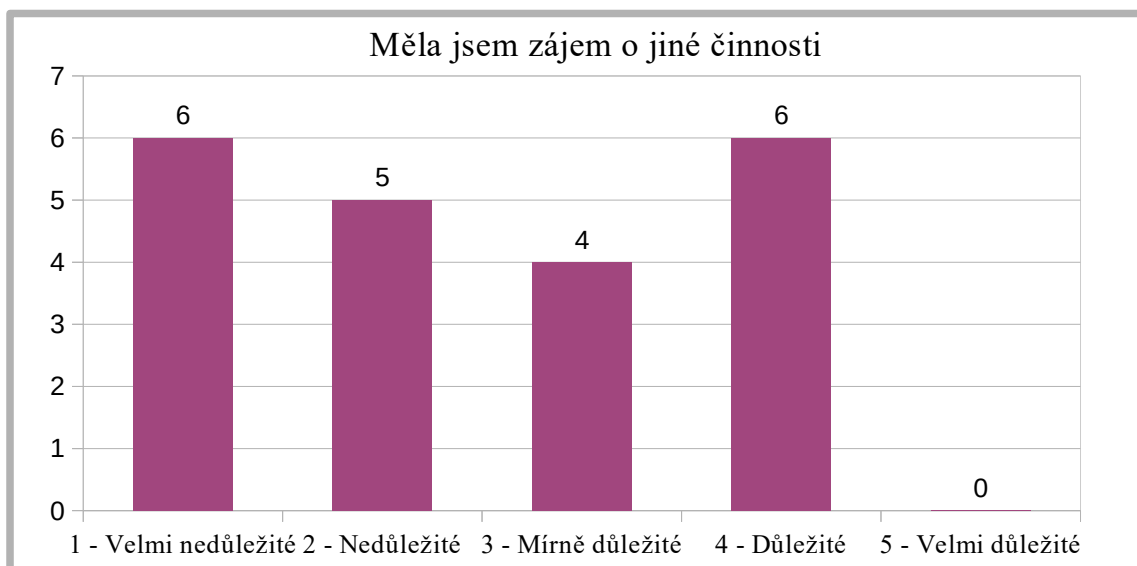
Graf č. 11: Neměla jsem časové možnosti vidět se s kamarády

Zdroj: Vlastní zpracování

5.3.2.3 Měla jsem zájem o jiné činnosti

Graf č. 12: Měla jsem zájem o jiné činnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 12 se zabývá tím, zda se dívky chtěly věnovat jiné činnosti kromě hraní basketbalu. „5 – *Velmi důležité*“ nevybrala žádná z nich. Na druhou stranu za důležité a mírně důležité tento faktor považuje dohromady 10 hráček. 6 dívek zodpovědělo „1 – *Velmi nedůležité*“ a 5 respondentek vybralo „2 – *Nedůležité*“. Spíše se tedy nejedná o jeden z hlavních důvodů k ukončení sportovní činnosti. Celkem je na 16. místě.

K této otázce byla přiřazena doplňující otevřená otázka, kde dívky, které vybraly variantu 3 – 5 měly napsat, o jaké konkrétní činnosti se jedná.

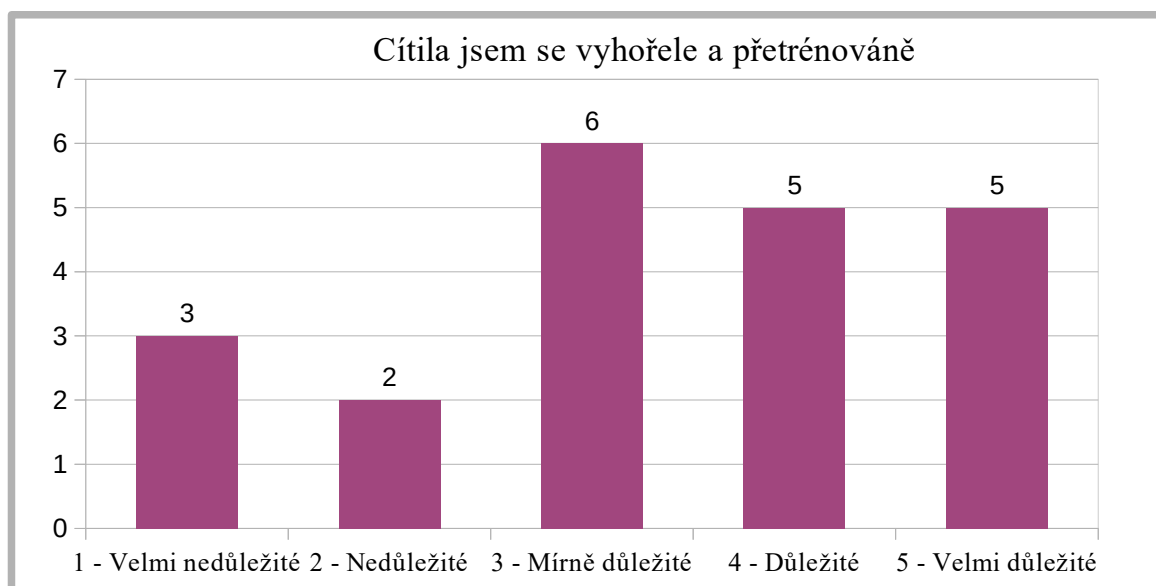
Uveďte prosím, o jaké činnosti se jedná

V součtu odpovídalo na otevřenou otázku 11 dívek. Často se nejednalo pouze o jednu činnost ba naopak jejich kombinace. Nejčastěji byla zmíněna škola – 5 odpovědí, více času na kamarády a blízké – 4 odpovědi, přítel – 2 odpovědi. Dvakrát byla uvedena práce a také výtvarně a umělecky založené aktivity. Jednou se v odpovědích objevil jiný sport – volejbal.

5.3.3 Strukturální důvody

5.3.3.1 Cítla jsem se vyhořele a přetrénovaně

Graf č. 13: Cítla jsem se vyhořele a přetrénovaně

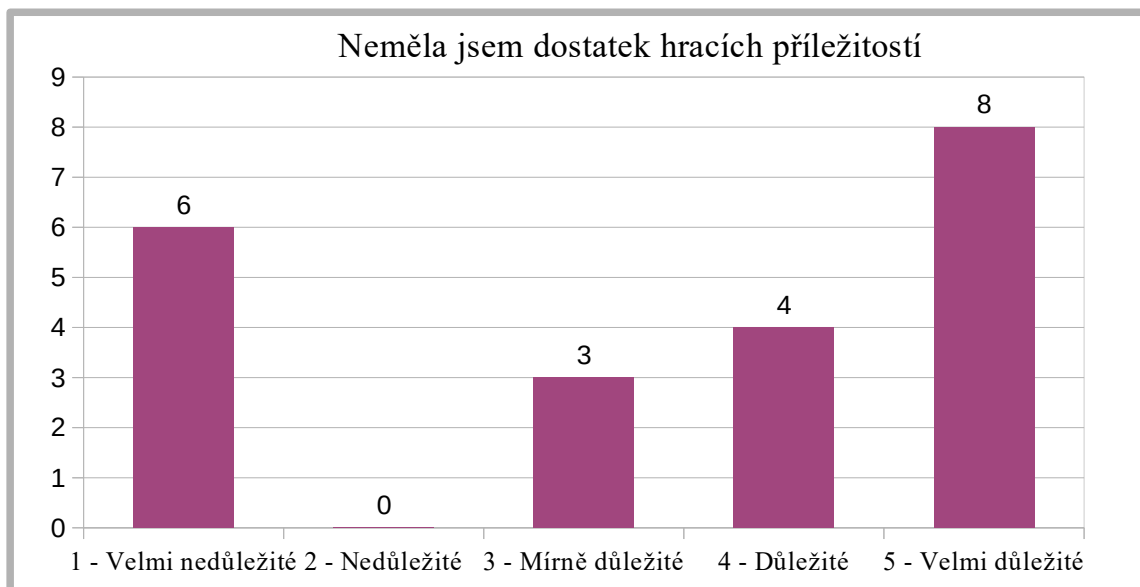
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka přetrénovanosti a vyhoření byla jednou z doplněných důvodů, které nebyly součástí výchozí studie Gould aj. (1982). Význačně však hovoří o intenzitě a frekvenci tréninků a tím, jaký to mělo na dívky dopad.

V grafu č. 13 odpověď „Mírně důležité“ až „Velmi důležité“ uvedlo 16 dívek. Jen 3 hráčky to berou jako „Velmi nedůležité“ a 2 za „Nedůležité“. Z celkových výsledků se jedná o druhý nejdůležitější strukturální důvod.

5.3.3.2 Neměla jsem dostatek hracích příležitostí

Graf č. 14: Neměla jsem dostatek hracích příležitostí

Zdroj: Vlastní zpracování

Na grafu č. 14 vidíme rozdělení na dívky, které měly ponechaný velký prostor při zápasech a na dívky, které ho neměly nebo cítily, že by si zasloužily více.

„1 – *Velmi důležité*“ zvolilo 6 dívek. „2 – *Nedůležité*“ nevybrala žádná respondentka.

Nejvíce hlasů měla varianta „5 – *Velmi důležité*“ a to od 8 dívek. Zbylých 7 hráček ho považuje za mírně důležitý až důležitý. Tento strukturální důvod se umístil na 4. místě. Jistá demotivace z nedostatku hracích příležitostí měla velký vliv na rozhodování dívek.

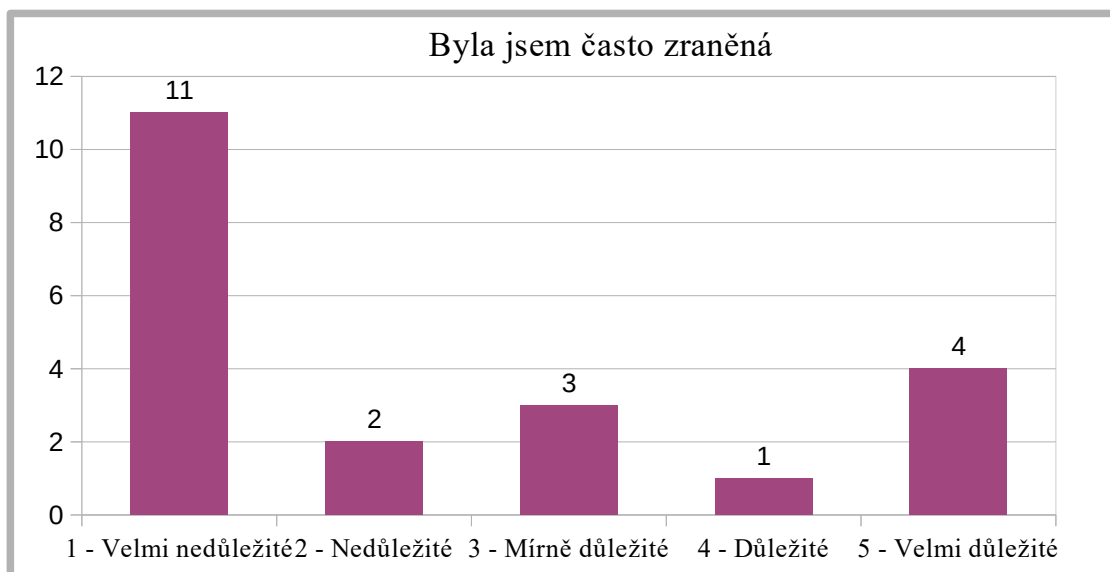
Při srovnání jednotlivých odpovědí se ukázalo, že skoro všechny dívky, které zvolily tento důvod jako důležitý, rovněž stejnou měrou ohodnotily 4 z 5 nejdůležitějších faktorů v tabulce č. 8.

5.3.3.3 Byla jsem často zraněná

Graf č. 15 se zabývá skutečností, která doprovází vrcholové sportovce, a tím jsou častá zranění. 4 hráčky uvedly, že se jednalo o důvod „5 – *Velmi důležité*“, další 4 ho považují za mírně důležitý až důležitý. Největší zastoupení má odpověď „1 – *Velmi nedůležité*“, celkem 11 respondentek.

Nelze přesně říci, jestli jde pouze o to, že častá zranění nebyla pro dívky důležitá při rozhodování, nebo zranění zkrátka nepodléhaly.

Graf č. 15: Byla jsem často zraněná

Zdroj: Vlastní zpracování

5.3.4 Jiné důvody

Do dotazníku byla zahrnuta otevřená otázka „*Měla jsi jiný důvod, kvůli kterému jsi skončila?*“ pro případ, že by vybrané důvody nestačily, anebo byl některý z důvodů opomenut.

Celkem 13 dívek napsalo odpověď na tuto otázku, avšak jen minimálně se objevil důvod, který nebyl v těch základních obsažen. Jednalo se například o „*zdravotní problémy*“, „*přestup na jinou školu*“ či „*přestup do jiného basketbalového klubu*“

Zbylé odpovědi respondentek se nesly v duchu detailnějšího popisu konkrétních faktorů, což napovídalo o jejich vysokému významu a důležitosti jednotlivých hráček. Jelikož nebyla možnost udělat se všemi bývalými hráčkami rozhovor, dovolím si alespoň citovat pár osobních odpovědí.

„Celkově mě basket přestal bavit a nebavil mě delší dobu, ale vždy mi přišla škoda skončit, když už jsem ho hrála tak dlouho. Vadilo mi, že už to přestala být zábava a že se to všechno bralo moc vážně. A už dlouho mi to přišlo více jako povinnost než jako koníček, což mě na tom štválo nejvíce.“

„Jednoduše jsem se cítila zbytečně, nedostatečně a k ničemu a to pro mě bylo hrozně vyčerpávající vzhledem k tomu, že jsem na trénincích a zápasech strávila několik hodin týdně.“

„Chování trenérů vůči hráčkám bylo často žalostné, tzv. jako ke kusu hadru. Nejednalo se se mnou otevřeně a férově.“

„Jiný důvod jsem neměla. Hlavním důvodem bylo, že jsem byla zraněná a pak už mě nenasazovali a navíc mi odešly kamarádky.“

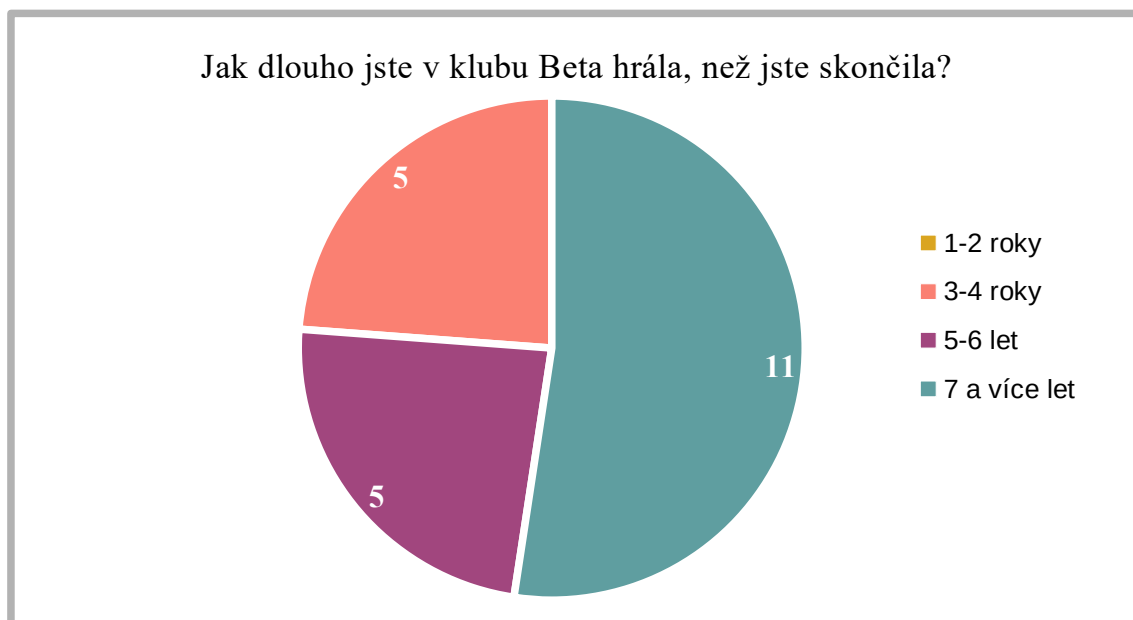
„Basketbal už nebyl pro radost, ale bylo to utrpení.“

5.4 Doplnující otázky

Doplňující otázky byly vybrány tak, aby doplnily kontext příběhu respondentek.

5.4.1 Jak dlouho jste hrála za klub Beta, než jste skončila?

Graf č. 16: Jak dlouho jste hrála za klub Beta, než jste skončila?

Zdroj: Vlastní zpracování

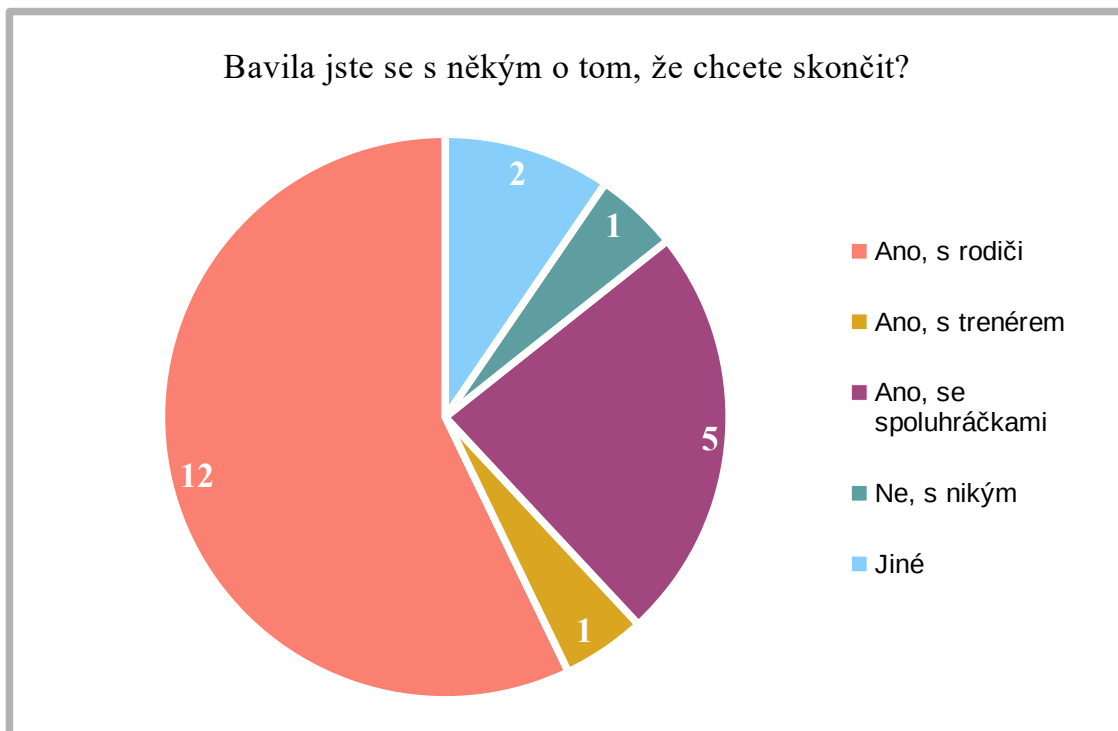
Z grafu č. 16 vidíme, že 10 dívek bylo v klubu „7 a více let“. 5 respondentek strávilo v klubu „5-6 let“. Většina dívek prožila značnou část svého dětství a dospívání právě v klubu Beta.

5.4.2 Bavila jste se s někým o tom, že chcete skončit?

Na grafu č. 17 je zřejmé, že většina dívek nedržela odchod v tajnosti. 12 respondentek uvedlo, že se o tom bavily s rodiči. Se spoluhráčkami to řešilo 5 dívek. Pouze 1 odpověděla, že to neřekla nikomu. Trochu alarmující může být skutečnost, že s trenérem či trenérkou se o tom bavila jen 1 dívka.

V odpovědi „jiné“ se skrývala kombinace různých možností. Uvedeno bylo „*Asi se všemi – rodiče, hráčky i trenérka*“ a „*Ano, s rodiči i spoluhráčkami*“.

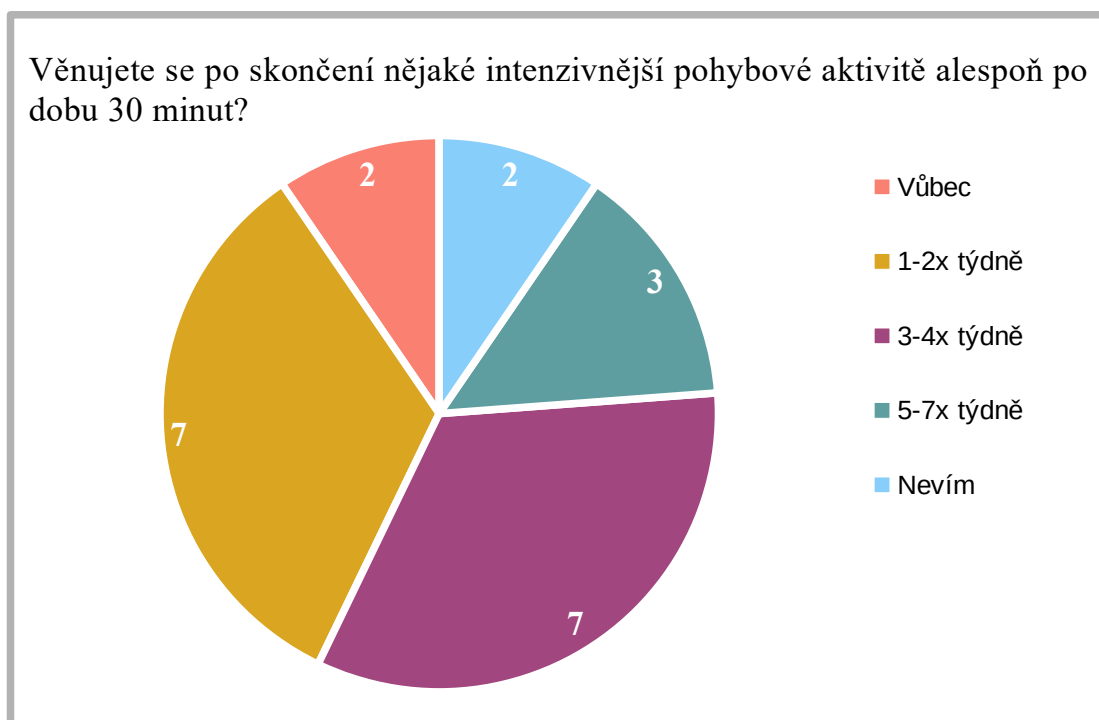
Graf č. 17: Bavila jste se s někým o tom, že chcete skončit?

Zdroj: Vlastní zpracování

5.4.3 Věnujete se po skončení nějaké intenzivnější pohybové aktivitě alespoň po dobu 30 minut?

Graf č. 18: Věnujete se po skončení nějaké intenzivnější pohybové aktivitě alespoň po dobu 30 minut?

Zdroj: Vlastní zpracování

Tato otázka byla zvolena především ke zjištění, jestli dívky od sportu naprosto neodešly. A ačkoliv ukončily působnost v klubu Beta, stále udržují zdravou míru pohybu ve svém životě.

V grafu č. 18 vidíme, že doporučenou aktivitu po dobu alespoň 30 minut udržuje „1-2x týdně“ 7 dívek. Stejný počet získala varianta „3-4x týdně“. Vůbec se pohybové aktivitě nevěnují 2 respondentky a „5-7x týdně“ pouze 3.

6 Rozhovory

6.1 Rozhovory s bývalými hráčkami

6.1.1 Charakteristika respondentek

V této kapitole budou stručně představeny charakteristiky jednotlivých respondentek.

To slouží k vytvoření lepší představy o tom, kdo v rozhovorech vypovídá a dokresluje to kontext příběhu. Charakteristiky jsou vytvořené na základě informací z rozhovorů a křestní jména respondentek jsou pro zachování anonymity smyšlená.

6.1.1.1 Rozhovor A: Bývalá hráčka Ágnes

Ágnes se začala věnovat sportu především kvůli tatínkovi, který ji k tomu dovedl. S basketbalem se poprvé setkala na kroužku ve škole, po kterém následoval nástup na přípravku. V útlém věku si vyzkoušela více kolektivních sportů, nakonec se rozhodla pro basketbal, který ji začal hodně bavit. Basketbalu se v klubu Beta věnovala necelých 9 let. Od klubu opustila v kategorii mladších dorostenek.

6.1.1.2 Rozhovor B: Bývalá hráčka Bella

Bella se s basketbalem setkala v rámci ukázky ve škole. Kromě oslovení samotnou pestrostí basketbalu ji také lákalo to, že se do klubu přidala její spolužačka. Bella sama v rozhovoru uvedla, že nastoupila relativně později, protože musela nejprve přemluvit rodiče. Začala hrát v 10 letech a v klubu se udržela zhruba 6 let. Z klubu odešla v kategorii mladších dorostenek.

6.1.1.3 Rozhovor C: Bývalá hráčka Carmen

Carmen se ke sportu dostala díky tatínkovi, který nechtěl, podle jejích slov „*aby seděla doma u televize*“. Jelikož měla Carmen dobré predispozice, basketbal byl jednou z hlavních možností. Nastoupila již do přípravky, kde byla skoro dva roky a poté, co ji přišla pozvánka od klubu, se rozhodla, že půjde hrát. Basketbal hrála 8–9 let a skončila stejně jako Ágnes a Bella v mladším dorostu.

6.1.2 Interpretace rozhovorů

6.1.2.1 Působení v klubu

Rozhovory vždy (Po ujasnění si toho, jak se k basketbalu respondentky dostaly) začínaly otázkou na působení v klubu. Jak to tam za dobu jejich působení fungovalo a s čím se setkaly. Pozornost byla také věnována počtu trenérů a trenérek, kterými si dívky prošly.

Ágnes i Carmen začínaly s basketbalem již v přípravce. Ágnes popsala přípravku jako místo, kde se děti seznámí se sportem a „*osahají si*“ míč. Dle jejích slov to někdy vedou rodiče, asistenti trenéra či hlavní trenér, který si pak vybrané hráčky rovnou vezme pod svá křídla.

Všechny dívky hrály od počátku pod jedním hlavním trenérem do kategorie starších žákyň (tzv. U15). Následně si Ágnes i Carmen do kategorie dorostenek převzaly jiné dvě trenérky, v případě Belly dokonce trenérky tři, které se různým způsobem střídaly. Ágnes i Bella hrály ze začátku za svou kategorii, zatímco Carmen už od 9 let nastoupila k o rok starším hráčkám.

Poměrně klasickým postupem je, že hráčky hrají za svou kategorii a ještě za kategorií starších, respektive za soupisku A ve svém věku a za soupisku B u holek starších, pokud taková možnost v klubu je. Důvodem je to, aby si co nejvíce holek zahrálo. Ágnes, Bella i Carmen jsou konkrétním případem takových hráček.

6.1.2.2 Tréninky

Tréninky byly jednou z hlavních kategorií zájmu. Otázky jsou rozdělené do podkategorií, které pod toto téma spadají. Dívky byly dotazovány na to, jak tréninky probíhaly a také, jaká tam byla atmosféra a sní spojené pocity. Byly tréninky náročné? Jak respondentky vnímaly intenzitu a frekvenci? Opadala-li zábava a kdy začala specializace?

Průběh tréninku

„Když jsme byly malé, tak jsme se spíše seznamovaly s míčem a časem se to rozvíjelo. Náš trenér si hodně stál za tím, že ta různorodost je důležitá. Hrály jsme fotbal, ragby, dělaly jsme atletiku, posilování. A až časem se to postupně více specializovalo. Tréninky začaly být strategičtější na obranu, útok apod.“ (Ágnes)

Hry a diverzifikaci aktivit v začátcích popsala i Bella. Přiznává však, že od začátku panovala tvrdá disciplína, v pozdějších letech ji to přišlo hodně zaměřené na výkonnost. Nejvíce ji vadilo, že to byla „*pořád a ta samá pohádka*“, neexistovalo prý, že by se trenérka na trénink nějak připravila, natož aby to odpovídalo tomu, kde mají jako tým mezery anebo co je čeká za zápas.

Carmen se více, než k průběhu tréninku vyjádřila takto: „*Byl v pohodě, když pomínu to chování trenéra. Basket mě bavil, doteď bych si šla někam zahrát. Hru jako takovou jsem měla ráda a nuda mi to nepřišla – ani na tréninku. Ale musela jsem k tomu mít ten svůj kolektiv.*“

Specializace

Z rozhovoru a informací od dívek vyplynulo, že byly všechny specializované na jeden sport poměrně brzy, v rozmezí od jejich 8–12 let. Snahou v rámci tréninků bylo najít období, kdy dívky začaly vnímat rozdíl na tréninku, respektive relativní konec hry a přechod na výkonnost a specializaci.

„*Úplného rozdílu asi ne, ale začala jsem cítit větší nátlak, když jsme začaly vyhrávat mistrovství. To se pak zlomilo poměrně rychle. Až pak v dorostu to bylo hodně na výkon, postupně s věkem mi to přišlo celkem přirozené. Ale co se týká disciplíny a přísnosti, tak to jsem zažívala už od začátku.*“ (Bella)

Ágnes uvedla, že největší zlom pocítila ve věku 11–12 let, kdy to začalo být vážnější. Cítila, že se od nich už očekávají výsledky a i týmy měly tendenci se mezi sebou více porovnávat.

Atmosféra a pocity na tréninku

Carmen měla napojené pocity z tréninku hlavně s tím, za jakou kategorii hrála.

„*Když jsem nastoupila v 9 do té starší kategorie, tak jsem se necítila dobře. Cítila jsem se hodně osaměle a holky nebyly moc kamarádké. Jsem sice docela antisociální typ, ale stejně jsem měla pocit, že na mě hledí dost odcizeně. Když jsem se v 12 vrátila pod svou kategorii, bylo to lepší. Před tím, než jsem skončila zase řešili, jestli mě nešoupnou ke starším, ale mně se nechtělo, hlavně kvůli těm špatným vzpomínkám, nakonec jsem tam stejně musela jít.*“ (Carmen)

Podle Ágnes byla atmosféra hodně různorodá. Odvíjelo se to podle nálady holek, nálady trenéra i toho, jestli je trénink večer nebo ráno. Říká: „*večer už to bylo takový unavený*

a občas negativní. Ta energie tam byla hodně odlišná.“ Zároveň dodává, že to často braly s nadhledem a věděly jako tým, že „člověk někdy nemá den“.

Bella popsala, že cítila velké očekávání trenérů, že to každý chce hrát profesionálně a to jí nebylo sympatické. Ona sama basket hrála hlavně pro zábavu a pozitiva dobrého kolektivu, což dlouhou dobu klub splňoval. Uvádí, že se samozřejmě vždy snažila, ale kariéru v tom od začátku neviděla: *„já jsem našťěstí člověk, na kterého se nátlak úplně nedá vyvinout, když chci, tak chci a když ne, tak je mi to jedno (smích).“*

Intenzita, frekvence a náročnost požadavků

Všechny tři respondentky se shodují v tom, že intenzita i frekvence byla dost vysoká. Tréninky 4x týdně a zápasy každý víkend, do 15 let svěřenkyň, přijde Belle opravdu hodně náročný závazek.

„Co se týká intenzity, tak vím, že jsme měli tréninky častěji, než jiné kluby v jiných městech. A zajímavé bylo, že i tak nás občas začaly porážet a byly lepší. Takže efektivita našich tréninků asi nebyla nejlepší. Cítila jsem se hodně přetrénovaně a vyhořele, na nás věk docela nesmysl.“ (Bella)

K tomu všemu Bella dodává, že spíše než náročné, jí tréninky přišly nesmyslné. Především jí nedává smysl mít tři trenérky, kdy si každá „protiřečí“ a zastává něco jiného.

Carmen uvedla, že jí tréninky přišly hodně náročné, a k tomu se cítila vyhořele a přetrénovaně. *„U mého prvního trenéra to bylo fakt na doraz, ale zase se to odrazilo v dosaženém úspěchu.“* Dodává, že ji ke konci postihly zdravotní problémy a tím se celý proces ještě ztížil.

6.1.2.3 Hrací příležitosti

Tohoto tématu se autorka chtěla dotknout, jelikož dvě respondentky tento faktor uvedly jako velmi významný. Při dotazování byl zájem o to, jak to dívky měly a jaké byly okolnosti.

Málo hracích příležitostí

Ágnes, Bella i Carmen uvedly, že přibližně do kategorie starších zákyň měly dostatek hracích příležitostí.

„Do té kategorie U15 si troufám říct, že jsem hrála opravdu dostatečně. Dost se to promíjelo, někdy jsem hrála v základu, někdy střídání. Samozřejmě jsem věděla, že

nemám na to hrát Extraligu žen, už od dvanácti vlastně víme, na co máme a na co ne.“
(Ágnes)

Ágnes ještě uvedla, že mají v jejich městě možnost hrát za „*béčkový klub*“, ale když už si někdo podle Ágnes zvykne na určitou úroveň, disciplínu a intenzivní tréninky, je to docela šokující změna: „*ten propad je dost cítit. Takže i chápu, že tam ty holky nejdou hrát.*“

U Belly a Ágnes se to začalo lámat při vstupu do mladších dorostenek. Ágnes měla málo šancí spojené se zraněním, které ji postihlo ke konci starších žákyň. Dodává, že v takové kategorii už to není kroužek, a když se člověk nedá po zranění pořádně dohromady a nedostane se na dobrou výkonnostní úroveň, tak na to prostě nemá. V té době hrála hodně málo.

Bella upřesnila, že v dorostu bylo tak 5–6 hráček, které hrály základ, a zbytek se moc netočil. Už v tu dobu si uvědomovala, že čím více člověk nehraje, tím se ty propasti mezi hráčkami budou více prohlubovat. Během rozhovoru zavzpomínala: „*jednou mi přišla docela vtipná situace, kdy se mě holčina, se kterou jsem občas hrála, zeptala, proč nehraju. Tak mi přišlo vtipné, že se ptá proč, že jí ani vlastně nepřišlo, že bych byla tak špatná, abych musela sedět.*“

Bella jsem se ještě doptala na to, jestli měla pocit, že si prostor zasloužila a jestli o svých pocitech třeba řekla trenérce.

„*Tak byly zápasy, kdy jsem věděla, že bych tam moc parády neuhrála, ale zase bylo spoustu zápasů, kdy jsem si říkala, že kdybych hrála, tak bych odvedla úplně stejnou práci jako holky, co šanci dostaly. Věděla jsem, kde jsou moje silné a slabé stránky. Ale holka, která se mnou seděla na lavičce, se hodně vyšvihla, když ji v jiném klubu dali příležitost hrát. Někdy ten prostor prostě udělá hodně. A když vás někdo nenechá hrát, tak prostě přijmete tu nálepku, že nejste dobrá a tím to končí.*“ (Bella)

Směrem na otázku k trenérce odpověděla, že mohla něco říct, ale zároveň věděla, že ji to k ničemu nebude. „*Na můj názor se zkrátka nikdo neptal*“, uvedla Bella. V rozhovoru popsala, že se na tréninku snažila předvádět to nejlepší a místo řečí jim spíš výkonem ukázat, že na to má. Chtěla překonávat výzvy, které před ní byly postaveny, jenže si její snahy trenérky nijak nevšímalý. Přišlo jí, že nejsou otevření nějaké změně v postech týmu. Uvedla, že nešlo o to, že by si myslela, že si to ostatní holky nezaslouží: „*zasloužily si to, ale vnímám to tak, že to pro ně nebylo vždy dobré. Kolikrát byly*

zraněné a musely s tím hrát. Nikoho úplně nezajímalo dlouhodobý dopad, prostě se jim zavázala noha, aby to při zápase vydrželo.“

Carmen žádné problémy s nedostatkem hracích příležitostí nepocítovala. Naopak jich měla dost, jelikož hrála obě věkové kategorie za „A“.

6.1.2.4 Trenéři

Důležitost role trenéra je nezpochybnitelná. Bylo tedy zásadní do rozhovoru tuto kategorii také zahrnout. Jak by dívky popsaly vztah s trenérem/trenérkou? Hodnocení osobnosti i profesních schopností a také otázka jaká by podle nich byla ideální vlastnost, které by si na trenérovi cenily?

Vnímání rozdílu mezi trenéry

Jelikož dívky měly zkušenosti s více trenéry, zajímavou příležitostí bylo zjistit, jestli vnímaly určité rozdíly a pokud ano, tak jaké.

U trenérů/trenérek, které zažila Carmen, to byly velmi rozdílné zážitky: *„můj první trenér (do těch U15) se neuměl k starším holkám (mládeži) chovat. Neuměl přijmout jiný názor a člověk nemohl nic říct. Vyrážel holky z tréninku, protože holky řekly něco, co se mu nelíbilo. Ale postupně jsme začaly mít svůj názor, tak to už si člověk tohle nenechá úplně líbit.“* Ohledně trenérek, které Carmen měla v dorostu, uznává, že je zažila pouze chvíli (dva měsíce), ale i přesto vnímala pozitivní změnu. Uvádí, že cítila lepší pochopení a tresty za chyby byly také menší.

Bella měla zkušenost takovou, že u první trenérky měla pocit neefektivních tréninků a toho, že to bylo docela *„postavené na známosti“*. Poznamenala, že než nastoupila do dorostenek, zažila na jeden rok jinou trenérku, která je posunula ve výkonnosti i kvalitě hry. Přiznává, že v tento rok ji i basket začal trochu více bavit: *„bylo to trochu nové a svěží. Do té doby se nic neměnilo a co se jednou nastavilo, tak tak zůstalo.“* V kategorii mladších dorostenek, kde působila jeden rok, to podle jejích slov bylo komplikované. Střídal se tam totiž tři trenérky, které se průběžně měnily, někdy prý byly na tréninku všechny. Ještě dodává, že přístup byl v téhle kategorii spíš takový: *„no, nebudete hrát, ale můžete tady zůstat.“* Bella věří, že to bylo asi jenom kvůli udržení členských příspěvků, protože v jiném klubu by takové hráčky dávno vyhodili.

Ágnes rozdíly vnímala především v přístupu trenérů k hráčkám.

Vztah k trenérovi/trenérce

„No byl to takový přístup, že jim je jedno, co děláme, co ostatního nás baví, ale prostě budeš makat a budeš tady na hale. Nějaký osobní zájem tam opravdu chyběl. Pozitivní změnu jsem viděla třeba na soustředění, kdy jsme ten zájem třeba pocítily, ale během roku zase nezájem“ (Bella)

Carmen v rozhovoru popsala, že je trenér do kategorie U15 hodně přeháněl a nastínila ho jako člověka bez respektu k dospívajícím: *„to, co si k nám někdy dovolil, bylo opravdu přes čáru.“* Zároveň dodala, že to neviděla pouze ona, ale vnímal to takhle celý tým.

Přístup k hráčkám, které se zranily anebo se necítily dobře

Další škatulkou, kterou bylo za hodno rozkrýt je přístup k hráčkám v nemoci, špatných dnech a zranění. Otázkou tedy bylo, jak k respondentkám v takových situacích bylo přistupováno.

Ágnes odpověď na tuto otázku rozebrala podle obou trenérů, které zažila. Jsou tam totiž podle ní přítomní trenéři, kteří se zajímají o to, jak se jí daří a snažili se, aby se mohla podívat na zápas či trénink. Na druhou stranu potkala i takové, u kterých zájem moc nepociťovala. U trenéra, kterého měla do starších žákyň, uvádí, že rozumí složitosti situace. Podle Ágnes je totiž u malých holek těžké rozeznat, jestli něco opravdu bolí anebo se jim pouze nechce. Dalo by se polemizovat, zda právě Ágnes neuvedla skvělý příklad tzv. „*somatizace*“, který je popsán v kapitole 2.3.1.

U trenérek, které ji měly na starosti v mladších dorostenkách se Ágnes nelíbilo, že v momentě, kdy se zranila, ji nebyla poskytnuta podpora, ba naopak ji bylo řečeno, že si nejsou jistí tím, jestli pro ni má cenu dále pokračovat.

Bella popisuje, že ji nepřišlo, že by si toho někdo všímal. Když se někdo zranil, dělal na tréninku, co mu zdraví dovolilo. Ale nálada a špatné dny tam podle Belly nikdo neřešil, což ani úplně neočekávala.

Nemyslí si ale, že je správně, když se na hráčky řve: *„sundej si tu sádru, už si nech sundat tu sádru.“*, to se tam prý stalo několikrát. Bella uvádí, že je to velké znevažování rozhodnutí doktorů i rodičů a přiznává: *„hodně holek v mém týmu bylo zraněných a zdraví našeho týmu rozhodně nebylo na vrcholu.“*

Carmen také měla k tomuto tématu, co říct. Cítila, že jsou v týmu jistí oblíbenci, u kterých když došlo zranění, bralo se to vážně. Naopak jí a ostatní hráčky nikdo moc neřešil. Carmen k tomu přidává, že když se trenér dozvěděl o jejich zdravotních problémech, taky tomu úplně nevěnoval pozornost.

„Pamatuju si situaci, kdy jsem při zápase šla pod koš, což se trenérovi nelíbilo (dělala jsem to často), a zlomila jsem si u toho kotník. Trenér to viděl a byl hrozně rozčilený, že si za to můžu sama a nemám mu chodit na oči. Už si nepamatuju úplně detaily, ale bylo to hrozný. Obecně jeho přístup, byla jsem z toho dost smutná a podepsalo se to i na psychice.“ (Carmen)

Hodnocení trenéra

V této kategorii se respondentkám pokládala otázka na hodnocení trenéra z dvou úhlů pohledu: profesní kvalita a osobnost. Hodnocení bylo jako ve škole, 1–5 (výborný – nedostatečný).

Ágnes ohodnotila svého hlavního trenéra do starších žákyň v rámci profesní kvalita za 1. Slovně k tomu dodává: *„Obecně, jsem pětinasobná mistryně republiky, vyhrála jsem dva největší evropské turnaje, takže když se na to podívám z úspěchů, tak určitě 1. Věděly jsme, že když s námi ten trenér nebyl, tak jsme byly schopné prohrát i jistý zápas.“* Co se týká osobnosti a charakteru tohoto trenéra, dala by mu mezi 2 až 3. Ágnes popisuje, že si všimla, jak se v průběhu let změnil a postupně měnil přístup k lepšímu. Začal se také sebevzdělávat a učil se novým věcem. Sama ale přiznává, že občas neměl pochopení, nebral v úvahu jejich osobní život a myslel si, že *„existuje jenom basket“*.

U trenérek, pod kterými byla v dorostenkách, si nedovolí hodnotit, jak sama popisuje, byla tam opravdu chvíličku.

Bella udělila hodnocení pouze třem trenérkám, pod kterými hrála jeden rok v mladších dorostenkách. Za profesní kvalitu by jim známku zprůměrovala na 3 a u osobnosti a charakteru tak za 2. Obecně v rozhovoru popisuje, že jí nebylo sympatické neférové jednání. Zmínila situace, kdy je braly na zápasy, kde dělaly jenom *„kulisu“*. Sama Bella by především kvůli škole a osobnímu životu ocenila upřímný a férový přístup, když jde o její čas. Jednu z trenérek charakterizovala takto: *„bylo to stejné, jako kdyby nám někdo z repráku hlásil, co máme dělat, tak asi taková to byla ta trenérka.“*

Carmen dala za profesní kvalitu prvnímu trenérovi 1. Za osobnost však dostal za 4. Trenérkám, které zažila chvíli v dorostu, by dala nějakou vyrovnanou známku. Dodává, že je měla pouze chvíli.

Ideální vlastnost a chování trenéra

Dívkám byla položena otázka: Jaká je vlastnost trenéra, které by si nejvíce cenily?

Carmen uvádí, že je pro ni nejdůležitější respekt. Proto by si přála, aby si ho uměl trenér srovnat, ale zároveň nedával tolik najevo, že je něco víc, než ona. Ponižování totiž podle Carmen není ta správná cesta.

„Cenila bych si toho, že ten trenér dokáže najít nějakou rovnováhu mezi tím, co je pro tu holku dobrý a tím, kdy ji už ubližuje. Rovnováha mezi tím sportem, osobním životem a zdravím.“ (Ágnes)

Bella by ocenila upřímnost a férovost společně s lidštějším přístupem a zacházením.

„V dětství úplně tvrdou pravdu slyšet nepotřebujete, ale když je člověk starší, tak chceš slyšet svoje možnosti a pravdu.“ (Bella)

Sjednocení základní myšlenky

Dvě respondentky uvedly, že jim vadilo nesjednocení myšlenek a přístupu trenérů. V momentě, kdy totiž měly na tréninku jiného trenéra anebo přešly k jiné kategorii, byl to docela šok. Bella zmiňovala protirečení si a nesoulad na trénincích v dorostenkách, kdy měla tři trenérky, dokonce uvedla, že se tam někteří trenéři navzájem pomlouvají a úplně to před hráčkami neskrývají.

„Alespoň nějaká návaznost, klub by měl zachovat nějakou stejnou myšlenku. Aby ten šok z nového trenéra nebyl tak velký.“ (Ágnes)

6.1.2.5 Týmová atmosféra

Carmen uvedla, že měla problém s kolektivem, když poprvé přišla ke starším holkám. Necítila se tam moc součástí týmu a spoluhráčky nebyly příliš přátelské. Podobně se cítila ke konci, když ji opět přiřadili k o dva roky starším. Jak Carmen ale přiznává, nikdy nebyla moc sociální typ.

Do starších žákyň se v týmu cítila velmi dobře Ágnes, pak se to ale podle jejích slov začalo „lámat“. Ještě k tomu dodává: *„když s někým trávíte tolik času, tak je to vaše*

druhá rodina. I když si tam někdo nesednul, tak se ty spory řešily a vědělo se, že tam pro to není úplně prostor.“

Bella měla ve výsledku podobnou odpověď. S holkami měly dobrý kolektiv, ale postupně se to začalo rozpadat.

6.1.2.6 Důvod odchodu z klubu

Přesto, že se důvodům odchodu v široké míře věnuje prostor v dotazníku, byla na tuto otázku znovu zaměřena pozornost s cílem získat detailnější zdůvodnění.

Bella vidí svůj odchod jako kombinaci více faktorů. Uvádí, že to hrála kvůli kolektivu a zábavě, kterou jí tento sport přinášel. Uspokojení se začalo rozpadat společně s tím, jak se trhal kolektiv. Další faktor, který vidí Bella jako hlavní, je již zmiňované neupřímné chování a žalostný přístup trenérů k hráčkám. V rámci nedostatku příležitostí, které zmiňovala v rozhovoru, upřesňuje: *„to, že jsem tolik hrála mi zas tak nevadilo, chtěli jsme dokonce prosadit nižší ligu, ale nevyšli nám vstříc. Docela mi přišlo, že buď má člověk dveře nahoru a kope si kariéru a když ne, tak musí skončit.“*

Ágnes také neměla pouze jeden konkrétní důvod. Popsala, že ji vadil odchod holek, se kterými hrála od malička. Do toho se zranila a nakonec ještě změna trenéra. Jejimi slovy ji tam ke konci nic moc nedrželo.

Následovala navazující otázka pro Ágnes, jestli má představu o tom, proč odcházelo tolik spoluhráček. Odpovědí bylo: *„spíš tam v tu dobu byly docela problémy v klubu. Zároveň holky věděly, jaký nás čeká trenér v U17 a když člověk ví, že ho nic moc dobrého nečeká, tak prostě skončily. Nebyla tam žádná budoucnost tohoto sportu s tímhle trenérem. Neviděly to jen holky, ale i jejich rodiče.“*

Carmen byla nucena skončit kvůli zdravotním problémům, které ji nastaly poslední dva roky v klubu: *„začala jsem mít zdravotní a psychické problémy. Začala jsem mít problémy s jídlem a tréninky pro mě pak byly hodně náročné a začala jsem se s holkami porovnávat“.* Jak sama Carmen uvádí, že trenér tomu taky moc nepřidával svými poznámkami na postavu dospívajících holek. Na obranu trenéra ale dodává *„chápu, že on neví, jak si to holky v tomhle věku berou. Rozhodně to není jenom jeho vina, nemůžu na něj nic házet, protože hodně lidí vůbec neví, jak tomuhle přistupovat.“*

Carmen však nezakrývá, že to, jak se na basketě cítila, mělo tak z 50% vliv na její psychiku. Věcí, která jí ale na basketě silně vadila, bylo, že se nemohla kvůli náročnosti

a vytížení vidět se svými přáteli. S rodiči řešila, jestli skončí, ale její táta byl zásadně proti. Nakonec to dopadlo tak, že z klubu odešla. V rozhovoru přidává: „*upřímně jsem ráda, že jsem skončila, určitě toho nelituju. Vidím, jak extrémně se mi ulevilo.*“

6.1.2.7 Vliv klubu na odchod hráček

Dívky byly na konci rozhovoru požádány, aby vybraly, jestli skončily kvůli důvodům, které klub mohl či nemohl ovlivnit.

Bella si jako jediná myslí, že to jsou věci, které ovlivnit mohl. Dodává, že by tam asi neudělala kariéru, ale vydržela by tam déle.

Ágnes vidí klub jako viníka z 50 %. Svůj pohled popisuje takto: „*kdyby mě ten klub chtěl, tak mě udrží, ale kdybych se nezranila, tak to zase vůbec nemusí řešit.*“

K variantě, že to spíše ovlivnit nemohl, se přiklání Carmen. Uznává, že se jednalo o její vlastní „*problémy a hendikepy*“. Osobu svého prvního trenéra však doteď potkávat úplně nemusí.

Změna v rukou klubu

Ohledně klubu následovala ještě otázka, zda existuje něco, co v jejich očích klub může či mohl udělat jinak?

„*Myslím si, že by nebylo na škodu, kdyby na půdě sportovního klubu byl nějaký psycholog. Ale víc asi ne.*“ (Carmen)

Bella zmínila, že by podle ní neškodilo férovější jednání směrem k hráčkám a také vidí problém v oblasti fungování peněz ve sportu: „*myslím si, že tenhle systém celkově přispíval k tomu jednání, které jsme zažívaly.*“

„*Strašně bych si přála, abych se tolik nezraňovala. Ale když se nad tím tak zamýšlím, možná by nebylo špatné, kdybychom častěji střídaly ty trenéry. Přeci jen hrát pod někým 7 let, tak se moc nic nového nenaučíte. Na druhou stranu jsme za ty roky vše vyhrávaly, takže těžko říct.*“ (Ágnes)

6.1.2.8 Současnost

V rámci této kategorie autorku zajímalo, zda se dívky dále věnují nějakému sportu, a jestli se jim po jejich zkušenostech nějakým způsobem nezměnil názor na vrcholový sport.

Sport jako současná záliba

Ágnes odpověděla, že na takové úrovni se už ničemu nevěnuje. Sport ale v jejím srdci zůstal. Ráda si jde zaběhat či na brusle. Stejně tak Carmen, sport provozuje už jen rekreačně.

Bella začala po ukončení působení v klubu Beta hrát za „*béčkový klub*“, ve kterém je hodně spokojená. Panuje tam lepší atmosféra, zábava a našla tam i osobnější přístup.

Změna názoru na vrcholový sport

Carmen v rozhovoru uvedla, že se jí názor nijak moc nezměnil. Spíš teď obdivuje lidi, kteří se tím skutečně žijí.

„Dříve jsem vůbec nevnímala, že existuje něco jiného než můj tým a úroveň, na které hrajeme. Čím je člověk starší, tak jsem začala řešit i věci mimo tým, také přestupy atd. Věřím, že dobře zorganizované kluby a spolupracující trenéři ten sport povyšují na vyšší úroveň, tam, kde to takhle nefunguje, tak to těm holkám kazí.“ (Ágnes)

„Určitě se mi změnil. Trochu odpor k vrcholovému sportu. Myslím, že je lepší, když lidi sportují, že je to baví a je to víceméně rekreační.“ (Bella)

6.2 Rozhovor s manažerem klubu

Rozhovor s manažerem klubu byl uskutečněn pro získání pohledu z druhé strany. Jak to ve své pozici vidí, jakým stylem se k situaci v klubu přistupuje a jedná se vůbec o problematiku nutnou k řešení?

6.2.1 Charakteristika respondenta

Charakteristika respondenta je vytvořena z rozhovoru a poskytuje dokreslení obrázku o vybraném vzorku. Křestní jméno je pro zachování anonymity smyšlené.

6.2.1.1 Rozhovor D: Manažer Dalibor

Dalibor je 9 let starostou tělocvičné jednoty Sokol ve středně velkém městě. Zároveň je již 20 let prezidentem basketbalového oddílu žen. Ve své kariéře byl také 12 let hlavním trenérem Ženské basketbalové ligy, dnes dělá převážně manažerskou práci, ale stále k tomu působí jako asistent hlavní trenérky.

6.2.2 Interpretace rozhovoru

Odchod hráček

Daliborovi byla položena otázka, jestli si odchodu hráček vůbec vedení všímá, zda si vede nějaké statistiky a jaký je jeho osobní názor, proč se to vůbec děje.

Dalibor v rozhovoru přiznává, že si toho všímá a určitě to vnímá jako velký problém. Nad tímto tématem se snaží zaobírat řadu let, „úmrtnost“ hráček je podle jeho slov veliká: „v nižších kategoriích minižactva, žactva ty hráčky máme. Nemusíme ani brát hráčky mimo město, ale postupně s přechodem na střední školu a složitější basket, tak hráčky končí. V Starších dorostenkách nám zbydou tak 2–3 kmenové hráčky.“

Nejvíce Dalibora mrzí, že se hráčky ani nepřijdou rozloučit a pravý důvod se tak ani nedozví. Uvedl, že některé holky, které končí, dokonce posílají své dresy po spoluhráčkách.

„Možná se stydí nebo je taky problém ve výchově, ta upřímnost je tam ale důležitá. Ani nemám možnost se jich na to zeptat.“ (Dalibor)

Na otázku, proč si myslí, že hráčky odcházejí, uvedl několik hypotéz, přiznal ovšem, že jsou to pouze jeho domněnky a žádná data k tomu nemá.

Podle Dalibora jde o několik věcí. Velký odliv vidí v momentě, kdy holky přecházejí na střední školu, dále se s jejich věkem pojí jeho slovy „*nějaké ty vztahy*“. Dále zmiňoval faktory jako je psychická unavenost spojená s přetrénovaností, ztrátu motivace a nelibost v trenérovi. Menším, ale taky možným důvodem, uvedl Dalibor odchod od kolektivního sportu k individuálnímu.

K problémům také přidává roli rodičů, kdy se v jeho očích někteří až přespříliš zapojují do tréninků a zápasů: „*rodiče do toho vstupují, někteří až moc. Děti jsou potom zmatené, protože každý říká něco jiného.*“

Obecně si Dalibor myslí, že když hráčky skončí, tak nejdou dělat jiný sport. Buď skončí se sportem úplně anebo se mu věnují pouze rekreačně.

Ohledně statistik a přehledu nepadlo během rozhovoru žádné číslo, ale Dalibor uvedl, že přehled mají a vše se dá dohledat pomocí soupisek či přihlášek, kde mohou zjistit příchod i odchod hráčky. K tomu přidává, že žádná kolonka na důvod odchodu tam ovšem není.

Přístup klubu

Přeci jen, klub je tím subjektem, který se může zajímat, něco měnit a také se k problematice nějak stavět. Za významné, autorce přišlo propojení manažera Dalibora s trenéry a odchodem hráček. Dále také jeho názor na to, jestli tématu odchodu hráček dává velkou váhu a jaká je podle něj možná prevence.

V rozhovoru Dalibor popisuje, že se to snaží s trenéry probírat. O tomto tématu se již společně bavili, ale změna je prý těžká, dokud trenéři sami nechtějí. Zároveň uvedl, že nebere na lehkou váhu ani stížnosti rodičů směrem k trenérům. Ovšem, když svolá hromadnou schůzku, kde by rád vyslechl argumenty obou stran, rodiče nepřijdou: „*vidím problém tedy i v tom, že někteří rodiče se bojí vůbec se zastat svých dětí.*“

Jako problematiku, která by se měla řešit, to určitě vidí. Dodává ale, že je odchod spojený i s tím, jaký má ta hra vývoj.

„*V pozdějších letech do toho vstupuje určitá herní inteligence a i ty hráčky, které třeba byly do U15 dobré, tak najednou na to nestačí. Hra v dorostu je jiná, jsou v tom strategie a změny obran i útoků. V tom může být taky ten rozpor.*“ (Dalibor)

V rámci prevence zmínil Dalibor důležitost komunikace mezi trenéry a hráčkami. Snaží se prý trenérům ukazovat, jak moc je to zásadní a přesvědčit je, aby k tomu tak

přístupovali. Vidí však bariéry v samotných trenérech. Někteří z nich mají už svůj věk, nebo jsou tam dlouhou dobu. Mají tak svou pravdu a názor se jim těžko mění: „za mě by se měli trenéři také sebevzdělávat, je to otázka, jak k tomu oni sami přistupují. Někdo je přístupný debatě a někdo je tomu uzavřený, mají svůj pohled na věc a to mě mrzí.“

Změny v klubu

Oblastí zájmu bylo také to, jestli mají služby, momentálně určené pro kategorii žen v rámci klubu, dostupné také pro mládež.

Dalibor uvádí, že v jeho očích by samozřejmě bylo dobré takovou péči mít i skrze tyto mladší kategorie. Jeho hlavním přáním je mít soupisku B pro každou kategorii, aby si všechny dívky zahrály. Zároveň říká, že taková péče stojí dost peněz a kluby si to obecně nemohou dovolit: „můžeme dovolit jen u ligy nebo centra sportovní mládeže. Jsme rádi, že zaplatíme profíky trenéry.“ Dalibor to chápe jako celorepublikový problém. Dodává, že by si přál nejenom fyzioterapeuty, ale i více kondičních trenérů, kteří by zajistili všestrannost přípravy.

Současné problémy vrcholového sportu

Jaké jsou dnešní překážky a problémy vrcholového sportu mládeže?

Dalibor těch problémů cítí více. Vrcholový sport popisuje jako práci, jinak se podle něj nedá dělat. Věnovat se tomu potom člověk musí celý den a být profík. Problém nastává v tom, že už i děti jsou tlačené do toho, aby byli profíci, jsou tak přetěžované a přepálené.

„Druhá věc jsou finance. Bohužel je financování mládeže závislé na výsledcích. Takže ten nátlak na děti je velký. Vše je nucené na výsledky. Zároveň každý rok klub začíná na nule a musíte si na každý rok sehnat peníze. Nejsme fotbal ani hokej a těch peněz není moc. Peníze od sponzorů jsou těžko sehnatelné. Snažíme se i finančně podporovat rodiny, které na to třeba nemají, ale je to trochu pohyb na tenkém ledě.“ (Dalibor)

K tomu uvádí, že kultura sportu mládeže je tady zkrátka jiná, než v zahraničí, kde jsou světové kluby, které pomocí prodeje získají půlku svých rozpočtů.

Dalším, Daliborem zmiňovaným problémem, je samotná dnešní doba. Říká, že dříve dělaly děti všechny možné sporty, teď nedělají nic než jeden sport, který si v 5 letech vybrali. Brzkou specializace tam pocítuje. Ani ve školách se podle Dalibora nic moc

nedělá a kvůli dnešním pravidlům se i učitelé tělocviku bojí, aby se náhodou dětem něco nestalo.

„Je to buď v extrémě přehánění vrcholového sportu a na druhé straně v extrémě toho, že děti nedělají nic, chybí tam zdravá rovnováha. Bohužel to tak je.“ (Dalibor)

Jako poslední uvedl Dalibor množství alternativních sportů a aktivit. Přiznává, že i k nim na nábor chodí každým rokem čím dál tím méně dětí. Počty dětí se „rozměňují mezi tyhle jiné sporty“.

7 Diskuse

Hlavním cílem práce bylo zjistit faktory, které vedou k odchodu hráček z vybraného basketbalového klubu. Tedy případovou studii, na které bude možné pomocí kombinace získaných teoretických poznatků a výsledků výzkumu ukázat, v čem klub obstál a co naopak stojí za zlepšení. Zaměření práce bylo na dívky, které odešly ve věku 12–18 let za poslední dvě sezóny, a to bylo důvodem, proč je v celé práci pozornost směřována na děti a mládež. Z teoretických pokladů jsme si uvedli, že pohyb a objevování je nenucenou součástí dětské přirozenosti, ale to, zda děti sportují, je výrazně ovlivněno rodiči a jejich vztahem k pohybu, protože jsou jedním z hlavních prvků motivace.

Faktorů vedoucích k odchodu dětí a mládeže ze sportu je několik. Studie, které jsou popsány v kapitole 2.5, se víceméně shodují na třech hlavních důvodech: nedostatek zábavy, negativní vnímání vlastní kompetence a nedostatek času na jiné činnosti a aktivity. Důvody se ale v pořadí v rámci studií mohou lišit, záleží jaké je pohlaví, věk i počet respondentů společně s úrovní, na jaké sport provozovali. To můžeme například vidět i u této práce, kde se některé výsledky (více popsáno v následující kapitole) úplně neshodují s výsledky jiných autorů. Jak někteří autoři uvádí, studie, které se tímto tématem zabývají, neobsahují celkový obrázek specializace dítěte, sportovní minulost ani prostředí, jenž ho ovlivňuje (např. role rodiče). Detailnější a komplexnější výzkum by tedy neměl být v budoucnosti opomenut.

Radost a zábava je poměrně subjektivní a každé dítě ji vnímá jiným způsobem, to však nemění nic na tom, že byla dětmi označena jako primární faktor motivace k účasti ve sportu. (Bailey, 2013) V momentě, kdy motivy (potřeby, postoje, ideály atd.), se kterými do sportu vstoupily, nejsou uspokojeny, děti ze sportu s nejvyšší pravděpodobností odejdou. To potvrdily právě studie Crane a Temple (2014) i Butcher (2002), kde byl hlavní důvod odchodu považován nedostatek zábavy a hravosti. Z praktického hlediska to můžeme v rámci jiného faktoru zpozorovat u výpovědi dívek Ágnes i Belly, které uváděly, že v momentě, kdy jim odešly kamarádky a rozpadl se jim tým, začínaly o pokračování v klubu pochybovat, neboť jejich sociální potřeby přestávaly být naplněny.

Odchod ze sportovních klubů, přesněji řečeno, opuštění od sportu, může mít pro děti negativní důsledky. Uvedli jsme si například zdravotní problémy spojené s nízkou pohybovou aktivitou, obezitou, zhoršené mentální zdraví, soustředěnost i učení. Stejně tak při ztrátě mládeže trpí samotné organizace, neboť je systém financování klubů v

České republice závislý na množství a výši dosažených úspěchů, stejně tak na počtu členů. Takový systém nátlaku a očekávání je samotnou překážkou v tom, aby se organizovaný sport stal zdravým a prospěšným prostředím pro vývoj dětí z psychické, fyzické, emoční a intelektuální stránky.

Plošná data z našeho prostředí nebyla na téma odchodu dětí z organizovaného sportu nalezena, proto jsou výsledky práce porovnávány se studii ze zahraničí zmíněných v teoretické části.

V rámci výzkumu byla získána data od 21 respondentek – bývalých hráček, které opustily klub za poslední dvě sezóny, nejedná se však o všechny dívky, které skončily za toto období. Původně jich odešlo 28. Následně byly do hloubky zanalyzovány výpovědi 3 vybraných dívek a manažera klubu, se kterými byl proveden rozhovor. Výsledky výzkumu nejsou kvůli malému výzkumnému vzorku reprezentativní a nelze je tedy aplikovat plošně.

7.1 Interpretace výsledků

V této kapitole dojde ke srovnání výsledků s jinými autory, kteří prováděli výzkum na téma ukončení sportovní činnosti dětí a mládeže. Důvody, které jsou zde zpracované vyšly z dotazníku jako důležité, a jsou tedy hlavními faktory k ukončení sportovní činnosti, anebo jsou zmíněné ty, které se naopak výrazně neshodují s daty z jiných studií. Autorka by ráda zdůraznila, že se často jedná o studie s odlišným výzkumným souborem a to především v množství respondentů a rozdílností sportu, ke kterému se studie váže.

7.1.1 Intrapersonální důvody

Ve výzkumu se jako hlavní důvod odchodu hráček v klubu Beta umístilo „*Přišlo mi, že o mě nemají zájem*“, což v rámci porovnání výsledků bylo poměrně neočekávané. Celkově se totiž tento důvod podle Molinero (2009) umístil šestý a u basketbalistů dokonce až osmý. V rámci dotazníku nevíme, jaké se pod tímto faktorem skrývají detaily, ale z rozhovorů s bývalými hráčkami se dá odvozovat, že se jednalo především o neindividuální přístup a jednostranně zaměřené úvahy trenérů, kdy panovala představa, že basketbal je pro všechny dívky prioritou a jejich život se točí pouze kolem něho.

Obecně z výsledků vyplynulo, že týmová atmosféra, spolupráce a kolektiv nebyl zrovna nejlepší. Faktory týkající se týmu. „*Necítla jsem týmového ducha*“, „*Necítla jsem se důležitou součástí týmu*“ a „*Měla jsem pocit nedostatečné týmové spolupráce*“ se projevíly důležitými, stejně jako u Molinero (2009). Jelikož jsou přátelé a vztahy v kolektivu jedním z pěti motivací k účasti ve sportu, není divu, že v momentě, kdy nedochází k uspokojení této zásadní potřeby, stávají se tyto faktory spíše demotivujícími. (Smith et al., 2006, Light a Lemonie, 2010, MacPhail et al., 2010)

Hlavním důvodem pro odchod mladých sportovců byl ve studiích Butcher (2002), Crane a Tample (2014) nedostatek zábavy. Avšak faktory zaměřující se na zábavu, hravost a zajímavost basketbalu se ve výzkumu překvapivě umístily až na osmém a devátém místě. Odůvodněním by mohl být fakt, že 14 dívek ukončilo činnost v klubu v kategorii mladších dorostenek (věk 16 až 17 let), a v takovém věku přestává být faktor zábavy tím nejdůležitějším, jak vyšlo ze studie Butcher (2002). Ovšem, když se podíváme na výsledky podle kategorií, tak právě zábava je jeden z faktorů, u kterého se s přibývajícím věkem hodnoty naopak zvyšují. To může být způsobeno jejich nereprezentativností, jelikož u jednotlivých kategorií není ani zdaleka podobný počet respondentek.

„*Neměla jsem ráda trenéra/trenérku*“ byl dívkami zvolen jako šestý nejdůležitější důvod, podobně důležitý jako u Molinero (2009) i Butcher (2002). Nelibost k trenérům byla podtržena komentářem jedné z respondentek: „*chování trenérů vůči hráčkám bylo často žalostné, tzv. jako ke kusu hadru. Nejednalo se se mnou otevřeně a férově*“. Do detailu byl vztah s trenérem/trenérkou popsán v rozhovorech, kde padlo přirovnání trenérky k hlášení z repráku a dodatkem od Carmen, která uvedla, že doteď nechce trenéra potkávat na ulici. Role trenéra měla tedy velký dopad na rozhodování hráček. Jak bylo popsáno v kapitole 2.5.3, uspokojení motivace, se kterou hráčky sportují, je závislé na stylu řízení, které trenér praktikuje. Čím více bude styl řízení direktivní a kontrolující, tím méně budou potřeby kompetence, autonomie a propojení uspokojeny, což může vést k nelibosti trenéra a následnému ukončení sportovní činnosti.

Dalibor v rozhovoru zmínil, že mají mezi sebou 6 profesionálních a kvalifikovaných trenérů, kteří jsou doplněni o amatérské asistenty a pomocníky. Otázkou je, jaký se vůbec pod získáním licence skrývá rozsah znalostí a praktických zkušeností, a jestli je to alespoň z většiny dostačující k vykonávání této práce, by mohlo být tématem pro další výzkum.

7.1.2 Interpersonální důvody

Nejvýše postaveným interpersonálním důvodem se stal „*Cítla jsem velký nátlak od trenérů*“. Z celkového počtu 33 faktorů k odchodu se umístil jako druhý. V kapitole 2.5.3 jsme si uvedli, že nátlak od trenérů je spojován především s autoritativním stylem řízení. Důležitým poznatkem také bylo, že způsob vedení ovlivňuje motivaci ke sportu. Čím více je styl řízení direktivní a kontrolující, tím méně jsou potřeby kompetence, autonomie a propojení uspokojeny, což může vést k nelibosti trenéra i celkové nespokojenosti a následnému ukončení sportovní činnosti.

„*Měla jsem zájem o jiné činnosti*“ důvod, který se u Butcher (2002), Molinero (2009) i Wall a Côté (2007) objevil na prvních příčkách, dívky za příliš důležitý nepovažovaly. Jako třetí nejdůležitější důvod se ovšem ukázal „*Neměla jsem časové možnosti vidět se s kamarády*“, který spadá do tématicky podobné kategorie. Rozdíl ve výsledcích mohl být způsoben tím, že si mezi jiné činnosti respondenti v citovaných studiích, mohli zařadit i čas s přáteli. Takovou domněnku je možné usuzovat z toho, že v návazné otázce „*O jaké činnosti se jedná*“ uvedly respondentky přátele a kamarády jako jednu z odpovědí. Jedná se tedy od Gould (1982) o nevhodně formulovanou otázku, u které chybí ujasnění si, co konkrétního se pod činnostmi a aktivitami skrývá.

Dalším z mnohých náznaků neuspokojení sociálních potřeb, byla důležitost faktoru „*Z basketu mi odešly kamarádky*“. Tento důvod se celkově dostal na jedenácté místo, zatímco ve studii od Molinero (2009) byl tento faktor až dva a dvacátý.

Velice odlišně dopadl v porovnání se studií Molinero (2009), důvod „*Málo jsme vyhrávali*“, který byl podle studie významným, ve výzkumu se ale ukázal jako velmi nedůležitý. Odůvodnění poskytl ve výpovědi manažer Dalibor, který uvedl, že dívky od mala sbíraly jeden úspěch za druhým, a takové množství výher je podle něj spíše demotivující.

7.1.3 Strukturální důvody

Ze strukturálních důvodů, které se podle studie od Crane a Tample (2014) uvádí i zkoumají nejméně, se vysoce umístil (čtvrtý v pořadí) faktor „*Neměla jsem dostatek hracích příležitostí*“, důležitost této otázky byla překvapením. U studie od Molinero (2009) byl považován jako dvanáctý nejdůležitější a u Butcher (2002), v kategorii účastníku vysoké úrovně, devátý.

Dále autorkou doplněný důvod: „*Cítla jsem se vyhořele a přetrénovaně*“ měl sedmou průměrně nejvyšší hodnotu. Takové umístění dopadlo podle očekávání, neboť od 10 let hráčky podstupují tři tréninky týdně a o dva až tři roky později již mají o další trénink navíc. Zároveň většina dívek podle výpovědi z rozhovoru hraje dvě soutěže, takže mají zápas každý víkend a v klubu bylo 16 hráček více jak 5 let. Při takovém množství zátěže se ani nedalo očekávat, že tento důvod nebude důležitý. Dívky v rámci rozhovoru také přiznaly, že se jednomu sportu věnují od věkového rozmezí 8–12 let. Několik autorů upozorňuje na potenciální problémy způsobené brzkou specializací. Myer et al. (2015) říká, že takové úzké zaměření v brzkém věku, vede k vyhoření, přetrénování i zvýšenému riziku výskytu zranění.

Příjemným a pozitivním zjištěním bylo, že velké množství či fatální zranění nebylo jedním z hlavních příčin odchodu dívek z klubu, stejně tak jako „*Nedostatek financí na členství a vybavení*“ se projevil nedůležitým.

7.1.4 Shrnutí

Nejvyšší počet dívek, které za dvě sezóny skončily, byl v kategorii mladších dorostenek, respektive dívek do 17 let. Jedná se tedy o hráčky, které podle Côté a Hay (2002) spadají do „*investment years*“. Období, kdy se mladí sportovci rozhodují, zda vstoupí do profesionální (elitní) úrovně, anebo od vrcholového sportu opustí a začnou se věnovat sportu rekreačně. S tím je spojeno i rozhodnutí, zda budou hráčky dále věnovat tolik času do jednoho sportu, anebo přelijí svou energii i čas do jiných aktivit jako jsou třeba přátelé, škola či práce. Může se tedy jednat o poměrně přirozený proces sportovní účasti, ale přesto nelze ignorovat a pomíjet ostatní faktory, kvůli kterým dívky odešly. Přeci jen mohly v klubu zůstat až do kategorie starších dorostenek.

Z výsledků vyplynulo, že měly dívky vysoce neuspokojené sociální potřeby a to se týkalo především odchodu kamarádek z klubu, nedostatku času na své přátele a blízké. Dále málo přítomné soudružnosti, spolupráce a důležitosti jednotlivce v týmu.

Negativním se ukázal vztah s trenéry (jejich nelibost) i přístup k hráčkám, který byl doprovázen individuálním nezájmem a vysokým nátlakem.

Dívkám nevadilo soutěžení a ani netrpěly nedostatkem výher či úspěchu. Ovšem velká většina z nich začala někde v průběhu působení pociťovat nedostatek hracích příležitostí.

Z tohoto všeho lze závěrem říci, že většina faktorů, které jsou pro děti důležité jako jsou například přátelé, kolektiv, spolupráce, vlastní kompetence a autonomie, byly v určitém období podceňované, respektive priority klubu se neshodovaly s potřebami svých svěřenců.

7.2 Konkrétní doporučení

Kapitola 2.6 byla věnovaná novým doporučením a standardům od NBA Youth Guidelines (2016) a FIBA (Česká basketbalová federace, 2015), které by se podle odborníků na sport mládeže měly začít praktikovat. Jedná se o všeobecné postupy a zásahy do tréninkového systému dětí a mládeže, které bych určitě doporučila a v návaznosti na ně vytvořila nutné změny ve spolupráci s Českou basketbalovou federací (dále už jen ČBF). Ta by zajišťovala plošné zavedení příslušných změn v jednotlivých klubech, zároveň by vytvořila program, sloužící k porozumění důležitosti těchto nových kroků a opatření. Dále, jelikož má ČBF k dispozici data a statistické údaje, bylo by vhodné porovnat stav počtu končících dětí před zavedenými změnami a pár let po jejich zavedení.

Na základě této práce nelze tvořit doporučení pro všechny kluby. Jak již bylo řečeno, jedná se o nereprezentativní vzorek. Byla však vytvořena případová studie jednoho klubu a z tohoto důvodu uvedu konkrétní doporučení pro klub Beta, která vyvstala v návaznosti na teoretické poznatky a získaná data z výzkumu.

7.2.1 Doporučení 1: Inspekce na trénincích

Je samozřejmé, že nelibost trenéra resp. vnímání trenéra jako osoby je hodně subjektivní. Tudíž nelze vytvářet úplné závěry, pokud některé respondentky uvedou, že trenéra či trenérku neměly rády. Zároveň nemáme přístupná data o tom, v čem a konkrétně proč byl vztah negativní. Problém nastává tehdy, kdy se stejných odpovědí dostane více, ať už jde o nelibost profesní kvality či charakteru. Jasně je, že trenér je klíčovou osobou, která tráví s dívkami velké množství času, a proto je nutná přítomnost manažera na tréninku, aby viděl na vlastní oči, jak jednotliví trenéři k dětem přistupují a jaká je mezi dětmi a trenéry interakce. Další přítomnou osobou by mohl být delegovaný pracovník z ČBF, zodpovědný za vývoj dětí a mládeže v basketbalovém prostředí. Přinesl by objektivnější hodnocení situace v klubu a měl by možnost získat informace, na kterých by byla postavena detailnější a užší doporučení pro případné změny. Dalibor sice v rozhovoru zmínil, že všechny trenéry zná desítku let, ale jiné je znát někoho jako

člověka a druhou věcí je vidět, jakým se stává v roli trenéra v konkrétním prostředí. Pro zajištění určité objektivitby by bylo vhodné vést konverzaci se stávajícími hráčkami a případně jejich rodiči. Abychom mohli danou situaci z pohledu manažera hodnotit, musíme mít jasno v tom, jaký přístup chceme zastávat, co říká odborná literatura, a nastavit si nějakou sjednocenou myšlenku klubu. Tímto navazuji na doporučení č. 2.

7.2.2 Doporučení 2: Nastavit si základní myšlenku a hodnoty klubu

Toto je doporučení, které vzešlo z rozhovorů s dívkami, které uvedly, že se každý trenér chová víceméně jinak. Zastávají odlišné názory na sebe samotné, na vztah se svěřenkyněmi i jejich rodiči, na učení jednotlivých dovedností a na vrcholový sport jako takový. To je pro hráčky náročné, jelikož cítí tyto odlišnosti, a stává se to problémovým. Pokud by klub měl stanovené nějaké sjednocené hodnoty, nemusely by rozdíly mezi trenéry být tak velké. Stejně tak by mělo dojít k sjednocení hodnot trenérů a klubu s hráčkami, jak bylo ostatně uvedeno v kapitole 2.5.3, kde bylo referováno, že v momentě, kdy se poptávka po uspokojení potřeb nesetká s nabídkou (jejich uspokojení), hráči z klubu pravděpodobně odcházejí. Nemohu však konkrétněji hodnotit odlišnost trenérů, jelikož jsem neměla možnost o tom s nimi vést konverzaci.

7.2.3 Doporučení 3: Podpořit trenéry v celoživotním vzdělávání

Sport jako obor se velmi rychle hýbe. Dnes máme trochu jiný přístup ke sportování dětí a mládeže, než tomu bylo kdysi. Například v rámci uvedených studií v teoretické části se začíná klást důraz na zachování zábavy ve sportu (Côté et al., 2005), ukazuje se, že brzká specializace není zdravá (Myer et al., 2015), a že má trenér více povinností, než naučit nutné dovednosti k praktikování zvoleného sportu (Gatz, 2002). Znalosti, které podle autorky práce u trenérů chybí, jsou spíše ty pedagogické, psychologické a také práce s emocemi.

Manažer Dalibor je toho názoru, že by se trenéři měli vzdělávat dál, avšak přiznal, že jsou v klubu někteří, u kterých ví, že se nikdy nezmění. Otázkou pak zůstává, jestli by trenéři, kteří nezastávají všeobecné sebevzdělávání a nechtějí udržovat sjednocené hodnoty klubu, měli na půdě klubu vůbec pokračovat.

7.2.4 Doporučení 4: Předávat si poznatky s jinými kluby

(Bransford aj., 2000) uvádí, že předávání si poznatků může být přínosnější, než získávání licencí. Nejlepší by byla samozřejmě kombinace vzdělávání trenérů a také vytvoření nějaké platformy, kde by si kluby mohly navzájem předávat zkušenosti či se inspirovat novými přístupy. ČBF může pomocí dat a inspekci v klubech uvést příklady klubů s dobrou tréninkovou praxí, vhodným přístupem a nižšími počty odcházejících dětí jako inspiraci ostatním klubům.

7.2.5 Doporučení 5: Zlepšení dostupnosti služeb

V rozhovoru s manažerem Daliborem bylo okrajem zmíněné téma dostupnosti služeb, které by mohly být přínosné i pro děti a mládež. Jednalo se například o fyzioterapeuta, kondičního trenéra či psychologa na půdě klubu. Problémem k takovému vylepšení jsou finance. Klub si takovou péči může dovolit pouze u kategorie žen. Doporučení ovšem stále trvá, neboť autorka věří, že děti a jejich prevence zdraví je důležitější, než starost o dospělé, kde se často jedná o dočasnou fixaci zdravotních problémů, které nastaly právě v dětství, potažmo dospívání.

7.2.6 Doporučení 6: Retrospektivní studie

Jelikož se práce věnuje pouze dvou bývalým sezónám a výzkumný vzorek byl opravdu malý, doporučila bych, aby si klub i federace na základě soupisek udělala svou vlastní velkou analýzu, která by mohla potvrdit či vyvrátit některé výsledky mé práce.

7.3 Limity práce

Zásadní omezením práce je její nereprezentativnost. Nízký počet respondentek nepřinesl výsledky, které by se daly prezentovat jako vypovídající pro všechny basketbalové kluby. Nepovažuji to za limitující v rámci mé práce, jelikož se cíleně jednalo o případovou studii a její rozsah byl předem znám, ale pro širší využití a větší přínosnost výzkumu je její vzorek nedostačující.

Bohužel nezbyl v rámci rozsahu práce prostor na zhodnocení tréninkového systému v České republice, takže nebyla možnost plošně zhodnotit, v jaké stavu je v porovnání s jinými zeměmi basketbal u nás, a nedošlo tak k porozumění, zda si mohou organizace měnit své přístupy libovolně, či podléhají přísným restrikcím nastavených pravidel nadřazených organizací.

Co v práci chybí je hlas trenérů, který se nepodařilo získat. Ve výzkumu hráli trenéři velkou roli a jejich názory na problematiku výzkum značně postrádá. Cílem bylo porovnat výpovědi dívek s tím, jak na situaci nahlíží samotní trenéři, a to se bohužel kvůli neochotě trenérů nepodařilo. Je tedy nutné brát na tuto skutečnost zřetel při interpretaci výsledků.

Trochu limitující autorka považuje i věk respondentek. Dívky, které byly blíže nižší věkové hranici, nechtěly dotazník vyplňovat, anebo se s nimi nešlo spojit. Zároveň zde hrála roli ochota rodičů. Samozřejmě se jednalo s výběrem tématu o očekávané bariéry, které nijak neodradily, avšak mezi limity práce bych to ráda zařadila.

Poslední slabinou, která stojí za uvedení je nedostatečné množství dat z prostředí České republiky. Nejenže nebyla na toto téma vypracovaná žádná studie, ale ani v rámci jednotlivých klubů se této problematice mnoho jedinců nevěnuje. Bylo tedy nutné porovnávat data s výsledky ze zahraničí, což nemusí být plně vypovídající. Během psaní práce bylo často naráženo na problém chybějících údajů, například o počtu dětí, které se sportem končí a čísla dětí, která utrpěla nějaká sportovní zranění. Obecně autorka přiznává, že nalézat a uvádět statistické údaje z České republiky či Evropy bylo až neočekávaně náročné.

7.4 Náměty na další výzkum

V práci se vynořilo několik dalších témat, které by bylo vhodné zkoumat, a to především v rámci nedostatečných dat v našem domácím prostředí. Bylo by vhodné vytvořit stejný výzkum skrze všechny basketbalové kluby, ze kterých hráčky odešly za posledních 5 let. To by mohlo přinést lepší informace o tom, co v českém basketbalu hráčkám opravdu chybí.

Další oblastí, která by stála za analýzu je vzdělávání trenérů. Není jisté, zda je dosažení trenérské licence pouze pomocí kvalifikačních kurzů přípustné. Když vezmeme pro porovnání učitele, všichni musí vystudovat Pedagogickou fakultu či dosáhnout pedagogického minima, aby mohl děti něco učit, dá se pak lehce polemizovat o tom, zda je tedy vzdělání trenérů dostačující. Ověření toho, zda je tato cesta k trenérství správná, by mohlo být jedním z dalších výzkumných témat. Přínosným by také mohla být informace o tom, jak jsou na tom čeští trenéři basketbalu.

Dalším zajímavým tématem by mohl být postoj sportovních klubů k vrcholovému sportu dětí a mládeže. Zjistit, jaké jsou jejich hodnoty, jestli někteří zastávají zdravější

přístup a stále vidí výsledky svých svěřenkyň, a to následně dát dohromady jako „*know-how*“, využitelné pro ostatní kluby.

Jedním z velkých a komplexních témat, kterému by mohla být věnována celá práce, je financování basketbalu v ČR. Některé práce na toto téma již existují, zajímavým by byl především nějaký návrh na změnu systému, který by mohl oporostit závislost financí klubů na výsledcích a počtech členů. To je totiž jedním z bariér, které leží mezi přístupem minulosti a přístupem budoucnosti.

V neposlední řadě, by mohla být přínosná větší propojenost a zapojení nadřazené organizace, kterou je zde právě ČBF. Jako příklad zapojení můžou posloužit předešlá doporučení a možné výzkumy, které může ČBF zaštit'ovat. Dále vytvoření specifického vzdělávacího program pro trenéry, který by se věnoval čistě problematice odchodu dětí z organizovaných sportů, jenž by posloužil jako doplňující vzdělávací materiál. Činností, o kterou by se mohla tato organizace ještě pokoušet je oproštění klubů od hierarchického nátlaku na výsledky, pod kterým se nacházejí.

8 Závěr

Na počátku práce byl stanoven cíl, a to zjistit faktory vedoucí k odchodu hráček z vybraného basketbalového klubu se zaměřením na poslední dvě sezóny. Výzkumu se zúčastnilo 21 bývalých hráček a se třemi z nich se podařilo udělat hloubkový rozhovor. Jelikož se podařilo získat odpovědi od 67 % dívek, které skončily, považuji cíl práce za splněný.

Analýzou dat bylo zjištěno, že tři hlavní důvody odchodu byly: „*Přišlo mi, že o mě nemají zájem*“, „*Cítila jsem velký nátlak od trenéra*“, „*Neměla jsem časové možnosti vidět se s kamarády*“. Rozhovory s bývalými hráčkami uvedly některé odpovědi do širšího kontextu, dozvěděli jsme se, jak se ke sportu dostaly, jaký byl průběh jejich působení v klubu a jaký je jejich vztah ke sportu nyní. Rozhovor s manažerem přinesl pohled z druhé strany a uvedl, jak se k problematice staví vedení klubu.

Jedním z dílčích cílů, který autorka považuje za úspěšný, bylo seznámit čtenáře s problematikou brzkého odchodu mladých sportovců z klubu. V teoretické části bylo přiblíženo, proč je sport pro děti důležitý, ale také bylo poukázáno na realitu vrcholového sportu, který nemusí být vždy prospěšný. Podařilo se popsat, co dětem ve sportu chybí a čeho je naopak nadmíru. Zároveň jsem nastínila nové teoretické přístupy ze zahraničí, které by bylo vhodné zařadit do systému u nás. Krátce se také povedlo dotknout problematiky financování basketbalu v České republice, která může stát v cestě zdravějšího přístupu k mladým sportovcům.

Přínos této práce vidím především pro vybraný klub, ve kterém se výzkum dělal. Data mohou posloužit jako zdroj důležitých informací, které doteď neměl klub v rukách. To může vést k revizi tréninkového systému, zhodnocení stávajících trenérů a také zamyšlení se nad možností nového přístupu k dětem a mládeži. Další uplatnění je v samotném označení této problematiky a přispění k málu informací, které se na toto téma v České republice nachází. A v poslední řadě přispívá tato studie jako inspirace (návrhy na další výzkum jsou popsány v kap. 7) pro rozsáhlejší analýzu ukončení sportovní činnosti u dětí a mládeže, především tedy ve vrcholovém sportu.

Seznam použitých zdrojů

- AMOROSE, Anthony J. a Thelma S. HORN. Intrinsic Motivation: Relationships with Collegiate Athletes' Gender, Scholarship Status, and Perceptions of Their Coaches' Behavior. *Journal of Sport and Exercise Psychology* [online]. 2000, **22**(1), 63-84 [cit. 2020-10-24]. ISSN 0895-2779. Dostupné z: doi:10.1123/jsep.22.1.63
- ANDREFF, Wladimir a Paul D. STAUDOCHAR. The Evolving European Model of Professional Sports Finance. *Journal of Sports Economics* [online]. 2016, **1**(3), 257-276 [cit. 2020-11-01]. ISSN 1527-0025. Dostupné z: doi:10.1177/152700250000100304
- ASSOR, Avi, Guy ROTH a Edward L. DECI. The Emotional Costs of Parents' Conditional Regard: A Self-Determination Theory Analysis. *Journal of Personality* [online]. 2004, **72**(1), 47-88 [cit. 2020-10-24]. ISSN 0022-3506. Dostupné z: doi:10.1111/j.0022-3506.2004.00256.x
- BABKES, Megan L. a Maureen R. WEISS. Parental Influence on Children's Cognitive and Affective Responses to Competitive Soccer Participation. *Pediatric Exercise Science* [online]. 1999, **11**(1), 44-62 [cit. 2020-09-13]. ISSN 0899-8493. Dostupné z: doi:10.1123/pes.11.1.44
- BAILEY, Richard, Ed COPE a Gemma PEARCE. Why do children take part in, and remain involved in sport?: implications for children's sport coaches. *International Journal of Coaching Science* [online]. 2013, **7**, 55-74 [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/262151828_Why_do_children_take_part_in_and_remain_involved_in_sport_implications_for_children's_sport_coaches
- BAKER, Joseph, Jean CÔTÉ, Janice DEAKIN. Expertise in Ultra-Endurance Triathletes Early Sport Involvement, Training Structure, and the Theory of Deliberate Practice. *Journal of Applied Sport Psychology* [online]. 2005, **17**(1), 64-78 [cit. 2020-11-19]. ISSN 1041-3200. Dostupné z: doi:10.1080/10413200590907577
- BARBER, Brian K., ed. *Intrusive parenting: How psychological control affects children and adolescents* [online]. Washington: American Psychological Association, 2002 [cit. 2020-10-24]. ISBN 1-55798-828-5. Dostupné z: doi:10.1037/10422-000
- BARTHOLOMEW, Kimberley Jane, Nikos NTOUMANIS, Ricardo CUEVAS a Chris LONSDALE. Job pressure and ill-health in physical education teachers: The mediating role of psychological need thwarting. *Teaching and Teacher Education* [online]. 2014,

37, 101-107 [cit. 2020-11-02]. ISSN 0742051X. Dostupné z: doi:10.1016/j.tate.2013.10.006

BARTHOLOMEW, Kimberley J., Nikos NTOUMANIS a Cecilie THØGERSEN-NTOUMANI. The Controlling Interpersonal Style in a Coaching Context: Development and Initial Validation of a Psychometric Scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology* [online]. 2010, **32**(2), 193-216 [cit. 2020-10-24]. ISSN 0895-2779. Dostupné z: doi:10.1123/jsep.32.2.193

BARTHOLOMEW, Kimberley J., Nikos NTOUMANIS, Richard M. RYAN, Jos A. BOSCH a Cecilie THØGERSEN-NTOUMANI. Self-Determination Theory and Diminished Functioning. *Personality and Social Psychology Bulletin* [online]. 2011, **37**(11), 1459-1473 [cit. 2020-11-20]. ISSN 0146-1672. Dostupné z: doi:10.1177/0146167211413125

BLANCHARD, Céline M., Catherine E. AMIOT, Stéphane PERREAULT, Robert J. VALLERAND a Pierre PROVENCHER. Cohesiveness, coach's interpersonal style and psychological needs: Their effects on self-determination and athletes' subjective well-being. *Psychology of Sport and Exercise* [online]. 2009, **10**(5), 545-551 [cit. 2020-11-24]. ISSN 14690292. Dostupné z: doi:10.1016/j.psychsport.2009.02.005

BORGERS, Julie, Jan SEGHERS a Jeroen SCHEERDER. Dropping out from clubs, dropping in to sport light? GREEN, Ken a Andy SMITH. *Routledge Handbook of Youth Sport* [online]. London: Routledge, 2016, s. 158-174 [cit. 2020-10-08]. ISBN 9780203795002. Dostupné z: doi:10.4324/9780203795002

BRANSFORD, John. *How People Learn* [online]. Washington, D.C: National Academies Press, 2000 [cit. 2020-10-20]. ISBN 978-0-309-07036-2. Dostupné z: doi:10.17226/9853

BUTCHER, Janice, Koenraad J. LINDNER a David P. JOHNS. Withdrawal from competitive youth sport: a retrospective ten-year study. *Journal of Sport Behavior* [online]. Jun 2002, **25**(2), 145–163 [cit. 2020-08-19]. ISSN 0162-7341. Dostupné z: <http://static1.1.sqspcdn.com/static/f/1109123/24906774/1400507345587Withdrawal+from+Competitive+Youth+Sport.pdf?token=5hQ0gpDpIVwZezKC8ZKzCzlgNc8%3D>

CARROLL, Bob a Julia LOUMIDIS. Children's Perceived Competence and Enjoyment in Physical Education and Physical Activity Outside School. *European Physical*

Education Review [online]. 2001, 7(1), 24-43 [cit. 2020-10-20]. ISSN 1356-336X. Dostupné z: doi:10.1177/1356336X010071005

CASTILLO, Isabel, Lorena GONZÁLEZ, Priscila FABRA, Juan MERCÉ a Isabel BALAGUER. Estilo interpersonal controlador del entrenador, frustración de las necesidades psicológicas básicas, y burnout en futbolistas infantiles. *Cuadernos de Psicología del Deporte* [online]. 2012, 12(1), 143-146 [cit. 2020-09-26]. ISSN 1578-8423. Dostupné z: doi:10.4321/S1578-84232012000100014

CONROY, David E. a J. Douglas COATSWORTH. Coaching Behaviors Associated With Changes in Fear of Failure: Changes in Self-Talk and Need Satisfaction as Potential Mechanisms. *Journal of Personality* [online]. 2007, 75(2), 383-419 [cit. 2020-10-24]. ISSN 0022-3506. Dostupné z: doi:10.1111/j.1467-6494.2006.00443.x

CÔTÉ, Jean, Peter SOBERLAK,. The Developmental Activities of Elite Ice Hockey Players. *Journal of Applied Sport Psychology* [online]. 2003, 15(1), 41-49 [cit. 2020-10-26]. ISSN 1041-3200. Dostupné z: doi:10.1080/10413200305401

CÔTÉ, Jean, John A. HAY. Children's involvement in sport: A developmental perspective. *Psychological Foundations of Sport* [online]. 2002, , 484–502 [cit. 2020-09-01]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/37627080_Children%27s_involvement_in_sport_A_developmental_perspective

CÔTÉ, Jean, John SAIMELA, Pierre TRUDEL, Abderrahim BARIA a Storm RUSSELL. The Coaching Model: A Grounded Assessment of Expert Gymnastic Coaches' Knowledge. *Journal of Sport and Exercise Psychology* [online]. 1995, 17(1), 1-17 [cit. 2020-11-01]. ISSN 0895-2779. Dostupné z: doi:10.1123/jsep.17.1.1

CRANE, Jeff, Vivienne TEMPLE. A systematic review of dropout from organized sport among children and youth. *European Physical Education Review* [online]. 2014, 21(1), 114-131 [cit. 2020-11-20]. ISSN 1356-336X. Dostupné z: doi:10.1177/1356336X14555294

CRAWFORD, Duane W., Edgar L. JACKSON a Geoffrey GODBEY. A hierarchical model of leisure constraints. *Leisure Sciences* [online]. 1991, 13(4), 309-320 [cit. 2020-11-20]. ISSN 0149-0400. Dostupné z: doi:10.1080/01490409109513147

ČESKÁ BASKETBALOVÁ FEDERACE. *Přehled soutěží* [online]. Praha, 2020a [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://www.cbf.cz/souteze.html>

- ČESKÁ BASKETBALOVÁ FEDERACE. *Soutěžní řád basketbalu* [online]. Praha, 2020b, 24 s. [cit. 2020-08-02]. Dostupné z: http://www.cbf.cz/ftp/data/rady-2020/soutezni_rad_basketbalu.pdf
- ČESKÁ BASKETBALOVÁ FEDERACE. *Stanovy České basketbalové federace* [online]. Praha, 2014, 11 s. [cit. 2020-08-02]. Dostupné z: <http://www.cbf.cz/files/77042MDZ.pdf>
- ČESKÁ BASKETBALOVÁ FEDERACE. *U14 Get Together & Mini Basketball Convention* [online]. Praha, 2015, 6 s. [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <http://www.minibasketbal.cz/files/2359M2M.pdf>
- ČESKÁ UNIE SPORTU. *Ročenka ČUS 2019* [online]. Praha: Olympia, 2020, 332 s. [cit. 2020-10-14]. ISBN 978-80-7376-601-6. Dostupné z: <http://www.cuscz.cz/files/2706M2F.pdf>
- DEBUSK, Michael a Don HELLISON. Implementing a Physical Education Self-Responsibility Model for Delinquency-Prone Youth. *Journal of Teaching in Physical Education* [online]. 1989, 8(2), 104-112 [cit. 2020-11-19]. ISSN 0273-5024. Dostupné z: doi:10.1123/jtpe.8.2.104
- DECI, Edward a Richard RYAN. *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. Springer US, 1985, 372 s. ISBN 978-1-4899-2271-7. Dostupné také z: 10.1007/978-1-4899-2271-7
- DECI, Edward L., Richard M. RYAN. The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry* [online]. 2000, 11(4), 227-268 [cit. 2020-10-18]. ISSN 1047-840X. Dostupné z: doi:10.1207/S15327965PLI1104_01
- DUBBERT, Patricia M., Teresa CARITHERS, John E. HALL, Krista A. BARBOUR, Bobby L. CLARK, Anne E. SUMNER a Errol D. CROOK. Obesity, Physical Inactivity, and Risk for Cardiovascular Disease. *The American Journal of the Medical Sciences* [online]. 2002, 324(3), 116-126 [cit. 2020-09-20]. ISSN 00029629. Dostupné z: doi:10.1097/00000441-200209000-00002
- DURDOVÁ, Irena. *Sport jako sociálně-ekonomický fenomén*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2015. 135 s. ISBN 978-80-248-3658-4.

EIME, Rochelle M., Jack T. HARVEY, Neroli A. SAWYER, Melinda J. CRAIKE, Caroline M. SYMONS, Remco C. J. POLMAN a Warren R. PAYNE. Understanding the Contexts of Adolescent Female Participation in Sport and Physical Activity. *Research Quarterly for Exercise and Sport* [online]. 2013, **84**(2), 157-166 [cit. 2020-11-20]. ISSN 0270-1367. Dostupné z: doi:10.1080/02701367.2013.784846

EUROPEAN UNION. Study on the funding of grassroots sports in the EU [online]. 2011, 2013, **1** [cit. 2020-10-15]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/50e6357c-6e20-43fc-8cf7-b7ca073b197c>

FARREY, Tom. *Game on: The all-American race to make champions of our children*. New York: ESPN Publishing, 2008, 384 s. ISBN 978-1933060460.

FINDLAY, Leanne C., Anne BOWKER. The Link between Competitive Sport Participation and Self-concept in Early Adolescence: A Consideration of Gender and Sport Orientation. *Journal of Youth and Adolescence* [online]. 2009, **38**(1), 29-40 [cit. 2020-11-19]. ISSN 0047-2891. Dostupné z: doi:10.1007/s10964-007-9244-9

FRASER-THOMAS, Jessica a Jean CÔTÉ. Understanding Adolescents' Positive and Negative Developmental Experiences in Sport. *The Sport Psychologist* [online]. 2009, **23**(1), 3-23 [cit. 2020-10-24]. ISSN 0888-4781. Dostupné z: doi:10.1123/tsp.23.1.3

FRASER-THOMAS, Jessica, Jean CÔTÉ a Janice DEAKIN. Understanding dropout and prolonged engagement in adolescent competitive sport. *Psychology of Sport and Exercise* [online]. 2008, **9**(5), 645-662 [cit. 2020-11-20]. ISSN 14690292. Dostupné z: doi:10.1016/j.psychsport.2007.08.003

FREDRICKS, Jennifer A. a Jacquelynne S. ECCLES. Family Socialization, Gender, and Sport Motivation and Involvement. *Journal of Sport and Exercise Psychology* [online]. 2005, **27**(1), 3-31 [cit. 2020-09-19]. ISSN 0895-2779. Dostupné z: doi:10.1123/jsep.27.1.3

GATZ, Margaret, Michael MESSNER a Sandra BALL-ROKEACH. *Paradoxes of youth and sport*. New York: State University of New York Press, 2002, 277 s. ISBN 07914-5323-5.

GOULD, D., FELTZ, D., HORN, T. S., WEISS, M. R. Reasons for attrition in competitive youth swimming. *International Journal of Sport Psychology*. 1982, **16**, 124-140

HÁJEK, M., *Důsledky podfinancování sportu v regionech* In *Financování sportu mládeže a Financování sportovních klubů v ČR*, Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 11. 11. 2015

HARTER, Susan. Effectance Motivation Reconsidered Toward a Developmental Model. *Human Development* [online]. 1978, **21**(1), 34-64 [cit. 2020-11-20]. ISSN 1423-0054. Dostupné z: doi:10.1159/000271574

HOBZA, Vladimír. *Aplikovaná ekonomie sportu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 105 s. ISBN 978-80-244-4321-8.

HOLT, Nicholas L. *Positive Youth Development through sport*. 2nd edition. New York: Routledge, 2016, 264 s. ISBN 978-1138891814.

HUMHREY, James H. *Child development through sports* [online]. New York: The Harworth Press, 2003, 137 s. [cit. 2020-09-03]. ISBN 0-7890-1827-6. Dostupné z: [https://books.google.cz/books?](https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=FXMstYzewmsC&oi=fnd&pg=PP11&dq=child+development+through+sports&ots=gNDExsBxB&sig=ivrmXU0qvKkdioUUXJBlcI4XDCw&redir_esc=y#v=onepage&q=child%20development%20through%20sports&f=false)

[hl=cs&lr=&id=FXMstYzewmsC&oi=fnd&pg=PP11&dq=child+development+through+sports&ots=gNDExsBxB&sig=ivrmXU0qvKkdioUUXJBlcI4XDCw&redir_esc=y#v=onepage&q=child%20development%20through%20sports&f=false](https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=FXMstYzewmsC&oi=fnd&pg=PP11&dq=child+development+through+sports&ots=gNDExsBxB&sig=ivrmXU0qvKkdioUUXJBlcI4XDCw&redir_esc=y#v=onepage&q=child%20development%20through%20sports&f=false)

JACKSON, Edgar L. In the Eye of the Beholder: 1 A Comment on Samdahl & Jekubovich (1997), "A Critique of Leisure Constraints. *Journal of Leisure Research* [online]. 2017, **29**(4), 458-468 [cit. 2020-11-20]. ISSN 0022-2216. Dostupné z: doi:10.1080/00222216.1997.11949809

JEZIORSKI, Ronald M. *The importance of school sports in American education and socialization*. Lanham, MD, United States: University Press of America, 1994, 144 s. ISBN 9780819194886.

JONES, Robyn, Kevin MORGAN a Kerry HARRIS. Developing coaching pedagogy: seeking a better integration of theory and practice. *Sport, Education and Society* [online]. 2012, **17**(3), 313-329 [cit. 2020-10-20]. ISSN 1357-3322. Dostupné z: doi:10.1080/13573322.2011.608936

KEATING, Daniel. Adolescent cognition. LERNER, Richard M., Anne PETERSEN a Jeanne BROOKS-GUNN. *Encyclopedia of adolescence*. New York: Garland Publishing, 1991, s. 119–129. ISBN 978-0824043780.

KELLEY, Bruce, Carl CARCHIA. Hey, data data – swing. *ESPN* [online]. 2013 [cit. 2020-09-14]. Dostupné z: https://www.espn.com/espn/story/_/id/10496416/are-youth-sports-ruining-kids-childhoods-espn-magazine

KRIŠTOFIČ, Jaroslav. Pohybová příprava dětí : kondiční a koordinační gymnastická cvičení. Praha: Grada, 2006. 112 s. ISBN 80-247-1636-4.

KUČERA, Miroslav, Pavel KOLÁŘ a Ivan DYLEVSKÝ. *Dítě, sport a zdraví*. Praha: Galén, 2011. 190 s. ISBN 978-80-7262-712-7.

LEMYRE, François, Pierre TRUDEL a Natalie DURAND-BUSH. How Youth-Sport Coaches Learn to Coach. *The Sport Psychologist* [online]. 2007, **21**(2), 191-209 [cit. 2020-11-20]. ISSN 0888-4781. Dostupné z: doi:10.1123/tsp.21.2.191

LESTER, Stuart, Martin MAUDSLEY. *Play, naturally: A review of children's natural play* [online]. London, 2007, 121 s. [cit. 2020-10-19]. ISBN 978-1-905818-15-0. Dostupné z: <https://www.bl.uk/britishlibrary/~media/bl/global/social-welfare/pdfs/non-secure/p/l/a/play-naturally-a-review-of-childrens-natural-play.pdf>

LIGHT, Richard a Yannick LEMONIE. A case study on children's reasons for joining and remaining in a French swimming club. *Asian Journal of Exercise and Sports Science* [online]. 2010, **7**(1), 27-33 [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Yannick_Lemonie/publication/282850278_A_CASE_STUDY_ON_CHILDRENS_REASONS_FOR_JOINING_AND_REMAINING_IN_A_FRENCH_SWIMMING_CLUB/links/561e670508aef097132c6a06/A-CASE-STUDY-ON-CHILDRENS-REASONS-FOR-JOINING-AND-REMAINING-IN-A-FRENCH-SWIMMING-CLUB.pdf

MACPHAIL, Ann, Trish GORELY a David KIRK. Young People's Socialisation into Sport: A Case Study of an Athletics Club. *Sport, Education and Society* [online]. 2010, **8**(2), 251-267 [cit. 2020-11-20]. ISSN 1357-3322. Dostupné z: doi:10.1080/13573320309251

MAGEAU, Geneviève A a Robert J VALLERAND. The coach-athlete relationship: a motivational model. *Journal of Sports Sciences* [online]. 2003, **21**(11), 883-904 [cit. 2020-10-24]. ISSN 0264-0414. Dostupné z: doi:10.1080/0264041031000140374

MAREŠ, Jiří. *Kvalita života u dětí a dospívajících I*. Brno, 2006, 225 s. ISBN 80-86633-65-9. Dostupné také z:

https://www.researchgate.net/profile/Jiri_Mares/publication/47044163_Kvalita_zivota_u_deti_a_dospivajicich_I_Brno_MSD/links/582ad50308ae138f1bf40412/Kvalita-zivota-u-deti-a-dospivajicich-I-Brno-MSD.pdf

MARTENS, Rainer. *Successful coaching* [online]. 4th edition. Human Kinetics, 2012, 443 s. [cit. 2020-08-15]. ISBN 9781450400510.

MATZ, Eddie. The kids are alright. *ESPN* [online]. 2014 [cit. 2020-09-14]. Dostupné z: https://www.espn.com/espn/story/_/id/10496416/are-youth-sports-ruining-kids-childhoods-espn-magazine

MERKEL, Donna. Youth sport: positive and negative impact on young athletes. *Open Access Journal of Sports Medicine* [online]. 2013, [cit. 2020-10-19]. ISSN 1179-1543. Dostupné z: doi:10.2147/OAJSM.S33556

MOLINERO, Olga a Alfonso SALGUERO. Reasons for dropout in youth soccer: a comparison with other team sport. *European Journal of Human Movement* [online]. 2009, 22, 21-30 [cit. 2020-09-26]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Alfonso_Salguero/publication/277271298_Reasons_for_dropout_in_youth_soccer_a_comparison_with_other_team_sport/links/00b4951bebf7f881b6000000/Reasons-for-dropout-in-youth-soccer-a-comparison-with-other-team-sport.pdf

MŠMT. *Analyza financování sportu v České republice* [online]. 2009, 21 s. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/analyza-financovani-sportu-v-ceske-republice>

MŠMT. *Evropská charta sportu* [online]. 2002, 12 s.[cit. 2020-08-1]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>

MŠMT. *Státní podpora sportu pro rok 2016* [online]. 2015, 18 s. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: https://mladez.dh.cz/images/Dokumenty/mladez/Prog-0_Sttn-podpora-sportu-2016_RRF.pdf

MŠMT. *Zákon o podpoře sportu 115/2001 Sb.* 2019, 10 s.[cit. 2020-08-1]. Dostupné také z: <https://www.msmt.cz/file/50964/>

MYER, Gregory D., Neeru JAYANTHI, John P. DIFIORI, Avery D. FAIGENBAUM, Adam W. KIEFER, David LOGERSTEDT a Lyle J. MICHELI. Sport Specialization,

- Part I. *Sports Health: A Multidisciplinary Approach* [online]. 2015, 7(5), 437-442 [cit. 2020-09-21]. ISSN 1941-7381. Dostupné z: doi:10.1177/1941738115598747
- NATIONAL COUNCIL OF YOUTH SPORTS. *Report on trends and Participation in organized youth sports*. [online]. 2008, [cit. 2020-08-01]. Dostupné z: <https://www.ncys.org/>
- NBA. Youth Basketball Guidelines. *NBA Youth Basketball Guidelines* [online]. 2016 [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <https://youthguidelines.nba.com/>
- NICHOLLS, John G. Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological Review* [online]. 1984, 91(3), 328-346 [cit. 2020-10-02]. ISSN 0033-295X. Dostupné z: doi:10.1037/0033-295X.91.3.328
- NICHOLLS, John G. *The competitive ethos and democratic education*. Cambridge: Harvard University Press, 1989, 261 s. ISBN 9780674154179.
- NOLEN-HOEKSMA, Susan. *Sex differences in depression*. Stanford University Press, 1990, 272 s. ISBN 978-0804716406.
- NOVOTNÝ, Jiří. *Sport v ekonomice*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.
- PERIČ, Tomáš, Josef DOVALIL. *Sportovní trénink*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 160 s. ISBN 80-247-2118-x.
- PIETILÄINEN, Kirsi H., Jaakko KAPRIO, Patrik BORG, et al. Physical Inactivity and Obesity: A Vicious Circle. *Obesity* [online]. 2008, 16(2), 409-414 [cit. 2020-11-20]. ISSN 19307381. Dostupné z: doi:10.1038/oby.2007.72
- ROTELLA, Robert J., Tom HANSON a Richard H. COOP. Burnout in Youth Sports. *The Elementary School Journal* [online]. 1991, 91(5), 421-428 [cit. 2020-11-20]. ISSN 0013-5984. Dostupné z: doi:10.1086/461664
- SAGAR, Sam S., David LAVALLEE a Christopher M. SPRAY. Why young elite athletes fear failure: Consequences of failure. *Journal of Sports Sciences* [online]. 2007, 25(11), 1171-1184 [cit. 2020-11-20]. ISSN 0264-0414. Dostupné z: doi:10.1080/02640410601040093
- SANG, Kim H. *Tisíc a jeden způsob jak motivovat sebe i druhé*. Praha: Management Press, 1999. 161 s. ISBN 80-85943-96-4.

- SANTOS, Fernando de Sousa Ferreira dos, Martin CAMIRÉ, Paulo Henrique da Fonte CAMPOS. Youth sport coaches' role in facilitating positive youth development in Portuguese field hockey. *International Journal of Sport and Exercise Psychology* [online]. 2016, **16**(3), 221-234 [cit. 2020-11-19]. ISSN 1612-197X. Dostupné z: doi:10.1080/1612197X.2016.1187655
- SANTROCK, John W. *Adolescence*. 15th edition. New York: McGraw-Hill, 2013, 608 s. ISBN 978-0078035487.
- SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 224 s. ISBN 978-80-247-2562-8
- SEKOT, Ales. *Sociologie sportu*. Brno: Paido, 2006. 412 s. ISBN 80-210-4201-x.
- SEKOT, Aleš. *Sport a společnost*. Brno: Paido, 2003. 191 s. ISBN 80-731-5047-6.
- SKÝVAL, Martin. *Srovnání pravidel evropského a zámořského basketbalu v kontextu herních systémů* [online]. Praha, 2009 [cit. 2020-10-14]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120100370>. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Věra Svobodová.
- SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2005. 115 s. ISBN 80-246-1039-6.
- SLEPIČKA, Pavel, Václav HOŠEK a Běla HÁTLOVÁ. *Psychologie sportu*. Vyd. 2. Praha: Karolinum, 2009. 242 s. ISBN 978-80-246-1602-5.
- SLEPIČKA, Pavel, Irena SLEPIČKOVÁ a Jiří MUDRÁK. *Rizikové chování ve sportu dětí a mládeže*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. 182 s. ISBN 978-80-246-3995-6.
- SMÉKAL, Vladimír. *Psychologie osobnosti*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, 346 s.
- SMITH, Alan L., Isabel BALAGUER a Joan L. DUDA. Goal orientation profile differences on perceived motivational climate, perceived peer relationships, and motivation-related responses of youth athletes. *Journal of Sports Sciences* [online]. 2006, **24**(12), 1315-1327 [cit. 2020-11-20]. ISSN 0264-0414. Dostupné z: doi:10.1080/02640410500520427
- SMITH, Ronald E., Frank L. SMOLL a Earl HUNT. A System for the Behavioral Assessment of Athletic Coaches. *Research Quarterly. American Alliance for Health,*

Physical Education and Recreation [online]. 2013, **48**(2), 401-407 [cit. 2020-10-24]. ISSN 1067-1315. Dostupné z: doi:10.1080/10671315.1977.10615438

SPORTSCOACH UK. *Sports Coaching in the UK III: A statistical analysis of coaches and coaching in the UK* [online]. 2011, 21 s. [cit. 2020-09-16]. Dostupné z: https://issuu.com/scukres/docs/sports_coaching_in_the_uk_iii_final

STANFORD CHILDREN'S HEALTH. Sports injury statistics. *Stanford Children's Health* [online]. 2020 [cit. 2020-10-10]. Dostupné z: <https://www.stanfordchildrens.org/en/topic/default?id=sports-injury-statistics-90-P02787>

STEBBINGS, Juliette, Ian M. TAYLOR a Christopher M. SPRAY. Antecedents of Perceived Coach Autonomy Supportive and Controlling Behaviors: Coach Psychological Need Satisfaction and Well-Being. *Journal of Sport and Exercise Psychology* [online]. 2011, **33**(2), 255-272 [cit. 2020-11-05]. ISSN 0895-2779. Dostupné z: doi:10.1123/jsep.33.2.255

STRAND, Brandford a Gabriel STUBBE. Preventing Youth Sport Dropouts. *Louisiana LAHPERD Journal* [online]. 2016, **79**(2), 13-15 [cit. 2020-10-11]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/301779340_Preventing_Youth_Sport_Dropouts

VÁGNEROVÁ, Marie, *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. Vyd. 2. Praha: Karolinum, 2012. 536 s. ISBN 978-80-246-2153-1

VANSTEENKISTE, Maarten a Edward L. DECI. Competitively Contingent Rewards and Intrinsic Motivation: Can Losers Remain Motivated? *Motivation and Emotion* [online]. **27**(4), 273-299 [cit. 2020-10-24]. ISSN 01467239. Dostupné z: doi:10.1023/A:1026259005264

WAGNSSON, Stefan, Göran PATRIKSSON, Peter CARLMAN. Causes and consequences of dropping out from organized youth sports. *Swedish journal of sports research* [online]. 2013, **1**, 26–54 [cit. 2020-10-20]. ISSN 2001-6018. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/281290690_Causes_and_consequences_of_dropping_out_from_organized_youth_sports

WALL, Michael, Jean CÔTÉ. Developmental activities that lead to dropout and investment in sport. *Physical Education & Sport Pedagogy* [online]. 2007, **12**(1), 77-87 [cit. 2020-10-19]. ISSN 1740-8989. Dostupné z: doi:10.1080/17408980601060358

WEBER, Romana. Protection of Children in Competitive Sport. *International Review for the Sociology of Sport* [online]. 2009, **44**(1), 55-69 [cit. 2020-09-12]. ISSN 1012-6902. Dostupné z: doi:10.1177/1012690208101485

WEISS, Mauren, L. M. PETLICHKOFF. Children's motivation for participation in and attrition from sport: identifying the missing links. *Pediatric Exercise Science* [online]. 1989, , 195-211 [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://experts.umn.edu/en/publications/childrens-motivation-for-participation-in-and-attrition-from-spor>

WIKLUND, Petri. The role of physical activity and exercise in obesity and weight management: Time for critical appraisal. *Journal of Sport and Health Science* [online]. 2016, **5**(2), 151-154 [cit. 2020-11-20]. ISSN 20952546. Dostupné z: doi:10.1016/j.jshs.2016.04.001

WITT, Peter A., Tek B. DANGI. Why Children/Youth Drop out of Sports. *Journal of Park and Recreation Administration* [online]. 2018, **36**, 191–199 [cit. 2020-10-10]. Dostupné z: doi:10.18666/JPra-2018-V36-13-8618

WOODS, Amelia Mays, Kristin N. BOLTON, Kim C. GRABER a Gary S. CRULL. Chapter 5: Influences of Perceived Motor Competence and Motives on Children's Physical Activity. *Journal of Teaching in Physical Education* [online]. 2007, **26**(4), 390-403 [cit. 2020-11-20]. ISSN 0273-5024. Dostupné z: doi:10.1123/jtpe.26.4.390

WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Growing up unequal: Gender and socioeconomic differences in young people's health and well-being*. 2014, 276 s. ISBN 978 92 890 5136 1. Dostupné také z: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/303438/HSBC-No.7-Growing-up-unequal-Full-Report.pdf

ZAHRADNÍK, David, Pavel KORVAS. *Základy sportovního tréninku* [online]. Brno: Masarykova Univerzita, 2012 [cit. 2020-09-21]. ISBN 978-80-210-5890-3. Dostupné z: <https://www.fsps.muni.cz/emuni/data/reader/book-5/Impresum.html>

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Fáze sportovní účasti Côte a Hay (2002).....	28
--	----

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled kategorií a příslušných ročníků.....	18
Tabulka č. 2: 12 hlavních důvodů odchodu.....	32
Tabulka č. 3: 12 Hlavních důvodů podle tříd.....	33
Tabulka č. 4: 12 Hlavních důvodů odchodu podle kategorií.....	34
Tabulka č. 5: Hlavní důvody pro jednotlivé sporty.....	34
Tabulka č. 6: Doporučení a pokyny pro účast.....	40
Tabulka č. 7: Důvody k ukončení sportovní činnosti.....	47
Tabulka č. 8: Operacionalizace.....	49
Tabulka č. 9: Celkové výsledky.....	57

Seznam grafů

Graf č. 1: Kolik je vám let?.....	55
Graf č. 2: V jaké kategorii jste skončila?.....	56
Graf. 3: Výsledky podle věkových kategorií.....	59
Graf č. 4: Přišlo mi, že o mě nemají zájem.....	60
Graf č. 5: Necítila jsem se důležitou součástí týmu.....	61
Graf č. 6: Neměla jsem ráda trenéra/trenérku.....	61
Graf č. 7: Basket přestal být zábavný a hravý.....	62
Graf č. 8: Nelíbilo se mi soutěžení.....	62
Graf č. 9: Málo jsme vyhrávali.....	63
Graf č. 10: Cítila jsem velký nátlak od trenérů.....	64
Graf č. 11: Neměla jsem časové možnosti vidět se s kamarády.....	65
Graf č. 12: Měla jsem zájem o jiné činnosti.....	65

Graf č. 13: Cítala jsem se vyhořele a přetrénovaně.....	66
Graf č. 14: Neměla jsem dostatek hracích příležitostí.....	67
Graf č. 15: Byla jsem často zraněná.....	68
Graf č. 16: Jak dlouho jste hrála za klub Beta, než jste skončila?.....	70
Graf č. 17: Bavila jste se s někým o tom, že chcete skončit?.....	71
Graf č. 18: Věnujete se po skončení nějaké intenzivnější pohybové aktivitě alespoň po dobu 30 minut?.....	71

Seznam příloh

Příloha č. 1: Vyjádření Etické komise

Příloha č. 2: Úvod k elektronickému dotazníku

Příloha č. 3: Informovaný souhlas k rozhovorům

Příloha č. 4: Dotazník pro bývalé hráčky

Příloha č. 5: Rozhovor Ágnes

Příloha č. 6: Rozhovor Bella

Příloha č. 7: Rozhovor Carmen

Příloha č.8: Rozhovor Dalibor

Příloha č. 1: Vyjádření Etické komise

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Žádost o vyjádření Etické komise UK FTVS

k projektu výzkumné, kvalifikační či seminární práce zahrnující lidské účastníky

Název projektu: Faktory vedoucí k odchodu dětí z vybraného basketbalového klubu

Forma projektu: výzkumná práce -bakalářská práce

Období realizace: červenec 2020–říjen 2020

Předkladatel: Nikola Zvrškovcová, UK FTVS, Management TVS

Hlavní řešitel: Nikola Zvrškovcová, UK FTVS, Management TVS

Místo výzkumu (pracoviště): anonymizováno; rozhovory budou probíhat na neutrálním, bezpečném, předem domluveném místě

Vedoucí práce (v případě studentské práce): Mgr. Billy Crossan, Ph.D.

Popis projektu: Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit prostřednictvím kombinace kvantitativního a kvalitativního výzkumu, jaké faktory způsobují odchod dětí z organizovaného sportu, konkrétně z basketbalového klubu, který je anonymizován. Cílem je tedy zjistit, jaké jsou motivy odlivu těchto hráček a jak tyto faktory vnímají samotné bývalé hráčky i trenéři. K zjištění budou také následky dané faktorů a jejich prevence.

Pro získání požadovaných dat bude použit polostrukturovaný **dotazník** (pro kvantitativní metodu) a hloubkové **polostrukturované rozhovory** s vybranými bývalými hráčkami klubu (pro kvalitativní metodu) a zároveň rozhovory s trenéry, ve kterých nebudou zjišťovány citlivé informace. Kontakty na respondenty budou získány od předsedy klubu, z oficiálních stránek Českého basketbalového svazu, popřípadě trenérů daného klubu. Kvantitativní dotazník bude poslán hráčkám, které skončily s basketbalem přes emailovou adresu. Nebude se jednat o veřejné vystavení na internetu.

Otázky budou strukturované takovým způsobem, aby cíleně nezasahovaly citlivá témata. Nutno však poznamenat, že odpovědi na některé otázky mohou u dívek vyvolat emocionální reakce. Neboť důvody odchodu z klubu jednotlivých dívek mohou spadat pod obecně známé důvody, jiné zase důvody, které nelze předvídat a mohou tak spadat pod citlivá data.

Charakteristika účastníků výzkumu: Při první tzv. kvantitativní části by mělo dojít k rozeslání dotazníku všem hráčkám ve věku 12-18 let, které v těchto kategoriích opustily vybraný basketbalový klub. Předpokládaný počet cca dvacet hráček. V druhé tzv. kvalitativní části budou vybrané hráčky s nejčastěji jmenovaným faktorem, se kterými bude proveden hloubkový rozhovor. Bude se jednat o 4-6 hráček z celkového počtu. Dále bude prováděn rozhovor s 2-4 trenéry vybraného klubu, který bude zmiňován v anonymní podobě.

Hráčky jako takové mají nejspíše minimální až žádné zkušenosti s rozhovory. Nebudou však vybírány podle žádných specifických kritérií, pouze podle toho, jaké výsledky přinese prvotní dotazník. V případě nezletilých hráček budou dotazníky vyplněny za asistence rodičů. U rozhovoru bude navržena možnost vzdálenější přítomnosti, aby nedocházelo k odpovědím ovlivněným rodičem. Výzkumu se nezúčastní osoby s akutním (zejména s infekčním) onemocněním.

Zajištění bezpečnosti: Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než očekávaná rizika v rámci daného výzkumu. Rozhovory budou probíhat na neutrálním, bezpečném, předem domluveném místě.

Etické aspekty výzkumu: Výzkum zahrnuje vulnerabilní skupinu nezletilých osob. Velkým přínosem daného výzkumu bude vyzdvižení problematiky dnešního organizovaného sportu a poukázání na faktory, které jsou klíčové pro, jak fyzické i psychické zdraví dětí ve sportu. Odpovědi dotazovaných jednotlivců mohou výrazně pomoci v budoucím fungování vybraného klubu a získají se tak data, která mohou být použita i jako případová studie u podobně vyspělých a funkčních klubů.

Potenciální střet zájmů: Vztah k danému klubu: hrála jsem za tento klub basketbal zhruba 8 let a zároveň jsem trénovala malé děti 2 roky po skončení mého účinkování. Dále se osobně znám s některými trenéry v klubu.

K potenciálnímu či skutečnému střetu zájmu však v rámci mého výzkumu dojít nemůže, neboť tam již několik let nepůsobím a hráčky, které budu dotazovat osobně neznám. Zároveň má daná metoda výzkumu strukturu, dotazovaný je zde na dobrovolné bázi a může kdykoliv odmítnout zodpovězení dané otázky. Nemám žádný zájem na ovlivnění výzkumu a jeho výsledku. Výzkum bude čistě objektivní. Jedná se o případovou studii, data nebudou porovnávána s jiným klubem.

Ochrana osobních dat: Data budou shromažďována a zpracována v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Z osobních údajů bude získáván věk, e-mailovou adresu a odpovědi na otázky z dotazníků a rozhovoru - tyto údaje budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim bude mít vedoucí práce a já.

Uvědomuji si, že text je anonymizován, neobsahuje-li jakékoli informace, které jednotlivě či ve svém souhrnu mohou vést k identifikaci konkrétní osoby - budu dbát na to, aby jednotlivé osoby nebyly rozpoznatelné v textu práce. Osobní data, která by vedla k identifikaci účastníků výzkumu, budou bezprostředně do 1 týdne po testování anonymizována. Získaná data budou zpracována, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v bakalářské práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

Pořizování audio nahrávek účastníků: Rozhovor bude nahrán mnou na diktafon či mobilní telefon, poté bude nahrán do počítače a z diktafonu či mobilního telefonu smazán. Po přepsání rozhovoru a anonymizaci osobních dat bude nahrávka smazána do 2 týdnů. Neanonymizovaná nahrávka verze rozhovoru bude bezpečně uchována pouze u hlavního řešitele na heslem zajištěném počítači a nebude nikde zveřejňována. Po přepsání bude účastníkům výzkumu text předložen ke schválení. Zveřejněny budou pouze přepsané anonymizované a účastníkem schválené rozhovory či jejich části. Poté vymažu i záznam z počítače, který již nebudu potřebovat.

Pořizování fotografií/videí účastníků: Během výzkumu nebudou pořízeny žádné fotografie a videa.

V maximální možné míře zajistím, aby získaná data nebyla zneužita.

Text informovaného souhlasu (IS): přiložen IS (2x) + úvod k dotazníku

Povinností všech účastníků výzkumu na straně řešitele je chránit život, zdraví, důstojnost, integritu, právo na sebeurčení, soukromí a osobní data zkoumaných subjektů, a podniknout k tomu veškerá preventivní opatření. Odpovědnost za ochranu zkoumaných subjektů leží vždy na účastnících výzkumu na straně řešitele, nikdy na zkoumaných, byť dali svůj souhlas k účasti na výzkumu. Všichni účastníci výzkumu na straně řešitele musí brát v potaz etické, právní a regulační normy a standardy výzkumu na lidských subjektech, které platí v České republice, stejně jako ty, jež platí mezinárodně.

Potvrzuji, že tento popis projektu odpovídá návrhu realizace projektu a že při jakémkoliv změně projektu, zejména použitých metod, zašlu Etické komisi UK FTVS revidovanou žádost.

V Praze dne: 14.7. 2020

Podpis předkladatele:

Datum a podpis odpovědného pracovníka z místa výzkumu:

Vyjádření Etické komise UK FTVS

Složení komise: **Předsedkyně:** doc. PhDr. Irena Parry Martínková, Ph.D.

Členové: prof. MUDr. Jan Heller, CSc.

Mgr. Eva Prokešová, Ph.D.

prof. PhDr. Pavel Slepíčka, DrSc.

Mgr. Tomáš Ruda, Ph.D.

PhDr. Pavel Hráský, Ph.D.

MUDr. Simona Majorová

Projekt práce byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod jednacím číslem: .....

131/2020

dne:.....

15. 7. 2020

Etická komise UK FTVS zhodnotila předložený projekt a **neshledala rozpory** s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směrnici pro provádění výzkumu zahrnujícího lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu Etické komise UK FTVS.

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu
José Martího 31, 162 52, Praha 6
razítko UK FTVS

podpis předsedkyně EK UK FTVS

Příloha č. 2: Úvod k elektronickému dotazníku

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
José Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Úvod k dotazníku

Já, Nikola Zvrškovcová, jsem studentkou bakalářského studia Management TVS na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Tímto se na Vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro mou bakalářskou práci. Ve své práci zkoumám faktory způsobující odchod dětí z organizovaného sportu, konkrétně z basketbalového klubu. Chtěla bych Vás tedy požádat o vyplnění tohoto dotazníku. Jeho vyplnění Vám zabere (cca 15 min.). Za osoby mladší 18ti let vyplní dotazník jejich zákonní zástupci.

Získaná data budou využita ke zpracování bakalářské práce, případně dalšímu výzkumu na UK FTVS; budou zpracována, publikována a uchována v anonymní podobě a ochráněna před jiným užitím. Pokud budete mít zájem seznámit se s výsledky studie, napište na adresu: nikola.zvrskovcova@gmail.com

Vyplněním a odevzdáním dotazníku potvrzujete, že dobrovolně souhlasíte se svojí účastí v této výzkumné studii, o které jste byl(a) informován(a), jakož i o právu odmítnout účast nebo svůj souhlas kdykoliv odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS.
Předem děkuji za Vaši ochotu při vyplnění dotazníku.

Příloha č. 3: Informovaný souhlas s rozhovory

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

INFORMOVANÝ SOUHLAS - hráčky

Vážený pane, vážená paní,

v souladu se Všeobecnou deklarací lidských práv, zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a dalšími obecně závaznými právními předpisy (*jakož jsou zejména Helsinská deklarace, přijatá 18. Světovým zdravotnickým shromážděním v roce 1964 ve znění pozdějších změn (Fortaleza, Brazílie, 2013); Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zejména ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb.) a Úmluva o lidských právech a biomedicině č. 96/2001, jsou-li aplikovatelné*), Vás žádám o souhlas s účastí Vaší dcery ve výzkumném projektu na UK FTVS v rámci *bakalářské práce s názvem „Faktory vedoucí k odchodu dětí z vybraného basketbalového klubu“* prováděné na s vámi domluveném, k výzkumu neutrálním, místě.

Projekt bude probíhat v období: od července 2020 do října 2020.

Cílem výzkumného projektu je zjistit, jaké jsou důvody odchodu dětí z vybraného basketbalového klubu. A dále zjistit, jaké jsou tyto motivy vnímány, jaké jsou jejich důsledky i opatření.

Metoda sběru dat je neinvazivní. Jde o osobní dotazování formou hloubkových polostrukturovaných rozhovorů. Rozhovory budou probíhat na základě dohody s Vámi a Vaší dcerou na předem domluveném neutrálním místě a budou trvat maximálně třicet minut. Rozhovor bude nahrán mnou na diktafon či mobilní telefon, poté bude nahrán do počítače a z diktafonu či mobilního telefonu smazán. Po přepsání rozhovoru a anonymizaci osobních dat bude nahrávka smazána do 2 týdnů. Neanonymizovaná nahrávka verze rozhovoru bude bezpečně uchována pouze u hlavního řešitele na heslem zajištěném počítači a nebude nikde zveřejňována. Po přepsání Vám bude text předložen ke schválení. Zveřejněny budou pouze přepsané anonymizované a Vámi schválené rozhovory či jejich části. Poté vymažu i záznam z počítače, který již nebudu potřebovat.

Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než běžně očekávaná rizika v rámci tohoto typu výzkumu.

Výzkumu se nezúčastní osoby s akutním (zejména s infekčním) onemocněním.

Účast Vaší dcery v projektu je dobrovolná a nebude finančně ohodnocena.

Přínos tohoto výzkumného projektu bude pro další generace dětí, kluby i širší veřejnost. Nashromážděná data mohou pozitivně zlepšit fungování vybraného klubu. Zároveň vyzdvihnout problematiku dnešního organizovaného sportu a tím vytvořit prostor pro přínosné změny, které by vedly k lepší péči o děti, jak fyzickou tak psychickou.

S celkovými výsledky a závěry výzkumného projektu se můžete seznámit v diplomové práci v studentském informačním systému (SIS), v nebo na e-mail adrese: nikola.zvrskovcova@gmail.com

Ochrana osobních dat: Data budou shromažďována a zpracována v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Z osobních údajů bude získáván věk, e-mailová adresa a odpovědi na otázky z dotazníků a rozhovoru - tyto údaje budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim bude mít vedoucí práce a já. Uvědomuji si, že text je anonymizován, neobsahuje-li jakékoli informace, které jednotlivě či ve svém souhrnu mohou vést k identifikaci konkrétní osoby - budu dbát na to, aby jednotlivé osoby nebyly rozpoznatelné v textu práce. Osobní data, která by vedla k identifikaci účastníků výzkumu, budou bezprostředně do 1 týdne po testování anonymizována.

Získaná data budou zpracována, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v bakalářské práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

Požizování fotografií/videí účastníků: Během výzkumu nebudou pořízeny žádné fotografie a videa.

V maximální možné míře zajistím, aby získaná data nebyla zneužita.

Jméno a příjmení předkladatele a hlavního řešitele projektu Nikola Zvrškovcová

Jméno a příjmení osoby, která provedla poučení: Nikola Zvrškovcová Podpis:.....

Prohlašuji a svým níže uvedeným vlastnoručním podpisem potvrzuji, že dobrovolně souhlasím s účastí ve výše uvedeném projektu a že jsem měl(a) možnost si řádně a v dostatečném čase zvážit všechny relevantní informace o výzkumu, zeptat se na vše podstatné týkající se účasti ve výzkumu a že jsem dostal(a) jasné a srozumitelné odpovědi na své dotazy.

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Byl(a) jsem poučen(a) o právu odmítnout účast ve výzkumném projektu nebo svůj souhlas kdykoli odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS, která bude následně informovat předkladatele projektu. Dále potvrzuji, že mi byl předán jeden originál vyhotovení tohoto informovaného souhlasu.

Místo, datum .....

Jméno a příjmení účastníka ..... Podpis: .....

Jméno a příjmení zákonného zástupce .....

Vztah zákonného zástupce k účastníkovi ..... Podpis: .....

Souhlasím s textem přepsaného a anonymizovaného rozhovoru v rámci výše uvedeného výzkumu.

Místo, datum .....

Jméno a příjmení účastníka ..... Podpis: .....

Příloha č. 4: Dotazník pro bývalé hráčky

Důvody, kvůli kterým končí hráčky ve vybraném basketbalovém klubu

Já, Nikola Zvrškovcová, jsem studentkou bakalářského studia Management TVS na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy. Tímto se na Vás obracím s žádostí o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro mou bakalářskou práci.

Ve své práci zkoumám faktory způsobující odchod dětí z organizovaného sportu, konkrétně z vybraného basketbalového klubu. Chtěla bych Vás tedy požádat o vyplnění tohoto dotazníku. Jeho vyplnění Vám zabere 15 minut. Za osoby mladší 18ti let vyplní dotazník jejich zákonní zástupci.

Získaná data budou využita ke zpracování bakalářské práce, případně dalšímu výzkumu na UK FTVS; budou zpracována, publikována a uchována v anonymní podobě a ochráněna před jiným užitím. Pokud budete mít zájem seznámit se s výsledky studie, napište na adresu: nikola.zvrskovcova@gmail.com

Vyplněním a odevzdáním dotazníku potvrzujete, že dobrovolně souhlasíte se svojí účastí v této výzkumné studii, o které jste byl(a) informován(a), jakož i o právu odmítnout účast nebo svůj souhlas kdykoliv odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS. Předem děkuji za Vaši ochotu při vyplnění dotazníku.

Skončila-li jste s organizovaným sportem ve vybraném basketbalovém klubu - dále označovan pod anonymním názvem "Beta", ve věkovém rozmezí 12-18 let, odpovězte prosím na doplňkové otázky a vyberte, jak pro vás byly jednotlivé důvody důležité při rozhodování, jestli v klubu skončíte.

Aby bylo dosaženo, co nejpravdivějších odpovědí, prosím o řádné přečtení jednotlivých otázek. Odpovědi značí (1 - Velmi nedůležité, 2 - Nedůležité, 3 - Mírně důležité, 4 - Důležité, 5 - Velmi důležité).

Pozn.: Emailová adresa v dotazníku je pouze informativní - do výsledků se nikam nezahrnuje v rámci garantované anonymity.

* Required

Email address *

Your email

1. Kolik je vám let? *

Your answer

2. V jaké kategorii jste skončila *

Nápověda: Pokud jste například dohrála minižákyně a mezi přechodem do mladších zákyň jste skončila. Vyberte tu předchozí kategorii - takzvané tu, ve které jste naposledy za klub hrála.

Choose

Page 1 of 2

Next

Důvody, kvůli kterým končí hráčky ve vybraném basketbalovém klubu

Faktory vedoucí k odchodu

Následuje sekce jednotlivých důvodů. Uvádějte odpovědi 1-5, jak pro Vás byly jednotlivé důvody důležité při rozhodování, jestli skončíte.

Nápověda:

1 - Velmi nedůležité = Rozhodně to nehrálo roli v tom, že jsem odešla

2 - Nedůležité = Nehrálo to roli v tom, že jsem odešla

3 - Mírně důležité = Mírně to ovlivnilo mé rozhodnutí odejít

4 - Důležité = Hrálo to roli v tom, že jsem odešla

5 - Velmi důležité = Hrálo to zásadní roli v tom, že jsem odešla

3. Neměla jsem ráda trenéra/trenérku

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

4. Málo jsme vyhrávali

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

5. Myslela jsem si, že budeme více cestovat

Nápověda: Ježdění po městech a jiných státech

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

6. Basketbal nebyl populární mezi mými vrstevníky

Nápověda: Ostatní hráli jiný sport a já jsem tím nezapadala

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

7. Cítila jsem velký nátlak od rodičů

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

8. Basket už nebyl tak zajímavý a vzrušující

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

9. Rodiče/kamarádi už nechtěli, abych dál hrála

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

10. Moje dovednosti a schopnosti se nezlepšovaly

Nápověda: Cítila jsem, že jsem na stejné úrovni a nikam se neposouvám.

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

11. Měla jsem zájem o jiné činnosti

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

12. Pokud jste vybrala z 3-5 v předchozí otázce (11), uveďte prosím, o jaké činnosti se jedná.

13. Nedostalo se mi uznání za mé výkony

Nápověda: Nebyla jsem chválena, nedostala jsem ocenění.

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

14. Nebavilo mě na tréninky dojíždět

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

15. Z basketu mi odešly kamarádky

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

16. Neměla jsem peníze na vybavení a členské příspěvky

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

17. Cítila jsem velký nátlak od trenérů

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

18. Neměla jsem časově možnosti vidět se s kamarády

Nápověda: Neměla jsi čas na kamarády ze školy a mimo tým.

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

19. Necítila jsem týmového ducha

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

20. Neměla jsem dostatek hracích příležitostí

Nápověda: Nebyla jsem nasazovaná do zápasu nebo jsem hrála málo minut.

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

21. Necítila jsem se v týmu populární a oblíbená

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

22. Chtěla jsem hrát jiný sport

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

23. Pokud jste vybrala z 3-5 v předchozí otázce (22), uveďte prosím, o jaký sport se jedná.

Your answer

24. Začala to být nuda

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

25. Nelíbilo se mi soutěžení

Nápověda: Nelíbily se mi závody a turnaje.

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

26. Měla jsem pocit nedostatečné týmové spolupráce

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

27. Byla jsem často zraněná

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

28. Nezískala jsem si nové kamarády

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

29. Neměla jsem dobrou fyzickou kondici

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

30. Utrpěla jsem těžké zranění, které mi nedovolovalo pokračovat

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

31. Nebyla jsem tak dobrá, jak bych chtěla

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

32. Nechtěla jsem být součástí týmu

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

33. Cítila jsem se vyhořele a přetrénované

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

34. Přišlo mi, že o mě nemají zájem

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

35. Basket přestal být zábavný a hravý

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

36. Necítila jsem se důležitou součástí týmu

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

37. Přestěhovali jsme se

- 1 - Velmi nedůležité
- 2 - Nedůležité
- 3 - Mírně důležité
- 4 - Důležité
- 5 - Velmi důležité

38. Měla jste jiný důvod, kvůli kterému jste skončila?

Your answer

39. Jak dlouho jste hrála za klub Beta, než jste skončila?

Nápověda: Klub Beta je anonymní označení pro vybraný klub, ve kterém jste skončila

- 1-2 roky
- 3-4 roky
- 5-6 let
- 7 a více let
- Other:

40. Bavila jste se s někým o tom, že chcete skončit?

Nápověda: Řekla jste někomu, co vás trápí a co vám nevyhovuje?

- Ano - rodičům
- Ano - trenérům
- Ano - spoluhráčkám
- Ne - nikomu
- Nevím
- Other:

41. Věnujete se po skončení nějaké intenzivnější pohybové aktivitě alespoň po dobu 30 minut?

- Vůbec
- 1-2x týdně
- 3-4x týdně
- 5-7x týdně
- Nevím

Send me a copy of my responses.

Page 2 of 2

[Back](#)

[Submit](#)

Autorka: Nikola Zvrškovcová

1) Ráda bych se vrátila trochu do minulosti. Popsala bys mi, jak jsi se k basketu dostala?

Určitě od rodičů, hlavně taťka chtěl, abych sportovala. Zkoušela jsem toho hodně florbal i fotbal, nakonec jsem skončila u basketu a vybírala jsem si mezi florbalem a basketem.

Florbal neměl tolik tréninků, tak jsem vyzkoušela basket a ten se mi začal líbit víc.

Když jsi začínala s tím sportem, měla jsi od toho ze začátku nějaké očekávání?

Spíš jen od rodičů, na tohle uvažování jsem byla přeci jen dost maličká, bylo mi 6.

2) Ted bych se chtěla zaměřit na fungování v klubu Beta. Mohla bys říct, jak to tam postupně za ty roky fungovalo?

Já jsem začínala na kroužku u nás na škole, zhruba půl roku a pak jsem nastoupila na přípravku, která už je teď oficiálně pod Klubem, taky se konala ve škole. Většinou to vedl nějaký rodič a bylo to spíše o ošahání míče a seznámení se s tím sportem. Pak tam začal chodit i trenér, kterého jsem měla od přípravky až po U15, byl to můj hlavní trenér. Někdy tam pomáhaly asistentky, bývalé hráčky, které už skončily.

Takže jsem si vyzkoušela jednoho hlavního trenéra a pak v U14 a U15 nám ještě asistoval jeden trenér třídy A.

V kolika letech jsi skončila? – U15 jsem se zranila, pak jsem měla nastupovat do kadetek U17 k nové trenérce. Byla to docela velká změna a během druhého tréninku jsem si utrhla vazy v kotníku.

Trenéři mi rovnou řekli, že kvůli mým zraněním vlastně nevědí, jestli to má pro mě vůbec cenu pokračovat. Místo udržení, mi radši řekli, že to nemá cenu. U17 jsem nakonec hrála pod jiným trenérem a pak začala korona, takže jsem tím vším vlastně skončila.

3) Hodně jsi v dotazníku zmiňovala zranění, byl to teda asi jeden z těch hlavních důvodů, proč jsi skončila, mohla bys popsat, jak se k tobě trenéři chovali? Jak přistupovali k tomu, když jsi třeba byla at' už zraněná, nemocná či ses necítila dobře?

Tak nemohu mluvit individuálně o každém trenérovi, ale dejme tomu, jedna část mě v tom podpoří. Dejme tomu, že se zraním a oni mě podpoří v tom, abych chodila na tréninky, sledovala akce a co se děje v týmu a na hřišti. Zároveň chtěli vidět, jak se mi daří a ne, že mě vidí jednou za půl roku.

Pak tam byla druhá skupina, kterým to bylo úplně jedno a ještě řeknou, že to pro mě hrát dál nemá cenu.

Ten hlavní trenér, kterého jsem měla byl spíš takovou kombinací. Záleželo o co šlo. Když jsem byla menší, tak to bylo složitější. U malých holek se obecně těžko pozná, jestli je něco opravdu bolí a nebo se jim nechce. Takže to nebral tak vážně, ale když jsem byla starší, tak se dost zajímal. Snažil se komunikovat i s rodičema, jak se mám, aby věděl, jestli se mnou třeba může počítat.

4) Mohla bys říct, jak probíhaly tréninky? Třeba, jaké jste dělaly aktivity, jestli to bylo různorodé.

Když jsme byly malé, tak jsme se spíše seznamovaly s míčem a časem se to rozvíjelo. Náš trenér si hodně stál za tím, že ta různorodost je důležitá. Hrály jsme fotbal, ragby, dělaly jsme atletiku, posilování. A až časem se to postupně více specializovalo. Tréninky začínaly být strategičtější na obranu, útok apod.

Pamatuješ si třeba dobu, kdy ta specializace začla? Začla sis všímat toho zlomu?

Asi ve věku 11-12. Začlo se to lámat a bylo to vážnější. Očekávaly se výsledky a týmy se začínají více srovnávat atd.

Jaká byla atmosféra na tréninku? Jak jsi se tam cítila?

Rozhodně různorodá. Hodně se to odvíjelo podle nálady holek a nebo když přišel trenér už naštvanej, tak jsme věděly, že to nebude zrovna dobrý.

Taky jsem vnímala rozdíl, jestli byl trénink večer nebo ráno. Večer už to bylo takový unavený a občas negativní. Ta energie tam byla hodně odlišná.

A jak jsi se tam cítila, když přišel třeba trenér naštvaný? Přála sis třeba, aby to bylo jinak?

Určitě. Stačilo, když byly rozhádané holky v týmu, tak tam nebyla dobrá nálada, cítily jsme to všechny. Ale zase jsme to braly, že je to normální, že někdo nemá den. Občas se

nám podařilo i zlomit tu špatnou náladu trenéra, věděly jsme, že jsme si to pořádně odmakaly a ke konci tréninku bylo vidět, že i on má náladu lepší.

Někdy jsme to braly s nadhledem, někdy víc osobně. Záleželo na situaci.

V dotazníku jsi zaškrtnla, že nedostatek hracích příležitostí byl pro tebe mírně důležitý, mohla bys k tomu něco říct?

Do té kategorie U15 si trůfám říct, že jsem hrála opravdu dostatečně. Dost se to promíjelo, někdy jsem hrála v základu, někdy střídání. Samozřejmě jsem věděla, že nemám na to hrát Extraligu žen, už od dvanácti vlastně víme na co máme a na co ne. Spíš to bylo tím zraněním, neměla jsem pak dobrou fyzickou kondici, musela jsem si pak hodně natrénovat a věděla jsem, že na to pak moc nestačím. Ke konci už to prostě nebyl kroužek a trenéři si nemohli dovolit dát tam holku, která na to úplně nemá. Pak jsem teda hrála dost málo. Od ostatních holek třeba vím, že jich docela dost sedí na lavičce.

Cítíš třeba, že ta hra založená na talentu pár holek je správně? Nebo bys radši, aby i když se zraníš měla možnost hrát alespon nižší ligu.

Přijde mi, že problém je spíš v tom, že v našem městě je jen jeden vysoce postavený klub. Kdybych třeba byla ve větším městě, tak vím, že si zahraju i třeba na stejné úrovni.

5) Jaký byl hlavní důvod, kvůli kterému jsi skončila?

Nejvíce mi asi vadilo, že odešlo hodně holek, se kterými jsem hrála od malička. Vážně jsem se zranila a nakonec změna trenéra. Nic moc mě tam nedrželo.

Tak já skončila hlavně kvůli tomu zranění, začalo končit hodně holek a změnil se trenér.

Dalo by se říct, že ostatní holky končily kvůli tomu, že vás bylo hodně a nezahrály by si?

Taky, ale spíš tam v tu dobu byly docela problémy v klubu. Zároveň holky věděly, jaký nás čeká trenér v U17 a když člověk ví, že ho nic moc dobrého nečeká, tak prostě skončily. Nebyla tam žádná budoucnost tohohle sportu s tímhle trenérem. Neviděly to jen holky, ale i jejich rodiče.

Jestli to dobře chápu, tak pak dochází k situaci, že buď holky pokračují do U17 a nebo zkrátka skončí, je to tak?

No, je to docela rozhodující kategorie. Máme tam ještě ten béčkový klub, ale když si zvyknete na nějakou soutěžní úroveň a tréninky 4x týdně, tak je docela velký šok hrát nižší soutěž. Člověk už je naučený na nějakou disciplínu a úroveň a ten propad je dost cítit. Takže i chápu, že tam ty holky nejdou.

6) Kdybys měla ohodnotit trenéra z dvou úhlů:

- dosažené úspěchy, profesionalita, kvalifikace atd 1-5.

Obecně, jsem pětinasobná mistryně republiky, vyhrála jsem dva největší evropské turnaje, takže když se na to podívám z úspěchů, tak určitě 1. Věděly jsme, že když s náma ten trenér nebyl, tak jsme byly schopné prohrát i jistý zápas.

- charakter osobnosti, komunikace, osobní přístup 1-5

Osobností mi přijde, že se v průběhu let změnil. Občas tam nebylo to pochopení, nebral v úvahu náš osobní život, myslela si, že existuje jenom basket. V průběhu let jsem právě viděla, že se trochu změnil, viděla jsem i, že se sebevzdělával a učil se novým přístupům. Dala bych mu za celou dobu pod ním asi 2-3. Víím, že třeba už viděl v U12, že na to nějaké hráčky nemaj, ale nikdy by jim to neřekl. Dal by všechno za to, aby ty holky sportovaly.

Ty trenéry/ky v U17 úplně nemohu hodnotit, hrála jsem tam opravdu chvíličku.

Jaká je třeba vlastnost nebo přístup, kterého by sis na trenérovi/trenérce nejvíce cenila?

Cenila bych si toho, že ten trenér dokáže najít nějakou rovnováhu mezi tím, co je pro tu holku dobrý a tím, kdy ji už ubližuje. Rovnováha mezi tím sportem, osobním životem a zdravím.

7) Jaká byla týmová atmosféra?

Do U15 dobrý, pak se to začalo docela lámat. Ale když s někým trávíte tolik času, tak je to vaše druhá rodina. I když si tam někdo nesednul, tak se ty spory řešily a vědělo se, že tam pro to není úplně prostor.

8) Začala jsi se po basketu věnovat nějakému jinému sportu nebo činnosti?

Nene, na takového úrovní určitě ne, ale sport mám pořád ráda. Chodím si zaběhat a na brusle.

9) Změnil se ti po tolika letech ve vrcholovém sportu na něj nějak názor?

Dříve jsem vůbec nevnímala, že existuje něco jiného než můj tým a úroveň, na které hrajeme. Čím je člověk starší, tak jsem začala řešit i mimotýmové věci, také přestupy atd. Věřím, že dobře zorganizované kluby a spolupracující trenéři ten sport povyšují na vyšší úroveň, tam, kde to takhle nefunguje, tak to těm holčkám kazí.

10) Kdyby sis měla vybrat, řekla bys, že jsi odešla kvůli důvodům, které klub mohl ovlivnit a nebo spíše z důvodů, které nejsou v jeho rukách a nemohl nic změnit.

50-50. Kdyby mě ten klub chtěl, tak mě udrží, ale kdybych se nezranila, tak to zase vůbec nemusí řešit.

Byl to tvé zranění třeba nějakou vyšší frekvencí tréninku a náročností?

Ani ne, já tu vadu měla spíš vrozenou. Ale vím, že holky, co ještě hrajou jsou hodně přetížené a za sebe myslím, že se to dlouhodobě nedá zvládat.

V Dotazníku jsi dala vysokou hodnotu důvodu „neměla jsem ráda trenéra/trenérku“, tahle odpověď se vztahovala na tu situaci, kdy jsi přecházela do těch U17?

Ano. Hrála jsem tam jen chvíli, ale už předtím jsem si s tou trenérkou zažila pár tréninků a nebyla mi sympatická. Ani efektivností tréninků a komunikace s námi i rodiči byla z její strany nulová.

11) Co by sis přála, aby se změnilo? Něco, co by tě udrželo v tom klubu?

Strašně bych si přála, abych se tolik nezraňovala.

Ale, když se nad tím tak zamýšlím, možná by nebylo špatné, kdybychom častěji střídaly ty trenéry. Přeci jen hrát pod někým 7 let, tak se moc nic nového nenaučíte. Na druhou stranu jsme za ty roky vše vyhrávaly, takže těžko říct.

Když na tohle jen navážu, myslíš si, že by trenéři v jednom klubu měli mít nějaký jednotný základ, myšlenku a systém, jak přistupují k mládeži?

Jojo, myslím, že ano. Alespoň nějaká návaznost, klub by měl zachovat nějakou stejnou myšlenku. Aby ten šok z nového trenéra nebyl tak velký.

Autorka: Nikola Zvrškovcová

1) Ráda bych se vrátila trochu do minulosti. Popsala bys mi, jak jsi se k basketu dostala?

Obecně jsme docela hodně sportovní rodina. Já sama nejsem úplně sportovní nadšenec, ale mám k němu dobrý vztah. Začalo to tím, že k nám přišli do školy a spolužačka začala hrát. Začala jsem hrát relativně později, asi v 10 letech. Trochu mi trvalo, než jsem přesvědčila mamku, aby mě nechala. Ale docela jsem tu věkovou ztrátu dohnala.

2) Ted bych se chtěla zaměřit na fungování v klubu Beta. Mohla bys říct, jak to tam postupně za ty roky fungovalo?

Ze začátku jsme měli do U15 jednu trenérku, na rok jsme dostali jinou trenérku. Ročník 2002, 2003, 2004 jsme byly propojené, takže nás bylo hodně. Některé odešly rovnou do dorostu. V dorostu jsem byla jen jeden rok a od ledna jsem si našla hostování v béčkovém klubu.

Bylo zajímavé, jak nás v tom béčkovém klubu motivovali, že naše doba ještě přijde a že určitě hrát budeme (smích)

V klubu Beta jsem skončila, ale doted hraju v béčkovém klubu, co je u nás ve městě.

Vnímala jsi nějaké rozdíly mezi těmi trenéry?

U toho prvního trenéra/trenérky to bylo Docela postavené na známosti a od holek, kde byly angažovaní rodiče, tak všechny holky hrály. Mohlo to být i tím, že byly třeba dobré, ale pozorovala jsem to.

U té nové trenérky v U15 jsem se musela naučit hrát na jiném postu, protože se to přizpůsobovalo kvůli vzrůstu. Hodně holek z okolí upozorovalo, že máme velký posun ve výkonnosti a kvalitě hry. Takže se dá říct, že nás více naučila. Začalo mě to ten rok více bavit, bylo to trochu nové a svěží. Do té doby se nic neměnilo a co se jednou nastavilo, tak tak zůstalo.

V U17 to bylo docela komplikované, tak jsme měli asi 3 trenérky, které se tak průběžně střídaly, někdy byly na tréninku i všechny. Přístup byl v téhle kategorii spíš takový „no, nebudete hrát, ale můžete tady zůstat“ Což bylo asi jenom kvůli udržení příspěvků, myslím, že v jiném klubu už by takové hráčky dávno vyhodili.

Docela jsi v dotazníku zmiňovala zábavu, basket jako takový. Řekla bys k tomu něco ve spojitosti s tréninky?

No, hodně jsem cítila, že mají očekávání, že to a každý chce hrát profesionálně. Já jsem totiž chtěla hrát hlavně pro zábavu, bavilo mě to a měla jsem tam kamarády. Já jsem naštěstí člověk, na kterého se nátlak úplně nedá vyvinout, když chci, tak chci a když ne, tak je mi to jedno. Samozřejmě jsem se snažila, ale kariéru jsem v tom sama od začátku neviděla.

3) Jak u vás probíhaly tréninky?

Tréninky byly hodně zaměřené na výkonnost. A hlavně to byla pořád a ta samá pohádka. Moc neexistovalo, že by se někdo na ty tréninky připravil, alespoň to z toho nebylo poznat. Tak jednou do roka jsme dělali něco nového. Změny na tréninku jsem nezpозorovala, že by třeba v závislosti na tom, kde máme mezery i na tom, jaký zápas nás čeká, se něco změnilo, to ne.

Všimla sis rozdílu, kdy to z té hry přešlo v tu specializaci?

Úplného rozdílu asi ne, ale začala jsem cítit větší nátlak, když jsme začaly vyhrávat mistrovství. To se pak zlomilo poměrně rychle. Až pak v dorostu to bylo hodně na výkon, postupně s věkem mi to přišlo celkem přirozené. Ale co se týká disciplíny a přísnosti, tak to jsem zažívala už od začátku. Hry jsme ale do tréninků zařazené měly.

Jak bys popsala náročnost?

Spíš než náročné, tak mi tréninky přišly poměrně nesmyslné. Především v těch U17, kdy jsme měly 3 trenérky a každá říkala něco jiného, dost si protiřečily. To vedení tam nebylo úplně jednotné.

Co se týká intenzity, tak vim, že jsme měli tréninky častěji, než jiné kluby v jiných městech. A zajímavé bylo, že i tak nás občas začaly porážet a byly lepší. Takže efektivita našich tréninků asi nebyla nejlepší. Některé z nás hrály i více kategorií, takže tréninky 4x týdně a zápasy každý víkend, což mi do těch 15 let přijde hodně. Cítila jsem se hodně přetrénovaně a vyhořele, na nás věk docela nesmysl.

4) Jaká byla atmosféra na tréninku? Jak jsi se cítila?

Ze začátku sranda z šatny, v průběhu to hodně odpadlo a ke konci už jsme odpočítávaly poslední minuty na hodinách (smích)

Ale bylo to docela robotické. Moc jsme nemohly mluvit a byla tam přísná rutina.

V dotazníku jsi dala vysokou váhu u nedostatku hracích příležitostí, jak to bylo?

No v dorostu jsme měli jsme těch 5-6 hráček, které hrály každý zápas a moc jsme se netočily. A čím více člověk nehraje, víc se tím prohlubují ty propasti mezi náma.

Jednou mi přišla docela vtipná situace, kdy se mě holčina, se kterou jsem občas hrála zeptala proč nehraju. Tak mi přišlo vtipné, že se ptá proč, že ani ji nepřišlo, že bych byla tak špatná, abych musela sedět.

Jak to teda přišlo tobě? Měla jsi pocit, že si zasloužíš ten prostor?

Tak byly zápasy, kdy jsem věděla, že bych tam moc parády neuhraju, ale zase bylo spoustu zápasů, kdy jsem si říkala, že kdybych hrála, tak bych odvedla úplně stejnou práci jako holky, co šanci dostaly. Věděla jsem, kde jsou moje silné a slabé stránky. Ale holka, která se mnou seděla na lavičce se hodně vyšvihla, když ji v jiném klubu dali příležitost hrát. Někdy ten prostor prostě udělá hodně. A když vás někdo nenechá hrát, tak prostě přijmete tu nálepku, že nejste dobrá a tím to končí.

Uznání toho, že mám třeba dobrou kondičku a daří se mi, vůbec nebylo a to bylo demotivující.

Řekla jsi třeba trenérům, že tě tohle trápilo?

Ze své pozice bych asi něco říct mohla, ale věděla jsem, že to bude k ničemu. Na můj názor se tam zkrátka nikdo neptal.

Spíš jsem se snažil na tréninku předvádět to nejlepší, abych jim třeba ukázala, že na to mám. Dávali mi na tréninku určité výzvy a měla jsem za sebe pocit, že to zvládám. Říkala jsem si, že to třeba uvidí a dají mi šanci, což se nestalo. Někdy se člověku daří a někdy ne, ale nepřišlo mi, že by trenéři byli otevření změně v tom, koho do pole zrovna postaví.

Všechny holky, které hrály při zápasech v dorostu byly fakt dobré. Zasloužily si to, ale vnímám to tak, že to pro ně nebylo vždy dobré. Kolikrát byly zraněné a musely s tím hrát. Nikoho úplně nezajímalo dlouhodobý dopad, prostě se jim zavázala noha, aby to při zápase vydrželo.

Měla jsi nějaké očekávání, kvůli kterému jsi dělala ten sport?

Hrála jsem to kvůli kolektivu a tomu, že mě to bavilo. Takže, když se to rozpadlo, nebylo to úplně ideální.

5) Jak bys popsala vztah s trenérem/trenérkou? Cítila jsi komfort za nimi s něčím přijít?

Necítila jsem komfort za nimi s ničím přijít.

- dosažené úspěchy, profesionalita, kvalifikace atd 1-5.

U toho mixu trenérů bych dala jedné 4, 2, 3

- charakter osobnosti, komunikace, osobní přístup 1-5

U té první trenérky charakter tak 3, dost mi vadilo, že k nám neměli fér přístup. Brali nás na zápasy, kde jsme jenom dělaly kulisu. Ocenila bych, kdyby přišli a řekli „holky asi nebudete hrát, můžete jet podpořit, ale asi budete sedět“ Tak bych měla čas na školu a přátele. U té druhé trenérky jsem neměla moc zkušenost a jako člověk jsem ji vůbec nepoznala. Na tréninku byla, ale jen nám slepě řekla, co máme dělat a projev skoro žádný. Bylo to stejné jako kdyby nám někdo řekl, co máme dělat z repráku, tak asi taková byla ta trenérka.

Tu poslední bych ohodnotila tak 1-, byla osobností super.

Jaká je třeba vlastnost nebo přístup, kterého by sis na trenérovi/trenérce nejvíce cenila?

Já bych byla hrozně ráda za upřímnost. V malých dětech tvrdou pravdu nepotřebuješ, ale když jsi starší, tak chceš slyšet svoje možnosti a pravdu. Jednání narovinu bych ocenila a nelíbilo se mi robotické zacházení, takže lidštější přístup.

6) Jaký byl hlavní důvod, kvůli kterému jsi skončila?

To neupřímné jednání a žalostný přístup. To málo hraní by mi zas tak nevadilo, chtěly jsme si prosadit nižší ligu, ale nevyšli nám vstříc.

Docela mi přišlo, že buď má člověk jenom dveře nahoru a kope si kariéru a když ne, tak musí skončit.

7) Co by sis přála, aby se změnilo? Něco, co by tě udrželo v tom klubu?

Pořád to fér jednání. Zároveň do budoucna fungování peněz ve sportu, systém celkově přispíval k tomu jednání, které jsme zažívaly.

U tréninků nevím, co bych zlepšila, protože člověk, když si něco zažije tak úplně neví, co by mohlo být lepší. Spíše jsem si našla, co se mi nelíbí a co mi nevyhovuje.

Jak se teď cítíš v tom béčkovém klubu?

No, docela mi chybí ta úroveň a ta soutěživost. Ale obecně bych řekla, že je to tam lepší, osobnější přístup a je to pro zábavu. Teď se můžu věnovat jiným činnostem, které mě baví.

8) Změnil se ti po tolika letech ve vrcholovém sportu na něj nějak názor?

Určitě se mi změnil. Trochu odpor k vrcholovému sportu. Myslím, že je lepší, když lidi sportují, že je to baví a je to víceméně rekreační.

9) Kdyby sis měla vybrat, řekla bys, že jsi odešla kvůli důvodům, které klub mohl ovlivnit a nebo spíše z důvodů, které nejsou v jeho rukách a nemohl nic změnit.

Já si myslím, že to ovlivnit mohl. Určitě neříkám, že bych tam udělala kariéru, ale asi bych tam vydržela déle.

Autorka: Nikola Zvrškovcová

1) Ráda bych se vrátila trochu do minulosti. Popsala bys mi, jak jsi se k basketu dostala?

V podstatě mě k tomu dovedl tat'ka, který se bál, abych nebyla jenom doma a u televize, tak se pro mě snažil najít nějaký sport. Jsem vysoká už od mala, takže ten basket tam pasoval. Neumím úplně říkat ne, takže jsem tam začala chodit.

2) Ted bych se chtěla zaměřit na fungování v klubu Beta. Mohla bys říct, jak to tam postupně za ty roky fungovalo?

Nastoupila jsem rovnou do přípravky, byla jsem tam tak roka půl, dva. Pak mi přišla pozvánka z klubu, jestli za ně nechci hrát. Když mi bylo 9, tak jsem nastoupila do vyšší kategorie 2004 pod jedním trenérem. Jsem od mala docela antisociální typ a moc jsem si neuměla najít svoje místo. Nikdy jsem se tam necítila moc dobře a jelikož byly holky o rok starší a přišlo mi, že na mě nahlízejí trochu odcizeně a nebylo to moc kamarádké. Kolektiv mi na tom vadil, ale basket byl fajn. Do 12 jsem tam odehrála a pak jsem šla k ročníku 2005.

Tam to bylo kolektivem lepší a vytvořila se nová parta. Poslední dva roky v klubu tam zase polemizovali, že půjdu znova ke starším a mně se opravdu nechtělo, hlavně kvůli těm špatným vzpomínkám.

Pak se to dostalo k tomu, že se spojily 2004 + 2003 a řešilo se, jestli mám jít ještě ke starším a nebo zůstat s mladšíma a nakonec mě hodili k 2003. Tam jsem hrála pod novou trenérkou.

Vnímala jsi už mezi trenéry nějaký rozdíl?

Ten první trenér se neuměl k starší holkám (mládeži) chovat. Neumí přijmout jiný názor a člověk nemohl nic říct. Vyrážel holky z tréninku, protože holky řekly něco, co se mu nelíbilo a když začneš mít svůj názor, tak to už si nenecháš úplně líbit.

U těch dalších trenérek nemohu moc mluvit, byla jsem tam chvíli (asi dva měsíce), ale byla tam pozitivnější změna. Nebyly tam nějaké velké tresty, pouze minimální, když někdo udělal chybu.

Obě dvě kategorie jsem hrála za A. Hrála jsem dost a hrací příležitosti mi fakt nechyběly.

3) Jak u vás probíhaly tréninky?

Tréninky byly hodně náročné. Poslední rok tam jsem zároveň onemocněla, takže to bylo ještě těžší. Ale se školou jsem měla odpoledka, pak hned na trénink a ten byl do večera. Víím, že jsem to ale neměla nejtěžší, nedokážu si představit jaké to bylo pro holky, co musely dojíždět. U prvního trenéra to bylo fakt na doraz, ale zase se to hodně odrazilo v dosaženém úspěchu.

Zmínila jsi hodně přetrénovanost a vyhoření, souviselo to s tou intenzitou?

No, hrála jsem zápasy za ty starší každý víkend. Takže bych řekla, že ano.

4) Jaká byla atmosféra? Jak jsi se cítila?

S mojí kategorií a pak se třeba 2004 to bylo lepší, víc v pohodě. Spíš s tím trenérem v mé kategorii byl problém. Hodně to přehání a co si dovolí k dospívajícím, tak to bylo někdy přes čáru.

Jeho jsme takhle vnímaly dost jednotně jako celý tým. Pamatuju si situaci, kdy jsem při zápase udělala něco, co se mu nelíbilo (dělala jsem to často) a zlomila jsem si u toho kotník. Trenér to viděl a byl hrozně rozčilený, že si za to můžu sama a nemám mu chodit na oči. Už si nepamatuju úplně detaily, ale bylo to hrozný. Obecně jeho přístup, byla jsem z toho dost smutná a podepsalo se to i na psychice.

5) Jak bys popsala vztah s trenérem/trenérkou? Cítila jsi komfort za nimi s něčím přijít?

Ten první trenér náš názor vůbec nebral, ale u těch trenérek ten vztah byl o dost lepší. Možná i proto, že to byly ženské, dalo se jim normálně něco říct a dostala jsem lepší pochopení.

6) Kdybys měla ohodnotit trenéra z dvou úhlů:

Profesionalita, kvalita, úspěch – první trenér 1 uměl nás dovést k hodně úspěchům a viděla jsem to i na holkách, které k nám přišly od jiných trenérů, že jsme byly na úplně jiné, lepší úrovni.

Přijde ti, že to stojí za to? Ta kvalita místo té osobnosti?

V očích vrcholové sportovkyně mi přijde, že to stojí za to, když chce být člověk úspěšný, ale z lidského pohledu to není dobrý. Nemůžu o něm říct jenom špatné, měl i světlé chvíle.

Osobnost, komunikace, vlastnosti – 4

U těch trenérek to bylo docela vyrovnané. Ale zase, byla jsem tam jen chvíli.

Jaká je třeba vlastnost, které by sis na trenérovi cenila?

Určitě, aby měli respekt. Aby si ho uměl srovnat, ale aby nám nedával najevo, že je něco víc, než my. Neměl by nás ponižovat, což často dělal.

Jak k tobě trenéři pristupovali, když jsi se necítila dobře, byla nemocná nebo měla špatnou náladu?

Bylo vidět, že jsou v týmu někteří oblíbenci, u kterých když se něco stalo, tak se to bralo vážně, u mě i jiných holkách to třeba moc neřešili.

Bavil tě basket a tréninky?

Jo, doted bych si šla někam zahrát. Hru jako takovou jsem měla ráda a nuda mi to nepřišla – ani tréninky. Ale musela jsem k tomu mít ten svůj kolektiv.

7) Jaký byl hlavní důvod, kvůli kterému jsi skončila?

Začala jsem mít zdravotní a psychické problémy. Začala jsem mít problémy s jídlem a tréninky pro mě pak byly hodně náročné. Trenér o tom vlastně moc nevěděl.

Začala jsem se na basketě porovnávat a trenér tomu teda taky úplně nepřispěl. Občas měl docela poznámky na postavu holek. Ale chápu, že on neví, jak si to holky v tomhle věku berou. Rozhodně to není jenom jeho vina, nemůžu na něj nic házet, protože hodně lidí vůbec neví, jak tomuhle přistupovat.

Ale pravdou je, že to, jak jsem se cítila taky bylo basketem. Na mou špatnou psychiku tak 50 % řekla bych. Tak se řešilo, jestli skončím, ale silně proti byl můj táta, který rozhodně nechtěl, abych skončila.

Hodně mi vadilo, že jsem neměla vůbec čas na své blízké.

Upřímně jsem ráda, že jsem skončila, určitě toho nelituju. Vidím, jak extrémně se mi ulevilo.

Věděl o těch zdravotních problémech trenér?

Táta mu o tom řekl, ale bylo vidět, že se o to moc nezajímal, nijak to neřešil.

Je třeba něco, co ten klub mohl vlastně udělat/změnit, aby si se třeba cítila lépe?

Myslím si, že by nebylo na škodu, kdyby na půdě sportovního klubu byl nějaký psycholog. Ale víc asi ne.

8) Změnil se ti po tolika letech ve vrcholovém sportu na něj nějak názor?

Asi jen obdivuju ty lidi, kteří se tím živí.

9) Kdyby sis měla vybrat, řekla bys, že jsi odešla kvůli důvodům, které klub mohl ovlivnit a nebo spíše z důvodů, které nejsou v jeho rukách a nemohl nic změnit.

Spíš nemohl. 75 % byly spíš moje vlastní hendikepy a problémy. Jen teda s trenérem mám problém doteď, moc se s ním potkávat nemusím.

10) Začala jsi se po basketu věnovat nějakému sportu?

Začala jsem hodně jezdit na skejtu. A věnuju se spíše škole než sportu.

Autorka: Nikola Zvrškovcová

- **Jaké je vaše postavení v klubu Beta a jak dlouho zde působíte?**

Jsem starostou tělocvičné jednoty Sokol 9 let a jinak jsem 20 let prezidentem basketbalového oddílu. 12 let jsem byl hlavním trenérem ženské basketbalové ligy, teď už dělám hlavně tu manažerskou práci, působím ale stále jako asistent hlavní trenérky.

- **Otázky na odchod hráček**

- **Zaznamenal jste za dobu vašeho působení odchody hráček z klubu v mládežnických kategoriích?**

Vnímáme to, je to velký problém. Řadu let se zaobírám otázkou, proč se tomu tak děje. „Úmrtnost“ hráček je velká, v nižších kategoriích minižactva, žactva ty hráčky máme. Nemusíme ani brát hráčky mimo město, ale postupně s přechodem na střední školu a složitější basket, tak hráčky končí. Vždy na tom konci období, kdy přecházejí do U19, tak nám zůstává opravdu málo hráček. Těch kmenových máme tak 2-3 z ročníku. Stahujeme pak talenty z okolí.

Holky se často ani rozloučit nepřijdou a ten důvod nám prostě neřeknou. Ten důvod se dozvídáme hodně špatně. Stává se nám, že nechávají posílat dresy po spoluhráčkách. Možná se stydí nebo je taky problém ve výchově, ta upřímnost je tam důležitá. Ani nemám možnost se zeptat.

- **Máte nějaký vlastní názor na to, proč se toto děje?**

Má to několik důvodů, pokládám si několik let otázku, jaká je ta hlavní příčina. Jestli je to otázka přechodu na střední a s tím nové povinnosti, přicházejí také nějaké vztahy. Dalším důvodem je psychická unavenost, hráčky hodně hrají od malička a ztrácejí motivaci. Holky mají od mala medaile a vyhrávají a ta motivace opadá. Velký důvod je taky to, jestli si holky sednou s trenérem. Ale tohle se pouze domnívám, žádná data nemám.

Některé hráčky třeba zjistí, že nejsou do kolektivna a odejdou na individuální sport. A pokud se nezmění ten trenér či rodič, tak se to nezmění. I rodiče do toho vstupují, někteří až moc. Děti jsou potom zmatené, protože každý říká něco jiného.

Nemyslím si, že by hráčky šli pak dělat jiný sport, buď skončí se sportem a nebo pak jenom rekreačně.

- Vedete si nějaké statistiky a čísla dívek, které končí?

Dá se dohledat podle soupisek a přihlášek. Přehled máme, respektive není těžké to zjistit, máme data o tom, kdy začala i skončila, ale kolonku s důvodem tam nemám. Můžu si to jenom myslet.

- Otázky na přístup klubu

- Je to něco, co probíráte s trenéry dětí a mládeže?

Probírám, ale jsou trenéři, kteří se prostě nezmění. Je tady celkem 6 profiků, zbytek amatéři, kteří jsou placení ale mají i jinou práci.

Taky vidím problém v tom, že někteří rodiče se bojí vůbec zastat se svých dětí. Rodiče mají třeba problém s trenérem a nebo se jim něco nelíbí, tak se snažím svolat schůzku, aby řekly tam měli možnost všichni říct své argumenty, ale většinou pak nic neřeknou a nepřijdou. To je pak těžké dělat nějaké změny.

- Vnímáte to jako problematiku, která by se měla pokud možno řešit?

Přikládáte tomu velkou váhu?

Snažím se to řešit každým dnem. Je to ale těžké, protože v rámci vývoje hry pak v pozdějších letech do toho vstupuje určitá herní inteligence a i ty hráčky, které třeba byly do U15 dobré, tak najednou na to nestačí. Hra v dorostu je jiná, jsou v tom strategie a změny obran i útoků. V tom může být ten rozpor.

Je potřeba to vidět z mnoha stran. Ať už to dítě odejde z jakéhokoliv důvodu, tak je velké nebezpečí, že to dítě se zarazí a skončí, už se sem nikdy nepodívá. Stává se, že když pak mají hráčky svoje děti, tak sem svoje děti kvůli minulosti nedají.

- Co si myslíte o prevenci odchodu hráček z klubu? Dají se podle vás změnit počty dívek, které končí?

Určitě dají. Na problémech, které můžeme zlepšit bych určitě chtěl pracovat, ale jak říkám, musí hlavně chtít ti trenéři.

Myslím si, že komunikace mezi trenéry a hráčkami je nejdůležitější a to předávám a chci trenérům předávat dál, aby to zlepšovali. Mám pod sebou ale trenéry, kteří jsou tady dlouho a snažím se o tom s nimi bavit, ale názor jim člověk nezmění a každý má

svou pravdu. Za mě by se měli trenéři také sebevzdělávat, je to otázka, jak k tomu oni sami přistupují. Někdo je přístupný debatě a někdo je tomu uzavřený, mají svůj pohled na věc a to mě mrzí.

- **U žen máte celý realizační tým, využíváte některé dostupné služby v rámci zázemí klubu, také pro děti a mládež?**

Samozřejmě péče by byla dobrá. Já bych chtěl jednak, aby u každé kategorie bylo béčko. Ale nemáme tréninkové kapacity, druhým problémem jsou finance. Ten realizační tým u všech se finančně nedá, situace je taková, že si to můžeme dovolit jen u ligy nebo centra sportovní mládeže. Jsme rádi, že zaplatíme profíky trenéry.

Ty kluby na to nemají. Vidím to jako problém v celé republice. Přál bych si ne jenom fyzioterapeuty, ale i více kondičních trenéru, aby ta příprava byla více všeobecná.

- **Jaké jsou podle vás současné problémy vrcholového sportu u dětí a mládeže a souvisí podle vás s odchody hráček?**

Vrcholový sport už je jakoby práce, jinak se to moc nedá dělat. Už musíte být profík a věnovat se tomu celý den. Problém vidím v tom, že už ty děti jsou tlačené do toho, aby byli profíci, děti jsou přetěžované, přepálené, ale ten sport je má hlavně bavit.

Druhá věc jsou finance. Bohužel je financování mládeže závislé na výsledcích. Takže ten nátlak na děti je velký. Vše je nucené na výsledky. Zároveň každý rok klub začíná na nule a musíte si na každý rok sehnat peníze. Nejsme fotbal ani hokej a těch peněz není moc. Peníze od sponzorů jsou těžko sehnatelné. Snažíme se i finančně podporovat rodiny, které na to třeba nemají, ale je to trochu pohyb na tenkém ledě.

V zahraničí hodně podporují mládež, ale nemáme tady světové týmy ani NBA, takže i nějaké prodeje a naplnění rozpočtu není takový jako třeba v zahraničí, ta kultura je prostě jiná.

Další věc dnešní doby vidím v tom, že děti dříve dělaly všechny možné sporty, teď nedělají nic jiného než jeden sport, který si v 5 letech vyberou. Ta brzká specializace tam je, hodně se o tom mluví. Ani ve škole se nic nedělá, tělocvik ve školách je prakticky k ničemu, protože kvůli dnešním pravidlům se i učitelé bojí, aby se náhodou něco nestalo. Je to buď v extrému přehánění vrcholového sportu a na druhé straně v extrém toho, že děti nedělají nic, chybí tam zdravá rovnováha. Bohužel to tak je.

Poslední problémovou věcí vidím množství alternativ a druhů sportů. Obecně i na nábor chodí každým rokem čím dál méně dětí. Talentované děti chodí na takové sporty a počty dětí na náš nábor je prostě méně a rozmělnjuje se to.